

DEMOKRACIJA

tudi socialno
partnerstvo!

Opozicijska SD nedavnih protestov proti reformam ni samo moralno podpirala, ampak jih je pomagala tudi organizirati.

RIHTERJEVA SOORGANIZIRALA PROTESTE

ISSN 1408-0494
9 771408 049069

INTERVJU

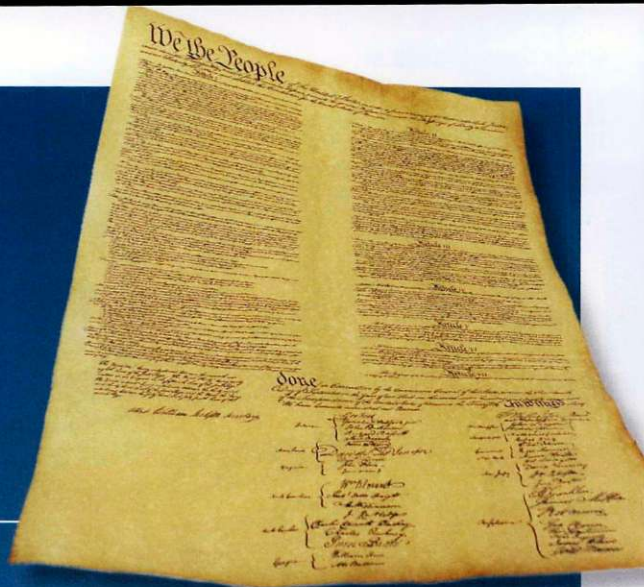
Jože Tanko:

Gre za še eno od nelogičnih potez opozicije

USTAVA

ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE

s pojasnili

Avtorja: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak

Ustava Združenih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu.

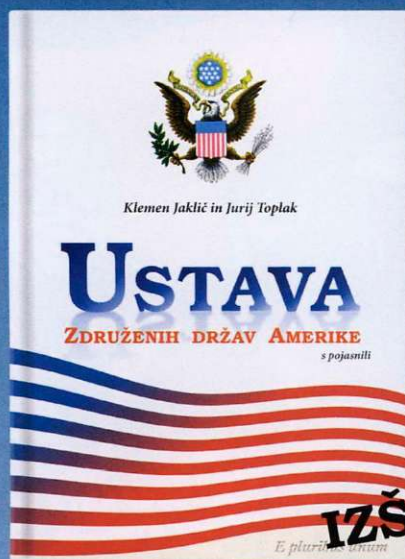
Ameriška ustava je bila namreč podlaga številnim piscem ustav in mednarodnih dokumentov, neredke države so jo celo dobesedno prepisovale. Interpretacijo ameriške ustave, še posebno tisto od ameriškega vrhovnega sodišča, študirajo pravni strokovnjaki po vsem svetu in neredko rabi kot pripomoček pri interpretiranju ustav drugih držav, tudi slovenske. Ne nazadnje se je na podlagi te ustave v Združenih državah izoblikovala ena najstabilnejših demokratičnih oblik vladavine z zavirljivo stopnjo spoštovanja človekovih pravic. Ne moremo niti prezreti, da se je pod to ustavo razvila najmočnejša politična, gospodarska, vojaška, znanstvena, tehnološka, športna in še kakšne vrste velesila ter dežela priložnosti za milijone priseljencev z vsega sveta. To so le nekateri izmed razlogov, zaradi katerih je fenomen ameriške ustave vredno študirati in raziskovati.

Knjiga vsebuje prvi prevod ameriške ustave, ki je delo mag. Klemena Jakliča. Prevod je opremljen tudi z razlagalnimi pojasnili v obliki opomb. Poleg slovenskega prevoda ameriške ustave knjiga vsebuje tudi obširno uvodno poglavje mag. Jurija Toplaka, v katerem je predstavljen nastanek ameriške ustave ter njene najpomembnejše značilnosti in načela.

O AVTORJIH

Mag. Klemen Jaklič je strokovnjak za slovensko, evropsko in ameriško ustavno pravo. Je doktorand na Univerzi v Harvardu, redno raziskuje tudi na Univerzi v Oxfordu. Je sourednik Harvard International Law Review in avtor številnih člankov.

Mag. Jurij Toplak na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru predava ustavno pravo in je generalni sekretar Evropskega združenja za volilno pravo ter član Republiške volilne komisije. Je nekdanji Fulbrightov štipendist in je med drugim raziskoval na univerzah UCLA, Georgetown in Oxford. Je avtor in urednik petih knjig ter številnih člankov.

IZŠLO V NOVEMBRU!
CENA 4.990 SIT

knjigarna
DEMOKRACIJA

Naročam knjigo *Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili*, po ceni 4.990,00 SIT.*

Fizične osebe:

Ime in priimek: _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Datum rojstva: _____ Datum naročila: _____

Podpis naročnika: _____

Pravne osebe:

Podjetje: _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba: _____ Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: NOVA OBZORJA d.o.o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana ali na faks 01 43 45 462
Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. *z 8,5% DDV

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Pozitivna bilanca

Metod Berlec

Prvo leto delovanja Janševe vlade se končuje v ugodni makroekonomski klimi in s številnimi pozitivnimi premiki, ki jih je dosegla koalicijska vlada SDS, NSi, SLS in DeSUS. Predsednik vlade Janez Janša je zato lahko v zadnjih dneh samozavestno navajal dosežke enoletnega mandata. Po njegovo je splošno stanje v Sloveniji stabilno in se še izboljšuje. Stopnja inflacije se je znižala na raven izpolnjevanja kriterija za prevzem evra, gospodarska rast je skoraj štiriodstotna. Mednarodni položaj Slovenije je boljši in trdnjši, kot je bil kadar koli doslej, kar ne nazadnje kaže slovensko predsedovanje OVSE in priprave na vodenje Evropske unije leta 2008. Vladi je uspelo sprejeti strateški dokument z naslovom Strategija razvoja Slovenije, na podlagi katerega je bil narejen okvir ekonomskih in socialnih reform. Povečalo se je črpanje denarja iz evropskih skladov, število zaposlenih se je v civilnem delu javne uprave prvič realno znižalo, odkar je Slovenija samostojna država. Sprejeta je bila vrsta zakonov in ukrepov, ki sledijo ciljem strategije. Vlada je izdelala nov zakon o gospodarskih družbah, podvoljila razvojna sredstva za podjetniški sektor, uvedla davčno olajšavo za spodbujanje vlaganj v raziskave in razvoj, popravila lani sprejeto davčno zakonodajo ... Janševa vlada je poenostavila številne postopke na relaciji država – državljani, delno pocenila storitve državne administracije in uredila sistem plač v javnem sektorju. Zmanjšala je zaostajanje pokojnin za plačami. Notarji po novem ne bodo tako mastno služili kot v preteklih letih. Naredila je pozitivne premike na področju pravosodja, šolstva, zdravstva, kulture ...

Kljub koalicijski vladi z relativno majhno večino glasov v parlamentu je bila vlada v prvem letu svojega mandata učinkovita. Nekateri njeni ministri pravijo, da so njeni potenciali še večji in da bi morda lahko naredila še več. Pri tem se neka-

teri sprašujejo, kako učinkovita bi šele bila, če bi imeli v Sloveniji večinski volilni sistem. Premier je ob neki priložnosti dejal, da bi bila v tem primeru verjetno celo gospodarska rast za eno odstotno točko višja. "Če bi SDS lahko sama oblikovala vlado, bi seveda lahko sestavila učinkovitejšo ekipo," je nedavno izjavil Janša v intervjuju za Večer. Koalicijske vlade so namreč vedno delno tudi ujetnice posameznih praviloma manjših strank, ki vidijo prepogosto samo svoje parcialne interese in zato zavirajo nekatere pozitivne premike. Kakor koli, vlada je kljub negativnemu medijskemu ozračju uspešno prebrodila prvo leto svojega mandata. Pozna se, da je premier Janša izkušen politik, ki je vaje takšnih in drugačnih medijskih ofenziv levičarskega agitpropa. Je pa res, da je monolitnost dominantnih medijev delno načeta. Tu smo priče procesu, ki se je začel z odhodom Milana Kučana v pokoj, s postopnim izgubljanjem pozicij in manjšanjem popolne prevlade levičarske elite v naši državi. No, kljub temu bi opozicija in njej naklonjeni mediji radi na vsak način omajali vlado, ko poskušajo zabiti klin med Janšo in Bajuka in ustvariti nezaupanje med koalicijskimi partnericami z namigovanji, koga vse naj bi premier zamenjal. To so še dodatno spodbudile premierjeve besede v prej omenjenem intervjuju, da v nekaterih primerih resno razmišlja, da bi v naslednjem letu predlagal spremembe. "Imamo nekaj šibkih točk, kjer še bolj posli vodijo ministre in ne obratno. Razmere sicer niso nikjer dramatične, vendar bo v kratkem jasno, ali bodo stvari stekle na bolje ali pa bodo potrebne osvežitve." Nekateri si to razlagajo tudi kot svarilo koalicijskim partnerjem in posameznim ministrom, da bi bolje in učinkoviteje delali.

Janša je pač sposoben in delaven politik, ki name-rava izpolniti svoje predvolilne obljube in Slovenijo popeljati med najrazvitejše države Evropske unije. Seveda pa mu nekateri pri tem težko sledijo. ■

Predsednik vlade Janez Janša je v zadnjih dneh samozavestno navajal dosežke enoletnega mandata. Po njegovo je splošno stanje v Sloveniji stabilno in se še izboljšuje. Če smo malo hudomušni, lahko zapišemo, da se kljub desnosredinski vladi svet ni podrl.

UVODNE STRANI

- 8 Njavra ne mara
- 9 Kako trdna je koalicija?
- 10 Minister Bajuk
- 11 **Kolumna:** Čudna socialna država

POLITIKA

- 12 Leto pozitivnih sprememb
- 15 O proračunih z mislimi na Bruselj
- 16 Rihterjeva soorganizirala proteste

GOSPODARSTVO

- 18 Nezakonitosti pri obnovi Posočja
- 22 **Finance:** Več dela, manj sociale?

SLOVENIJA

- 24 Trgovke si bodo oddahnile
- 26 Zavlačevanje in samovolja

TUJINA

- 29 Polemike o evropskem proračunu
- 30 General v rokah haaškega sodišča
- 32 **Globus:** Beethovnova partitura
- 33 **Tuji tisk:** Evropska domena

INTERVJU

- 34 Jože Tanko

NEKOČ IN DANES

- 38 Grobišče v Dekmanci
- 40 S Prlekijo v srcu

KULTURA

- 46 Oče najbolj razširjenega mesečnika
- 47 Zvočne knjige

OGLEDALO

- 48 **Film:** Nezaželena sostanovalka
- 52 **Znanost:** Klonski hazard
- 54 **Šport:** Slastna fundacija
- 56 **Črna kronika:** Dolžnika lahko, pedofila pa ne
- 58 **Rumeno:** Ne glejte je v oprsje!
- 60 **TV Kuloar:** Ta drugi direndaj
- 62 **Kronika časa:** Aleksander Karađorđević
- 66 **Ljudje:** Ko prijatelj reče dost' 'mam

34 Intervju: Jože Tanko

Mislim, da je delo poslanskih skupin koalicije in koalicije kot celote dobro, še posebej če upoštevamo, da imamo majhno večino v DZ. Čeprav ima vladajoča koalicija samo nekaj glasov večine, je bila vsa zakonodaja, ki jo je predložila vlada, v parlamentu z manjšimi popravki tudi sprejeta.

12 Leto pozitivnih sprememb

Predsednik vlade Janez Janša je po prvem letu svojega mandata prepričan, da je v Sloveniji stanje stabilno, izboljšuje se tudi materialni standard. Inflacija je obrzdana, tako da izpolnjujemo še zadnji maastrihtski kriterij za prevzem evra.

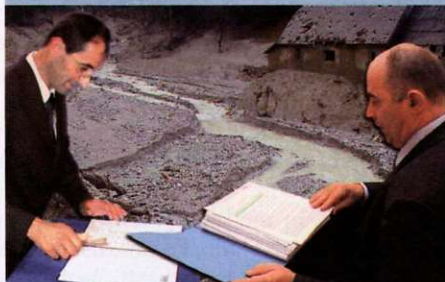
16 Rihterjeva soorganizirala proteste

Opozicijska stranka SD nedavnih protestov proti vladnim reformam ni samo moralno podpirala, ampak jih je pomagala tudi organizirati. To dokazuje poziv, ki ga je v enem od lokalnih glasil stranke na člane naslovila podpredsednica stranke Andreja Rihter.

18 Nezakonitosti pri obnovi Posočja

Namesto da bi posamezniki iz vrst LDS odgovarjali za vsaj stot milijonsko škodo, ki so jo povzročili družbi PUH samo zato, ker njeno vodstvo ni privolilo v njihove pogoje, in škodo pri obnovi Posočja, so danes ti najbolj dejavni. Na delu so tudi kriminalisti.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 434 54 63 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 434 54 62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, Gregor Drnovšek, Lovro Kastelic, Ana Müllner, Peter Avsenik, Bogdan Sajovic, Lucija Horvat, Petra Janša

Kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič,

dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić

Stalni zunanji sodelavci: Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Janez Škalič, Vera Ban

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik fotografije), Reuters, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 tolarjev

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor

Poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Fotografija na naslovnici: fotomontaža

Plamenček upanja na boljši jutri

Aleš Kocjan

Pogovarjali smo se z Dušanom Strnadom, predsednikom uprave Ustanove Vrtnica za pomoč ljudem v stiski.

Ste predsednik uprave Ustanove Vrtnica za pomoč ljudem v stiski. Lahko na kratko poveste, za kakšno ustanovo gre?

Ustanova je bila na pobudo SDS ustanovljena leta 2000. Njeno temeljno poslanstvo je pomoč ljudem, ki so se zaradi takšnega ali drugačnega spleta okoliščin znašli v socialni stiski. S podeljevanjem enkratne finančne in materialne pomoči pomagamo reševati stiske socialno ogroženih posameznikov ali družin ter posameznikov s telesnimi ali duševnimi motnjami v razvoju, ki se v njih niso znašli po lastni krivdi. Prav tako zbiramo sredstva za graditev in nakup objektov ter naprav za ljudi, ki potrebujejo posebne bivalne pogoje, oziroma za graditev ali nakup objektov za stanovanjske skupnosti in organizacijo le-teh ali za izboljšanje socialnega stanja družin. Zavedamo se, da sami ne bomo rešili velikih življenjskih stisk številnih družin in posameznikov, veseli pa smo, če komu pridžemo plamenček upanja na boljši jutri.

Iz česa se financira ustanova in koliko pomoči ste doslej podelili?

Ustanova zbira sredstva s prostovoljnimi prispevki posameznikov in organizacij, in to čez vse leto, vsako leto pa dodatno organiziramo še večjo dobrodelno prireditve. Letos bo to božično-novoletni dobrodelni koncert v Mariboru, ki ga tradicionalno organiziramo skupaj z Ustanovo Ivana Cankarja za štipendiranje. V letih

2000–2005, odkar deluje ustanova, smo obravnavali več kot 200 prošenj in pomoč podelili 86 družinam in posameznikom v višini prek 6 milijonov tolarjev. Najbolj mi je ostal v spominu lanski obisk pri družini desetletnega Davida iz Cerkevneja, ko smo mu podarili računalnik, spomnim pa se tudi njegovih besed iz pisma, ki nam ga je pisal. Končal ga je z besedami: »Tudi jaz imam rad Slovenijo.«

Kdo odloča o tem, kdo vse je upravičen do pomoči?

O podeljevanju pomoči odloča upravni odbor ustanove na podlagi javnega razpisa. Edini kriterij za dodelitev pomoči je, da so ljudje v finančni in življenjski stiski. Največkrat so to mlade mamice z otroki in ostareli ljudje, to so tisti najbolj ranljivi, ki si sami ne morejo pomagati, družba pa njihove stiske ne vidi. Mnogi izmed njih niti nočejo ali pa si ne upajo priznati, da so revni in da potrebujejo pomoč, zato zanje pošljejo prošnjo prijatelji ali sosede.

Se število ljudi, ki so potrebni pomoči, v zadnjih letih zmanjšuje ali povečuje? Kaj opažate?

Na to vprašanje odgovor ni preprost. Lahko zatrdim le to, da je prošenj vsako leto veliko več, kot smo zmožni pomagati. Trudimo se po svojih močeh in poskušamo prepričati čim več tistih, ki lahko pomagajo, da to tudi storijo. Ob prebiranju

prošenj smo vedno znova žalostni, saj je stiska ljudi velika, sredstev pa je premalo. Življenjske zgodbe nas navadno ganejo v dno srca, prav tako pa brezmejna hvaležnost prejemnikov skromnih sredstev. To nas navdaja z zadovoljstvom in nas spodbuja, da vztrajamo.

Kot ste že omenili, bo ustanova skupaj z Ustanovo Ivana Cankarja za štipendiranje v kratkem organizirala tradicionalni dobrodelni božično-novoletni koncert. Lahko poveste kaj več o njem?

Letošnji božično-novoletni koncert bo potekal 22. decembra 2005 v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru in bo letošnja največja akcija zbiranja sredstev. Prisluhnili bomo Simfoničnemu orkestru SNG Maribor, ki je na program uvrstil čudovite melodije glasbene družine Strauss, kot solistka pa se bo predstavila sopranistka Sabina Cvilak, nova članica Opere SNG Maribor. Na koncert smo povabili tudi predsednika vlade Janeza Janšo, ki se bo kot vedno doslej tudi letos odzval vabilu, in številne druge ugledne goste. Denar bomo zbirali s prodajo vstopnic. V času koncerta bo odprta tudi »Knjiga dobrote«, kjer bo mogoče prispevati dodatna sredstva za pomoč ljudem v stiski. Cena vstopnice je 6.000,00 oziroma 8.000,00 tolarjev, odvisno od vrste v dvorani. Rezervirati jih je mogoče na tel. številki 040 464 075, na kateri bodo zainteresirani dobili tudi vse potrebne informacije.

Nekateri še manjkajo ...

ISKRICA

Jugoslovanski narodni heroji so se začeli zbirati v Haagu in prav sedaj se jim je pridružil upokojeni hrvaški general Ante Gotovina. Žal še niso prišli prav vsi, ki bi morali priti, čeprav jim je zagotovljen brezplačen prevoz v eno smer. Med njimi ni nobenega narodnega heroja iz Slovenije, čeprav jih je nekaj še živih. Večina naših je že pod rušo in bi namesto njih morali poslati v Haag le njihove spomenike, ki jih je pri nas zelo veliko.

Teater

Aleš Kocjan

Ko je nova vlada pred kratkim zaznamovala prvo leto svojega vladanja, smo z vseh strani poslušali komentarje o njenem delu in dosežkih. Predsednik vlade je dejal, da je splošno stanje v državi po enem letu njegovega vladanja stabilno in se še izboljšuje, kar naj bi dokazovali nekateri gospodarski kazalci, ki naj bi bili dobri. Borut Pahor je po svoji stari toplohladni navadi rekel, da je vlada delala slabo in dobro hkrati, podobno nedoločni pa so bili tudi v LDS. Tako je njen predsednik Jelko Kacin rekel, da je stanje v državi po enem letu vladanja dobro (zanj naj bi bila seveda zaslužna prejšnja vlada), Anton Rop pa ga je čez dva dni demantiral in rekel, da to ne drži. Kaj zdaj velja, ni jasno, precej jasno pa je, da v liberalni demokraciji desnica ne ve, kaj dela levica.

V tem primeru je seveda levica Anton Rop, desnica pa Jelko Kacin. Prvi se je svoj čas z na pol ilegalnimi prihodi skozi stranska vrata trudil, da bi stranko skupaj s Forumom 21 popeljal na stara partizansko-revolucionarna pota, drugi pa bi rad iz nje naredil pravo liberalno stranko. V ta namen Kacin v zadnjem času uporablja nad vse duhovite primerjave. Tako je denimo njegov protikandidat na kongresu otrok, ki pride v Maximarket in, jokajoč na tleh, zahteva igračo, strankin izvršilni odbor vodijo otroci njenih članov, delovanje vlade pa ga spominja na delovanje enega od likov iz Alana Forda. Ker je torej predsednik LDS dokazano duhovit mož, mu v prihodnje predlagamo še nekaj "junakov", ki jih lahko mirno uporabi v svojih nastopih. Tako bi bil lahko on volk, člani strankinega izvršilnega odbora pa sedem kozličkov. Njegov opozicijski kolega Borut Pahor bi bil Smrketa, Miran Potrč pa hudobni Gargamel. Svojo vlogo bi lahko dobila tudi Anton Rop in Matej Lahovnik; prvi bi bil detektiv Momljač, ker pač vseskozi nekaj momlja in ni nikoli z ničimer zadovoljen, drugi pa bi bil Telebajsek. Za zdaj pa še ne vemo, kaj bi bila Majda Potrata in kakšno predstavo nam bi nato vsi skupaj zaigrali.

Vse pa kaže, da bo to tragedija ...

H-umor

»Prvič od nastanka samostojne Slovenije bo število zaposlenih v civilnem delu javne uprave na koncu leta manjše kot na začetku leta.«

(Premier Janez Janša je v letu svojega delovanja ponekod dosegel tudi negativen trend. S pozitivnim učinkom seveda.)

»Da se ne bomo smešili navzven in pretvarjali navznoter, moramo zbrati vse moči, da pridemo do tega referenduma in na njem odločimo mi, državljani.«

(Predsednik SMS Darko Kranjc bo šel z vsemi topovi v boj za ohranitev Kosove protikorupcijske komisije.)

»Seveda so zadovoljni z Erjavcem, saj je bolj janševski kot Janša sam.«

(V DeSUS nekateri menijo, da je predsednik stranke Karl Erjavec zrasel čez glavo samemu premierju Janši. Ali zato, ker vodi obrambno ministrstvo, medtem ko obramboslovec vodi vlado?)

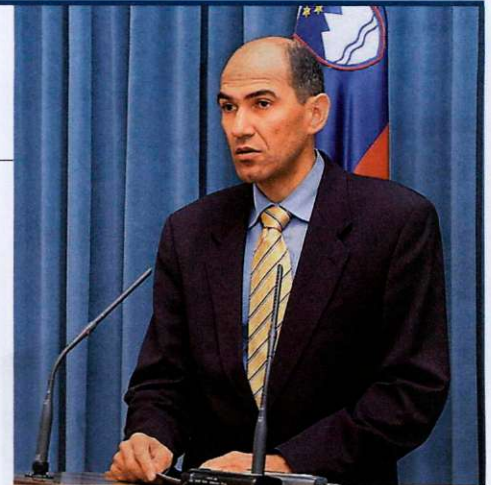
»Ne. Dekleta me kličejo očka.«

(Šef bordela Bert Wollersheim si ne dela skrbi, da bi ga njegova dekleta kdaj vzburla.)

»Že stokrat sem rekla, da če bi pri nas obstajalo kaj takega, bi redno hodila v cerkev.«

(Alenka Godec bi zavila tudi k maši, če bi bila tam primerna glasba.)

»Znam biti čisto sladka 'punči', znam pa tudi zarohneti.«

(Pevka Lara Baruca v sebi skriva nasprotja.)

»Takrat je najlepši del dneva, ni pritiskov, ni telefonov, sam sebi si prepuščen.«

(Rok Kosmač uživa kot nočni ptič, zato pa s spanjem potegne tja do dvanajste ure.)

»Pravzaprav je – v slovenskem kontekstu – ne navadno, kako disciplinirane so partnerice.«

(Novinar Marko Pečauer je začuden nad tem, koliko napora v vsaki vladni koaliciji stranke vložijo v to, da se izogibajo konfliktom in da ti, če do njih pride, le malokrat pridejo v javnost.)

»Tričetr so mi jih pokradli, še preden so bili prvič objavljeni.«

(Ilustrator Miki Muster, znan po svojih stripih, ima pri sebi zelo malo originalov.)

»Vlada naj odpre vrata in naj se nadiha svežega zraka.«

(Nekdanji danski premier Poul Nyrup Rasmussen se je v Sloveniji počutil nekoliko zatohlo. Kako se po njegovo počuti šele slovenska vlada?)

»Vedno gledam, kakšna luč je, gledam reze, kadre, kaj dela kamera, vse elemente.«

(Režiser Karpo Godina zase pravi, da je grozen gledalec filmov.)

Tržičani v nedeljo na referendum

Ljudje smo še vedno polni stereotipov in predsodkov. Mednje spadajo tudi povsem napačne predstave o odlagališčih odpadkov. Običajno državljani glede tega takoj pomislijo na gore odpadkov in močan smrad, ki se širi v okolici odlagališča. Toda ti časi so minili. Ko je Slovenija postala članica Evropske unije, je morala sprejeti nekatere standarde, ki veljajo za razvite države. Mednje sodijo tudi odlagališča, ki morajo ustrezati najstrožjim okoljskim in varnostnim merilom. Tako se danes v razvitih državah ne bije bitka za to, da v lokalni skupnosti ne bi imeli od-

Tržiča v nedeljo odločali na referendumu, ko naj bi, če se bodo tako odločili, sedanje odlagališče odpadkov Kovor spremenili v sodoben medobčinski center za ravnanje z odpadki. Kot pravijo zagovorniki odlagališča, je njegovih prednosti več. Poleg tega, da bi Tržičani z novim odlagališčem plačevali manj za odvoz smeti (namesto zdajšnjih 10 le 3 evre), bi bilo odlagališče v nasprotju z nekaterimi zdajšnjimi

Tako je videti sodobno odlagališče v avstrijskem Zells am See.

lagališča odpadkov, temveč si lokalne skupnosti prizadevajo, da bi bilo odlagališče prav pri njih. Zakaj? Poleg že omenjenih okoljskih kriterijev dobijo lokalna skupnost in njeni prebivalci še rento; to jo vlagajo v infrastrukturo, ki izboljša kakovost življenja. In prav o tem bodo občani

skrito očem, občina pa bi zanj dobila tudi denar iz Evropske unije. Tržičani se bodo torej v nedeljo odločili, ali želijo imeti sodobno odlagališče odpadkov ali pa jim ga bo speljala katera druga občina. A. K.

Črkarska pravda

Marsikoga je v dnevniku nacionalne televizije pred dnevi zmotil zapis ameriškega vele mesta Chicago kot Čikago.

Je prav Chicago ali Čikago?

Na RTVS so nam razložili, da gre za ustaljeno prakso zapisa, ki upošteva jezikovno pravilo, da se za bolj znane tuje kraje uporabi udomačena oblika zapisa. Pri tem se sklicujejo na Pravila Slovenskega pravopisa iz let 1990 in 1994 ter na zadnji pravopis iz leta 2001, kjer je poslovenjena oblika nadrejena izvirni.

Kljub temu se sprašujemo, ali takšna raba ne vodi v prevzemanje pravil srbskega pravopisa. Ker je RTVS za mnoge tudi jezikovna referenca, je to vprašanje tem bolj občutljivo. M. V.

Modrosti tedna

»Upravljalci države so morali zaradi večdesetletnih pohabljanj Slovencev vse pogosteje pristajati na razne socialne intervencije, da bi pokrili narodov genocid. Narod je toliko pohabljen, da ni v stanju spregledati, imenovati, kaj šele kaznovati krivce za svoje stanje bistveno zmanjšane sposobnosti presoje resnice-krivice, v katerem je. Primaren pogojni refleks samoohranitve takšnega naroda je zmeden tako kot v vseh postkomunističnih vladavinah. /.../ Vlada bi morala poiskati in kaznovati krivce za vzroke reform ter od njih in od njihovih tajkunov pobrati vso lastnino, tako da naredi državo Slovenijo gospodarsko konkurenčno, pravno pošteno in pravično ter socialno pregledno.«
(Član SVIZ Jožef Jarh)

»Tudi ustavno sodišče v t. i. moratorijski odločbi govori o cerkvah in verskih skupnostih kot o obče koristnih ustanovah. Financiranje minimalnega socialnega prispevka za duhovnike iz proračuna torej ni financiranje verske dejavnosti, ampak priznanje za njihovo splošno koristno delovanje.«
(Državljan dr. France Cvelbar)

Semoličev »bypass«

Zadnja oddaja komercialne televizije Trenja je razkrila zanimiv podatek, da ima naša druga največja zavarovalnica Vzajemna s Semoličevo Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) sklenjeno dolgoletno pogodbo, po kateri zavarovalnica ZSSS vsako leto nakaže 50 milijonov tolarjev, v zameno za to pa člani ZSSS po podjetjih lepijo propagandni material Vzajemne. Kot je v isti oddaji dejal predsednik uprave Vzajemne Marko Jaklič, takšna pogodba res obstaja, vendar pa naj zanjo ne bi bila kriva Vzajemna, ampak Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, od katerega je Vzajemna prevzela prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Pogodbo z ZSSS naj bi bil sklenil prav omenjeni zavod, Vzajemna pa je kot pravna naslednica menda ne more razveljaviti in mora počakati, da se pogodba izteče (to naj bi se zgodilo čez tri leta). No, za zdaj ni razloga, da Jakličevemu pojasnilu ne bi verjeli, lahko pa se vprašamo, koliko takšnih pogodb, s katerimi se je Semoličev sindikat v zadnjih letih finančno napajal iz zdravstvenega denarja, še obstaja. A. K.

Njavra ne mara

Pred Novinarskim častnim razsodiščem (NČR) Društva novinarjev Slovenije je pretekli teden potekal glavni del postopka proti nekdanjemu uredniku Dnevnika (zdaj uredniku črne kronike na Direktu) Toniju Periču.

Postopek pred NČR je zoper Periča sprožil nekdanji pripadnik MORS Darko Njavro, in sicer zaradi dveh člankov. V obeh člankih (objavljena sta bila julija) je Perič pisal o tem, kako je generalnemu direktorju policije Jožetu Romšku poslal dopis, v katerem ga je povprašal, ali držijo namigi, naj bi bil podatke o aferi Socius novinarjem posredoval Darko Njavro, že naslednji dan pa naj bi bil Njavro poklical enega izmed njegovih sodelavcev in mu začel razlagati, da tisto, kar piše Perič, ne drži. Po Peričevem pisanju naj bi bil tako Njavro za to, da Perič sploh piše članek o tem, izvedel od nekoga iz policijskih vrst, kar pa naj bi bilo sporno, saj naj za to razen Romška in Periča ne bi vedel nihče.

Kot je v uvodu neposrednega soočenja pred NČR dejal Njavro, takšen zapis ne drži, saj naj bi šlo pri vsem skupaj za naključje. Kot je dejal, naj bi mu bil dan pred tem, ko je poklical Periča, nekdo od novinarjev namignil, da bi novinarji utegnili spet pisati o njem, ker se govori, naj bi bil podatke o preiskavi afere Socius javnosti posredoval prav on. Ker naj bi bil Perič znan po tem, da je vedno rad pisal o Njavru, še posebej če je

bilo kaj negativnega, naj bi, kot je dejal, nato Peričevemu sodelavcu le preventivno poslal sporočilo in ga prosil, naj Periču, če bo kaj pisal o njem, pove, da tisto, kar se govori, ne drži.

Za Njavrom je besedo dobil Perič in dejal, da ni nobena skrivnost, da Njavra ne mara, za čla-

nek pa naj bi se bil odločil predvsem zato, ker se mu je zdelo nenavadno, da je Njavro za članek izvedel, čeprav tega praviloma ne bi mogel izvedeti. Na vprašanje predsednika NČR Vilija Einspillerja, ali se mu v članku ni zdelo vredno predvsem poudariti, da Njavro navedbe o tem, da je novinarjem posredoval informacije on, zanika, pa je odgovoril, da ga ni zanimalo, ali to drži ali ne, ampak le to, kako je Njavro izvedel, da pripravlja članek.

NČR naj bi razsodbo podal v kratkem. A. K.

Darko Njavro (levo) in Toni Perič (desno) sta se soočila pred Novinarskim častnim razsodiščem.

Priznanja družinam

Natančno pred tednom dni je Slovenska konferenca SSK v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa najštevilčnejšim slovenskim družinam podelila posebna priznanja. Prireditev je letos potekala že deveto leto zapored, od 13

družin z 89 otroki pa jih je 11 prejelo bronasto, po ena pa srebrno in zlato priznanje. Zbrane družine je med drugim nagovoril predsednik Slovenske konference Stanislav Raščan, ki je med drugim poudaril, da si bo ta organizacija še naprej prizadevala za ozaveščanje o pomenu številčnejših družin za ohranitev slovenskega naroda. P. A.

Drama izgnancev

Prejšnji četrtek so v Muzeju novejšje zgodovine v Ljubljani odprli razstavo o izgonu Slovencev v letih 1941–1945, na odprtju pa je govoril tudi predsednik Republike Janez Drnovšek. Razstava, plod zavzetosti Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, priča o raznarodovalnih ukrepih okupatorjev, izgonu Slovencev v dele nekdanje Jugoslavije in v nemška taborišča. Tragedija je najmočneje prizadela prebivalce brežiškega in krškega okraja. Razstava bo odprta do 8. januarja 2006. M. V.

Razstava ohranja spomin na genocidno ravnanje okupatorja.

Kako trdna je koalicija?

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven

Na udaru Bajuk in Drobnič? Potem ko je Janševa vlada zaokrožila leto dni svojega delovanja, so se v medijih pojavili prvi namigi o morebitnih kadrovskih zamenjavah znotraj vlade. Ugibanja je sprožilo predvsem Janševa priznanje, da so se v letu dni delovanja vlade pojavile tudi »šibke točke«. Kot je bilo mogoče pričakovati, se je pri medijih porodil sum, da bi bil glavna tarča prihodnjih kadrovskih sprememb finančni minister Andrej Bajuk, ki ga medijski propagandni aparat kljub dolgoletnim delovnim izkušnjam v mednarodnih finančnih institucijah še vedno označuje za »nesposobnega«. Drugi, ki bi lahko prišel na vrsto za »odstrel«, pa naj bi bil minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič, ki mu v zadnjem času očitajo predvsem grob odnos do invalidov. Zanimivo je, da mediji niso kaj dosti omenjali možnosti zamenjave kmetijske ministric Marije Lukačič, ki je bila velike medijske pozornosti deležna zlasti v prvih mesecih svojega mandata in naj bi v prihodnjih mesecih prostovoljno zapustila ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Kljub temu pa je Janez Janša na tiskovni konferenci 9. decembra zavrnil možnost, da bi do sprememb v vladi prišlo v kratkem, verjetnejše pa so v prihodnjem letu. Izpostavljeni naj bi bili predvsem resorji, kjer »posli vodijo ministre«, ne pa obratno.

Pomožni državni sekretarji Ugibanje o Bajukovi prihodnji usodi je sprožila nedavna kadrovska poteza vlade, ko je bil za državnega sekretarja v kabinetu predsednika vlade imenovan Andrej Šircelj, pokrival pa naj bi področje davkov in carin, kar sicer sodi pod pristojnost ministrstva za finance. To naj bi po eni strani pomenilo, da finančni minister Andrej Bajuk ne bo zmožl opraviti vsega samo z enim državnim sekretarjem, medtem ko se že pojavljajo ugibanja, naj bi bil Šircelj le Janšev »nadzornik«, ki bi gledal pod prste Bajuku. Podobnega »nadzornika« naj bi v prihodnosti dobil tudi minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič. Po drugi strani pa naj bi bilo po mnenju »poznavalcev državne uprave«, kot poroča Dnevnik, problematično tudi kopicenje državnih sekretarjev v kabinetu predsednika vlade. Po sedanji ureditvi ima namreč vsako ministrstvo po enega državnega sekretarja, kar pa ne zadostuje vedno pri vseh resorjih; posebej je izpostavljeno finančno ministrstvo, kjer je delo precej zahtevno in kompleksno, zaradi česar naj bi bil Bajuk sam prosil za pomoč in je omenjeno kadrovsko potezo tudi že pozdravil, s čimer so govornice o morebitnem »žaganju« Bajuka zvodenele.

Pobožne želje nasprotnikov Kot se je izkazalo, so bile govornice o morebitnem Bajukovem odstopu in postavljanju državnih sekretarjev, ki bi »nadzorovali« finančnega ministra, bolj ali manj posledica pobožnih želja tistih, ki računajo na razpad vladne koalicije, še zlasti pa naveze SDS-NSi, ki je ta čas najbolj občutljiva točka, saj je Bajuk tudi po kongresu tarča ostrih kritik iz lastne stranke, češ

Kljub drugačnim željam nasprotnikov ostaja dvojec Janša – Bajuk nosilec pozitivnih sprememb.

Bajukov neprostovoljni odhod z mesta finančnega ministra je praktično nemogoč, saj bi odstranitev predsednika ene od koalicijskih strank pomenila razpad koalicije, s tem pa posledično tudi padec vlade.

da ostaja NSi v podrejenem položaju znotraj koalicije. Realno gledano je Bajukov neprostovoljni odhod z mesta finančnega ministra praktično nemogoč, saj bi odstranitev predsednika ene od koalicijskih strank pomenila razpad koalicije, s tem pa posledično tudi padec vlade. Odprto pa ostaja vprašanje, kako bo Janši uspelo uskladiti razmerje med finančnim ministrom Bajukom in novim ministrom brez listnice Jožetom P. Damijanom glede reform, do katerih so koalicijski partnerji zadržani. V DeSUS so nenaklonjeni zlasti enotni davčni stopnji in privatizaciji zdravstva, po nekaterih namigih bi stranka v primeru odstopanja od koalicijske pogodbe lahko celo izstopila iz koalicije. Podobno bi se utegnilo zgoditi tudi s SLS. Zato je ta čas vprašljivo uvajanje radikalnih ukrepov, iz krogov pobudnikov reform pa je mogoče slišati, da so še vedno boljše delne reforme kot pa sedanje stanje. ■

Minister Bajuk

Denis Vengust

Finančni minister Andrej Bajuk gre v nos manj delavnim uslužbencem in lobistom, ki ne morejo vplivati nanj.

Od vseh članov vlade je delo sedanjega ministra za finance v medijih najpogosteje prikazano v negativni luči. Prepričan sem, da v veliki meri neupravičeno. Pri svojem novinarskem delu sem imel priložnost spoznati, da je resnična podoba ministra za finance v veliki meri drugačna od tiste, ki se ustvarja v javnosti. Minister je strokovno zelo dobro podkovan, premore bogate mednarodne delovne izkušnje, je izjemno delaven in zelo motiviran za doseg sprememb na bolje. Zaradi vsega tega je pravi človek za ministrski položaj in svoje naloge tudi dobro opravlja.

Seveda se pri tem postavlja vprašanje, zakaj mediji zanj le stežka najdejo kakšno dobro besedo. Bajuk je od predhodnikov prevzel uslužbence, od katerih nekateri nimajo izrazitih delovnih navad. Obstajajo primeri uslužbencev, ki so si kupili prenosne računalnike, vendar ne za lažje delo, temveč za to, da lahko na delovnem mestu gledajo filme. Minister Bajuk je vajen napornega ameriškega tempa in dela vsak dan od 8. ure zjutraj do 2. ure zjutraj naslednjega dne, zato ima kar dve tajnici – za dopoldansko in za popoldansko izmeno. V vladi se lahko z njim po delavnosti kosa edinole premier. Upošteva ministre obseg dela in tempo je razumljivo, da od zaposlenih pričakuje, da bodo polno delali vsaj 8 ur dnevno. To je glavni vir konfliktov med ministrom in delom manj delavnih uslužbencev (del uslužbencev na ministrstvu prav tako gara), ki bi storili vse, da bi spodnesli ministra, zato mu načrtno rušijo projekte in ga poskušajo očrniti v javnosti.

Drugi, verjetno še pomembnejši razlog je, da je minister Bajuk zelo načelen pri svojem delu in ob tem še finančno neodvisen (zaradi dobre pokojnine iz tujine). Zavaljo tega je skoraj nedojemljiv za najrazličnejša lobiranja, česar za ministre in druge politične funkcionarje ne bi mogli trditi. To precej moti lobiste in interesne skupine, zato si močno prizadevajo očrniti in diskreditirati »neupogljivega« ministra. Ne smemo pozabiti, da imajo nekateri lobiji prek obvladovanja nekaterih medijev izjemen vpliv na ustvarjanje javnega mnenja.

Edina resnično velika pomanjkljivost ministrstva so odnosi z javnostjo. Ministrstvo namreč ne zna ali ne zmore svojih številnih pozitivnih dosežkov ustrezno predstaviti v javnosti. Namesto tega dopušča, da se krepi napačna, negativna javna podoba. Upošteva dejstvo, da je dandanes žal večkrat pomembnejše to, kar v javnosti velja za resnico, kot resnica sama, bodo na tem področju vsekakor nujni takojšnji in koreniti ukrepi.

Občni zbor SSO

Marjan Terpin

Ko se je pojavila potreba po združitvi desnih organizacij v nekdanji Enotni delegaciji, sem bil tudi sam zraven.

Pri snovanju Skupnosti slovenskih organizacij (SSO) namreč. Dobro vem, kakšne naloge so bile določene tej skupni organizaciji (pojem krovna diši preveč po samozadostnosti in hegemoniji). Do devetdesetih let je živela samo zaradi zanesenjakov, do spremembe pa je prišlo, ko se je Slovenija osamosvojila in spremenila dotedanjo »enosmerno« politiko do Slovencev v Italiji.

S tem so »siromašne organizacije« Slovencev v Italiji dobile ugodnejše temelje. Zapletlo pa se je, ko je SSO družno s SKGZ v duhu »zveličavne enotnosti« začela riniti na politično področje, kar je sicer počenjala SKGZ vse od svoje ustanovitve, ker so na levi vedno obstajala razhajanja. Demokratični Slovenci so problem rešili že leta 1947 z ustanovitvijo svoje politične organizacije. Še uspešnejši so bili z osnovanjem SSK leta 1975, ko so stranko odprli vsem Slovincem. Nevarno pa se je zapletlo v zadnjih letih, ko je SSO po zgledu SKGZ posegla v politično delovanje brez potrebnih političnih struktur in izkušenj, kar je skrajno otežilo delo SSK. Zaradi ljubega miru so v stranki to prenesli in potrpe. Na žalost se je to ujemale s časom sprejemanja nesrečnega varstvenega zakona. V družbi, kjer odločajo politične stranke, smo izpadli kot naivneži!

Demokratični Slovenci smo vsaj od ustanovitve SSK vedno ponujali roko enotnosti. So pa tudi neke meje.

SSO mora težiti k enotnosti s SKGZ in drugimi Slovenci. Nujno pa bi bilo prej s SKGZ razčistiti vrsto zadev. Naj navedem le propad naših dveh osrednjih bančnih ustanov, ki je prizadejal uničujoč udarec zamejskemu gospodarstvu. V tej kalni »enotnosti« se je SSO znašla v precepu tudi zaradi skoraj sovražnega odnosa SKGZ do slovenske vlade, ki izhaja iz dejstva, da je slednja prvič po vojni poskušala urediti financiranje naših organizacij.

Prezgodaj je napovedovati samo morebitne negativne posledice zakona za Slovence v zamejstvu in po svetu, pri tem pa ne povedati, zakaj je prejšnja dvanajstletna vladavina LDS o tem zakonu molčala. Že zaradi njegove predstavitve si sedanja vlada zasluži pohvalo.

Upam, da se bodo naši ljudje, ki bodo v soboto presekali za Slovence v Italiji škodljivim obnašanjem in postavili zadeve na pravo mesto: kulturno-prosvetne organizacije naj se ukvarjajo s kulturo, prosveto, športom in gospodarstvom, politične pa naj opravljajo politično poslanstvo, sicer bomo Slovenci v Italiji znova pisali žalostno poglavje svoje zgodovine.

Čudna socialna država

Dr. Ljubo Sirc

Precej Slovencev je prav čudaških. Pripravljene so iti na cesto na poziv komunističnih sindikatov, tistih sindikatov, ki niso niti črhnilo, ko je Komunistična partija Slovenije oziroma kasneje zveza komunistov uničevala slovensko gospodarstvo. Vse premalo se ukvarjamo z vprašanjem, kaj so komunisti "dosegli", ko so bili petdeset let na oblasti.

Dosegli so, da so slovenske mezde padle na manj kot polovico avstrijskih, medtem ko so jih na začetku štiridesetih krepko dohitevale. To je krivda komunistov, ki jo vse premalo poudarjamo, čeprav jo dela še bolj zaničevanja vredno, da so komunisti za ta "uspeh" množično ubijali in lagali. Najprej so ubijali in lagali, da bi vpeljali stalinistični sistem, potem pa so ga leta 1952 opustili. Kidrič, ki je ta sistem vpeljal, ga je preklel kot neuporabnega, nato pa uvedel novega, ki je bil od tedaj dalje edino pravilen. Ob obilni zahodni pomoči je bil novi sistem zares boljši, čeprav še daleč od tega, da bi bil dober. Predvsem niso delovale investicije, ki so pač glavna opora vsakega gospodarskega napredka. Toda niso opora same po sebi: k napredku pripomorejo le, če so dobro naložene. Naše niso bile, ker jih niso uravnavali podjetniki, ampak aparatčiki. Ob dvakrat višjih investicijah kot v Grčiji ali Portugalski slovenska rast v Jugoslaviji ni bila nič višja kot v teh dveh državah. Investicije so bile v veliki meri brez haska – slabo investiranje seveda omejuje rast in potrošnjo in očitno ne koristi niti socialni državi.

Še huje: celo omejeno napredovanje je bilo mogoče le, dokler je Jugoslavija dobivala zahodno pomoč ali posojila, vredna skoraj 10 odstotkov bruto domačega proizvoda. Ko se je ta pomoč leta 1980 ustavila, so delavske mezde padle nazaj na raven leta 1965, kar je bilo nekaj malega več kot leta 1940. Skratka: socialna država zahteva dobro investiranje in podjetniško vodenje proizvodnje, sicer mezde ob vsej socialnosti propadejo.

Vse to je treba pribiti, ko se pripravimo o reformah, ki jih predlaga Janševa vlada. V bistvu gre za reforme tehničnega značaja, ki naj omogočijo rast in prestrukturiranje, kakršno je z rastjo nujno v zvezi. Če se produktivnost podvoji, večinoma ni mogoče podvojiti produkcije istih stvari, ampak se bo pri tem sprostil del delovne sile in kapitala, ki ga bomo morali na novo zaposliti in uporabiti za izdelavo česa drugega. Ne moremo zagotoviti stalne zaposlitve na istem mestu, ampak višje plače ob prestrukturiranju. To je največ, kar mora dati socialna država, ne pa da samo predeva iz enega žepa v drugega. Tega komunisti nočejo razumeti. Nočejo priznati

strašnega neuspeha komunističnega sistema in se izgovarjajo, da bolje živimo, kar ne pomeni nič. Še vedno zanikajo, da je mogoč boljši sistem. Ne morejo predlagati starih receptov, tako da se najbolj fanatični umikajo na linijo, ko ničesar ne predlagajo, ampak samo napadajo vsak predlog za napredek. Trdijo, da bo uničil socialno državo, čeprav višja proizvodnja omogoča še bolj socialne ukrepe.

Sedanje reforme naj bi omogočile uspešno poslovanje podjetij. Ostaja vprašanje, kakšna podjetja najuspešneje poslujejo. Vsekakor bo treba politične menedžerje nadomestiti s podjetniškimi lastniki, ki bodo sami vodili manjša podjetja ali pa usmerjali menedžerje v večjih. V bistvu gre za to, da tisti, ki odločajo, nosijo posledice. Lastnik z odločitvijo tvega: lahko doseže dobiček in poveča svoj kapital ali pa ima izgubo in se mu kapital zmanjša oziroma ga v celoti izgubi. Rezultat je odvisen od tega, ali lastnik dobro oceni gospodarski razvoj ter ali dela skrbno in zavzeto. Taka ureditev, kot jasno kaže izkušnja vseh bogatih držav, prinaša blaginjo podjetnikom in vsemu prebivalstvu, ker širjenje produkcije povečuje potrebo po dobrih delavcih in s tem zvišuje plače na trgu dela.

Komunisti svetohlinsko trdijo, da bo tak razvoj vzel delavcem njihove pravice. Kakšne pravice neki? Menda ne pravice do nizkih zaslužkov in do brezposelnosti? Večno upiranje preizkušenim metodam ne

bo Slovencev prineslo zadovoljstva. Morali se bodo odločiti, ali se bodo po vsem tem pustili zavajati komunistom ali se bodo usmerili naprej. Če hočejo naprej, morajo poskrbeti tudi za to, da bo zagotovljena pravna varnost in zavarovana lastnina kapitala. Zahteva po pravni državi je med pomembnimi pogoji, če naj gospodarjenje gladko teče. Ta pogoj seveda ni izpolnjen, dokler so skoraj vsi sodniki komunisti, ki v pravo ne verjamejo, saj so »moralno-politično neoporečni«.

Seveda bo potem potrebna tudi sodnija, v kateri bodo prevladovali "moralno-politično" kvalificirani.

Če Slovenci ne bi bili tako čudaški, da jih spravljajo na cesto ljudje, ki so jih gospodarsko uničili, bi si želeli bolj bogato življenje in za to zahtevali še nadaljnje reforme. ■

Vsekakor bo treba politične menedžerje nadomestiti s podjetniškimi lastniki.

Generalna sekretarka vlade Mateja Tamara Fajs in ministri Andrej Vizjak, Gregor Virant, Janez Drobnič, Andrej Bručan, Andrej Bajuk in Dimitrij Rupel.

Leto pozitivnih sprememb

Gregor Drnovšek

V današnji številki Demokracije nadaljujemo in končujemo pregled dela posameznih ministrstev ob prvem letu delovanja nove vlade. Splošna ocena je, da so delali bolj ali manj dobro.

Predsednik vlade Janez Janša je po prvem letu svojega mandata prepričan, da je v Sloveniji stanje stabilno, povprečno pa se izboljšuje materialni standard. Veliko pozornost je vlada v preteklem letu namenila brzdanju inflacije, tako da po zadnjih ocenah izpolnjujemo še zadnji maastrichtski kriterij za prevzem evra. Gospodarska rast bo dosegla pričakovano številko, za štiri odstotke se bo povečala tudi realna rast brutoplač. Premier je izpostavil še sprejetje strategije razvoja Slovenije, izboljššan sistem za produktivno izrabo sredstev iz evropskih skladov in druge dosežke, ki jih predstavljamo pri posameznih ministrstvih.

Poudarek na davkih Finančni minister Andrej Bajuk je ob predstavitvi svojega delovanja

poudaril, da se je ministrstvo v zadnjem letu ukvarjalo predvsem z urejanjem zakonoda-

je na področju davkov in davčnega sistema, veliko truda pa je vlagalo tudi v izpolnjevanje maastrichtskih kriterijev, ki so za našo državo ključnega pomena za prevzem evra leta 2007. Kot je dejal Bajuk, so se na začetku mandata odločili samo za nekatere najnujnejše popravke davčnih zakonov, ki jih je pripravila prejšnja vlada. S popravki davčne zakonodaje, ki so jih v državnem zboru sprejeli konec novembra, so hoteli doseči prijaznejšo davčno upravo in celoten davčni sistem. Tako bodo med drugim z novim letom začeli veljati nekateri novi zakoni, med njimi o dohodnini, o davku na izplačane plače in drugi, ki so

Janez Janša prvo leto vladanja ocenjuje pozitivno.

bili v preteklosti zelo togi in tudi izjemno visoki. Bajuk je zadovoljen tudi z ozračjem, ki vlada v Sloveniji ob pripravi na sprejetje evra. Omenil je še, da so zadolženim občinam omogočili možnost za refinanciranje dolgov. Veliko dela so imeli na ministrstvu tudi s pripravo proračuna za leti 2006 in 2007 ter rebalansom proračuna za leto 2005.

Med prihodnjimi načrti ministrstva so nadaljnje zmanjševanje inflacije in spremembe pri dohodnini za zmanjšanje progresivne davčne lestvice.

Čiščenje komunalnih voda

Janez Podobnik, minister za okolje in prostor, v svojem dosedanem mandatu izpostavlja uspešno delo na področju odvajanja in čiščenja komunalnih voda. O tem med drugim pričajo številne nove čistilne naprave, ki so jih odprli v večjih in manjših mestih. Med dosežke, s katerimi se lahko pohvali ministrstvo, je Podobnik uvrstil še vzpostavitev registra emisijskih kuponov, graditev zbirnih centrov za ravnanje z odpadki in nadaljevanje aktivnosti pri odpravi posledic naravnih nesreč. Pri urejanju prostora pa so bili po ministrovih besedah preveč optimistični, saj so šele ob dejanskih problemih spoznali, da gre za zelo občutljive zadeve, ki zahtevajo pomembno in strokovno obravnavo, kar se seveda pozna v časovnem načrtu. Na področju vzpodbujanja za naložbe v povečanje učinkovite rabe energije in rabo obnovljivih virov je ministrstvo prispevalo 500 milijonov tolarjev, s čimer so spodbudili za okoli 2,3 milijarde investicij.

Slabo delo v preteklosti

Kmetijska ministrica Marija Lukačič se je ob predstavitvi svojega resorja najprej vrnila v preteklost. Po njenih besedah je bilo veliko stvari na ministrstvu narejenih zelo površno. Tu gre predvsem za subvencije, saj je bil sistem na tem področju nedodelan. Zato je bilo treba poiskati sistemske rešitve, ki zagotavljajo uspešno izvedbo sistema subvencij. Po njenih besedah je za leto 2006 že sedaj vse pripravljeno. Med neurejenimi stvarmi so bili organizaci-

ja v živinoreji, ki ni bila v skladu z evropskimi predpisi, zaostajalo je delo na področju strukturnih sprememb v kmetijstvu. Ministrica med svoje uspehe šteje ureditev razvojne pomoči čebelarjem in zagotovitev sredstev za državno pomoč tistim kmetom, ki so izpadli iz programa območij s težjimi pridelovalnimi možnostmi. Uspešni so bili tudi pri pogajanjih v Bruslju, ki so zadevala reformo drugega stebra skupne kmetijske politike, uredbo razvoja podeže-

prava administrativnih ovir, ureditev plač funkcionarjev in direktorjev v javnem sektorju so največji uspehi, ki jih je po besedah ministra Gregorja Viranta izpeljalo ministrstvo za javno upravo. Z znižanjem funkcionar-skih plač je vlada pokazala ljudem, da se je resno lotila varčevanja v javnem sektorju. Projekt odprave birokratskih ovir je v tem letu že prinesel spremembe, kot so overitev podpisov, predpisov in kopij dokumentov na upravnih enotah, in to, da

nister Virant je poudaril tudi zmanjšanje števila zaposlenih v javni upravi, zavrnil pa je očitke nekaterih, da je vlada na podlagi zakona o javnih uslužbencih izvajala kadrovske čistke. Ministrstvo aktivno pripravlja tudi možnost registracije motornih vozil po elektronski poti. Omogočili bodo podaljševanje prometnega dovoljenja in druge ugodnosti za državljane prek spleta.

Podvojena sredstva Gospodarski minister Andrej Vizjak ocenjuje, da je ministrstvo izpolnilo letošnje cilje. Letos je ministrstvo več kot podvojilo razvojna sredstva, s 7,5 na dobrih 15 milijard tolarjev, ki jih razdelijo med razvijajoče se gospodarske subjekte predvsem za spodbujanje tehnološkega razvoja, inovacij in izboljšavo infrastrukture. Na ministrstvu jim je uspelo znižati stroške ministrstva za tri odstotke. Za pomembno normativno pridobitev je minister ocenil nov zakon o gospodarskih družbah. Med dosežke je uvrstil še pravne akte, ki se nanašajo na spodbujanje tujih neposrednih investicij (tudi te spodbude naj bi se bile podvojile, npr. Revoz), spremembe zakona o gostinstvu, s katerimi so preprečili nekatere zlorabe s strani raznih društev. Omenil je sprejetje zakona o trgovini, ki je sledil referendumski odločitvi, zakon o dvojnem označevanju cen, projekt VEM in drugo. Ministrstvo je realiziralo tudi nekaj projektov na področju turizma, podpira pa tudi projekte za prepoznavnost Slovenije kot blagovne znamke.

Nove avtoceste Na področju, ki ga pokriva prometno ministrstvo z ministrom Janezom Božičem, ocenjujejo, da je največji uspeh v letošnjem letu odprtje avtoceste čez Trojane, ki so vzo-nike dolga leta spravljale v obup. Niso pa uredili vseh razmerij med državo in Luko Koper ter letališči. Prav tako niso sprejeli resolucije o prometni politiki, ki so jo v programu začrtali kot prvi cilj. Minister je dejal, da je bilo za ministrstvo težko sprejemanje rebalansa proračuna za leto 2005 in priprava proračuna za 2006 in 2007, saj so ▶

Janez Božič, minister za promet: največji uspeh je odprtje avtoceste čez Trojane

Minister za okolje Janez Podobnik

Kmetijska ministrica Marija Lukačič

lja. Na ministrstvu pripravljajo vzpostavitev sistema zavarovanja kmetijske pridelave pred posledicami naravnih nesreč. Vse je pripravljeno za reformo zemljiške politike, ki zajema tudi ureditev razmer na razvpitem skladu kmetijskih zemljišč in gozdov.

Odprava birokratskih ovir

lahko državljani storitve opravijo na kateri koli upravni enoti v Sloveniji ne glede na kraj prebivanja. V sodelovanju z gospodarskim ministrstvom so začeli izvajati projekt VEM (Vse na enem mestu), ki omogoča registracijo samostojnega podjetnika tako na internetu kot na več kot 200 vstopnih točkah. Mi-

► prednostne naloge vlade najprej sociala in nujni stroški, šele potem infrastruktura. Opozoril je na velike vsote denarja, ki bo potreben za obnovo prometne infrastrukture. V železniškem prometu so zakonodajci prilagajali evropski, pripravljala se novela zakona o železniškem prometu. Na cestnem področju so sprejeli pet zakonov. Minister je predstavil tudi investicije Direkcije RS za ceste, ki bo zanje porabila 16,3 milijarde, za redno vzdrževanje cest pa okoli 13 milijard tolarjev. Veliko so naredili tudi na področju žičničarstva, ki spada pod okrilje prometnega ministrstva.

Potreben pravi signal Na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, ki ga vodi Janez Drobnič, so v letošnjem letu sprejeli zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju, zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti, posebno pozornost so namenili invalidom, saj so ustanovili direktorat za invalide in sprejeli še nekaj dopolnitvenih zakonov in aktov s po-

dročja invalidske problematike. S socialnimi partnerji so končali usklajevanje o predlogu zakona o kolektivnih pogodbah. Na študijskem področju so na

delom notarjev in prepolovili cene njihovih storitev. Pomembno je tudi skrajšanje čakalne dobe za opravljanje pravniškega državnega izpita. Pokuša-

Pravosodni minister Lovro Šturm in minister brez listnice Ivan Žagar

ministrstvu oblikovali izhodišča za novo sistemsko ureditev štipendiranja, ki bo tako prvič urejeno s sistemskim zakonom. Na družinskem področju pa so pripravili predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih.

Črpanje iz evropskih skladov

Ivan Žagar, minister brez listnice, odgovoren za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, je o delu na ministrstvu dejal, da so se posvetili predvsem finančni sanaciji občin in pospeševanju črpanja sredstev iz evropskih skladov. Spomnil je na slabe razmere, ki so vladale na tem področju v prejšnjih letih, ko po njegovih besedah črpanja sredstev sploh ni bilo. Ministrstvo se je veliko ukvarjalo z delitvijo Slovenije na kohezijske regije; vlada se je odločila za dve in si tako izboljšala pogajalski položaj v primeru neuspeha pogajanj o prihodnji finančni perspektivi EU v obdobju 2007–2013.

Večja pravna varnost Minister za pravosodje Lovro Šturm meni, da je bilo njegovo delo doslej uspešno, izpostavil pa je pospeševanje konkurenčnosti, saj so denimo povečali nadzor nad

li so pospešiti denacionalizacijske postopke in poprave krivic. Na ministrstvu so začeli reševati tudi prostorsko problematiko sodišč in nekaj sodišč že preselili v nove in cenejše prostore. Poudaril je svojo veliko navzočnost na terenu, po posameznih sodiščih, s čimer daje vedeti, da so sodišča pod drobnogledom ministrstva. Minister Šturm si je postavil tudi cilj, naj bi najkasneje do 31. 12. 2010 odpravili sodne zaostanke, stranke v postopku pa bodo dočakale sojenje v razumnem roku.

Zakon o RTV sprejet

Vasko Simoniti, minister za kulturo, je med največjimi uspehi svojega mandata izpostavil zakon o RTV. Prav tako so se v tem letu po ministrovih besedah bistveno izboljšali trije kulturni segmenti: knjižna produkcija, avdio-vizualno področje in kulturna dediščina. Še letos bo v vladno presojo vložen zakon o medijih. Poudaril je tudi na večji deleži proračunskih sredstev pri rebalansu letošnjega proračuna. Boljši status imajo sedaj tudi samozaposleni v kulturi, likovni ustvarjalci bodo upravičeni do razstavnin in podobno. Uredili so status Slovenske kinoteke, ki jo bodo odprli januarja.

Uspešno vodenje OVSE Minister za zunanje zadeve Dimitrij Rupel je kot uspeh v prvem letu svojega mandata v novi vladi ocenil predsedovanje OVSE

Minister za kulturo Vasko Simoniti

in uveljavitev Slovenije v EU. Seveda se ni izognil stališču, ki ga zagovarja vseskozi, da je treba izkoristiti pogajanja Hrvaške z EU in v tem času rešiti probleme med Slovenijo in Hrvaško. Ob tej problematiki je omenil še podpis dogovora med obema vladama na Brionih in podpisano izjavo o izogibanju incidentom. Ministrstvo je svoj delež prispevalo tudi pri pripravi zakona o zaščitni ekološki coni in epikontinentalnem pasu. Pripravilo je še zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju in zakon o napatitvi oseb v mednarodne mirovne misije. Minister je poudaril tudi pomen gospodarske diplomacije, ki naj bi bila po njegovih besedah na ministrstvu precej razširjena.

Vlada poslovala učinkovito

Svoje videnje prvega leta dela je podala tudi generalna sekretarka vlade Mateja Tamara Fajs in pri tem navedla nekatere statistične podatke: vlada je opravila 51 rednih in 90 dopisnih sej in obravnavala 2.437 točk. Poslovanje vlade je ocenila kot učinkovito, po njeno naj bi se izboljšala tudi kakovost slovenščine v gradivih. Navedla je še, da je po številu zakonskih aktov, ki jih je sprejela vlada, izstopalo zunanje ministrstvo. □

ANKETA

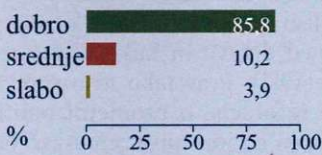
Ali se strinjate z imenovanjem dr. Jožeta P. Damijana za ministra "za reforme"?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Kako ocenjujete prvo leto Janševe vlade?

Glasovalo: 888

DEMOKRACIJA spletna

O proračunih z mislimi na Bruselj

Mitja Volčanšek

Izredna seja državnega zbora, ki se je končala v ponedeljek, je bila namenjena predvsem sprejetju proračunov za prihodnji dve leti in zakona o izvrševanju državnega proračuna.

Za leto 2006 je predvidenih 1.756,7 milijarde tolarjev prihodkov in 1.858,1 milijarde odhodkov, za leto kasneje pa 1.861,2 milijarde tolarjev prihodkov ob 1.954,3 milijarde odhodkov. Proračun za prihajajoče leto je doživel 9 dopolnil, za leto 2007 pa 7. Glede na nejasnosti v zvezi sprejetjem prihodnje evropske finančne perspektive pa je vlada že napovedala nujni rebalans proračuna za leto 2007. Med novimi proračunskimi postavkami velja omeniti sredstva za delovanje vladne službe za usklajevanje in spremljanje izvajanja strategije razvoja Slovenije, ki so jih prerazporedili iz finančnega ministrstva in bodo v naslednjih dveh letih znašala 188,9 oziroma 162,6 milijona tolarjev.

Parlament je na izredni seji sprejel tudi odlok o programu prodaje finančnega in stvarnega državnega premoženja v letih 2006 in 2007, kar bo skupaj znašalo 187 milijard tolarjev. Vlada je z nekaj izjemami v program uvrstila vse kapitalske naložbe, v katerih ima država manj kot polovični delež, in naložbe, kjer se je prodaja začela že v letih 2004 in 2005. V program prodaje stvarnega premoženja so uvrstili tudi kompleks Rimskih toplic. Pro-

gram po mnenju poslancev SDS uresničuje napovedi o umiku države iz gospodarstva, iz vrst LDS pa so letele kritike na nepreglednost odloka, saj naj ne bi bilo jasno, kolikšen del kapitalskih naložb namerava država res prodati v naslednjih dveh letih.

Dobrodošla novost je sprejeti zakon o izvrševanju državnega proračuna za omenjeno obdobje, ki pomeni podlago za nemoteno izvrševanje sprejetih proračunov. Zakon omogoča zmanjšanje števila namenskih prihodkov, vladi pa bo leta 2008, v času predsedovanja EU, omogočil, da bo med letom odprla nove proračunske postavke. Službi za lokalno samoupravo in regionalni razvoj bo zakon omogočal boljše črpanje evropskih sredstev s prerazporeditvijo sredstev iz evropskih skladov tistim uporabnikom, ki jih bodo zmogli uspešneje porabljati.

Zakon omogoča večjo fleksibilnost pri sklepanju najemnih in zakupnih pogodb, predvideva pa tudi možnost odpisa dolgov do države, ki ne presegajo 50.000 tolarjev.

Kandidature za RTVS Prejšnji četrtek se je iztekel rok za oddajo predlogov za 16 (od skupno

29) članov programskega sveta RTV Slovenija mandatno-volilni komisiji državnega zbora. Prispelo je 213 predlogov. Svet mora v skladu z zakonom dobiti končno podobo v roku 60 dni od uveljavitve zakona oziroma do 12. januarja.

Način izbire programskega sveta je ena glavnih novosti, ki jih prinaša zakon. V nasprotju s prejšnjim, zaprtim sistemom so predloge lahko posredovali tako gledalci in poslušalci RTVS kot tudi univerze in fakultete ter organizacije civilne družbe.

Kandidati bodo morali izpolnjevati visoke kriterije znanja, ugleda in dosežkov v družbenem življenju, s čimer bodo pripomogli k dobremu delovanju in krepitvi ugleda javne RTV.

Da ne bi prišlo do prikritega vpliva politike, zakon predvideva nekatere omejitve. Člani ne morejo postati ljudje, ki so bili v zadnjih petih let člani političnih strank, poslanci (tudi evropski), člani državnega sveta, župani, ustavni sodniki, ministri, državni sekretarji in še vrsta funkcionarjev v državnih, občinskih in upravnih organih.

Prepoved imenovanja velja tudi za vodstvene kadre in zaposlene pri konkurenčnih me-

dijih ter za lastnike deležev v njih, za člane sveta za radiodifuzijo, zaposlene na agenciji za pošto in elektronske komunikacije ter člane in zaposlene v drugih telesih, ki odločajo o podelitvi frekvenc ter drugih pravicah medijev. Prepoved velja tudi za člane organov družb, ki poslovno sodelujejo z RTV, in za ožje družinske člane vodilnih delavcev RTV.

Novosti v raziskovanju Zaradi veta državnega sveta so morali poslanci prejšnji teden znova glasovati o spremembah zakona o raziskovalni dejavnosti, ki so jih sprejeli novembra. Brez večjih presenečenj so jih vnovič potrdili, čeprav le z večino 46 glasov (proti je glasovalo 28 poslancev).

V obrazložitvi je minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan zavrnil pomisleke državnih svetnikov o zmanjševanju avtonomije znanstvenih ustanov. Spremembe bodo po njegovo jasneje določile odgovornost tistih, ki upravljajo z javnim denarjem. Naj spomnimo, da bodo po novem večino v upravnih odborih sestavljali predstavniki vlade (doslej je ta kot ustanoviteljica imenovala tretjino članov). **D**

Rihterjeva soorganizirala proteste

Aleš Kocjan

Čeprav je predsednik Socialnih demokratov Borut Pahor pred nedavnimi protesti sindikatov v javnosti poudarjal, da gre za nepolitične proteste, s katerimi naj njegova stranka ne bi imela ničesar, to ne drži.

SD namreč protestov ni samo moralno podprla, ampak je celo pomagala pri njihovi organizaciji. Ko so štiri sindikalne centrale pretekli mesec napovedale množične proteste proti gospodarskim in socialnim reformam, so mnogi, med njimi tudi Demokracija, opozarjali, da imajo protesti širše politično ozadje. K temu so napeljevala številna dejstva, na primer, da je bila ena glavnih pobudnic in organizatorjev protestov Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) v zadnjih letih tesno povezana s SD (predsednik ZSSS Dušan Semolič je bil njen kandidat za poslanca na državnozbornih volitvah leta 1996), da so sindikati

proteste organizirali, še preden so se pogajanja z vlado sploh začela, in to, da so pri njih trma-

sto vztrajali, čeprav so jih vladni predstavniki večkrat pozvali, naj se vrnejo za pogajalsko mizo.

Kljub vsem tem dejstvom, med katerimi so bila tudi sporočila, ki so govorila o tem, da so se nekatere politične stranke, najbolj prav SD, močno angažirale pri organizaciji protestov, je predsednik SD Borut Pahor pred protesti odločno zavrnil vsa namigovanja, da bi za protestniki stale politične stranke. Kot je dejal na eni izmed tiskovnih konferenc, so protesti povsem legitimno ravnanje, vlada in njeni predstavniki pa naj ne bi bili ravnali prav, ko naj bi bili poskušali z izjavami, da so v ozadju protestov določene politične stranke, moralno diskreditirati protestnike. Slednje naj namreč po njegovih izjavah ne bi držalo.

Predsednik SD Borut Pahor

Podpredsednica SD Andreja Rihter

Pozivala k protestom Ali se je Pahor sprenevedal ali pa le ni vedel, kaj počnejo nekateri visoki predstavniki njegove stranke, ne vemo, je pa več kot očitno, da so se nekateri strankini veljaki pri protestih zelo angažirali. To dokazuje poziv, ki ga je vsem članom in simpatizerjem poslala podpredsednica SD in predsednica občinskega odbora SD v Celju Andreja Rihter. V strankinem lokalnem glasilu No(le)vičkar, ki so ga člani stranke prejeli tik pred protestom, je vse člane in simpatizerje stranke pozvala, naj se v čim večjem številu udeležijo protestov v Ljubljani. »Pozivamo člane in simpatizerje stranke, da se udeležijo protestnega shoda proti vladni politiki v organizaciji Svobodnih sindikatov Slovenije...« Kot je zapisala, se je predsedstvo za ta poziv odločilo po neformalnem sestanku s predstavniki Svobodnih sindikatov Slovenije in na zahtevo nekaterih članov ter nekaterih strankinih zvez in forumov. »Predsedstvo se je odzvalo na zahteve svojih članov in posebej Delavske zveze, Ženskega foruma in Mladega foruma, ki podpirajo SSS (Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, op. A. K.) v boju proti politiki vlade, ki meni, da ji je ljudstvo dalo mandat, da z reformami, ki jih pripravlja, slabša položaj 300.000 slovenskih delavcev, katerih plače pogosto ne dosegajo niti 160.000 tolarjev, da bi povečala prihodke 32 tisoč najbolj plačanih Slovencev. Ni nikakršnih garancij, da bi njihovi višji prihodki končali v novih investicijah, ne pa v osebni rabi,« je zapisala Rihterjeva. Svoj prispevek je sklenila z vnovičnim pozivom k udeležbi na protestih in nekaterimi navodili, kako naj to storijo. »Zavedamo se, da so globoke spremembe v Sloveniji potrebne. Vendar način, kako jih sprejema in izvaja sedanja vlada, niso prava smer zaradi nespoštovanja dialoga s socialnimi partnerji. Reforme v sedanji obliki so direktni napad na socialni položaj delavcev. Spremembe moramo uvajati počasi, strpno in v dialogu. Pozivamo vse, da se nam pridružijo v soboto, 26. novembra, ob 7.

uri zjutraj na Glaziji v Celju, kjer bodo čakali avtobusi. Prijavite se čim prej Štefki na tel.: 03-493 0990. Prevoz je brezplačen.«

povprašali, kdo vse je bil na neformalnem sestanku, ki ga opisuje v No(le)vičkarju (zanimivo bi bilo izvedeti, ali je šlo na sesta-

bi, njihovi predstavniki pa naj bi se vsako jutri v istih prostorih srečevali ob kavi, kjer naj bi bili govorili tudi o protestih. Nato smo jo

Predsednik SD Borut Pahor se je ujel v lastno zanko, ker očitno ne ve, kaj počnejo njegovi strankarski kolegi.

Pahor ni bil obveščen Ker se v zvezi s pozivom porajajo vprašanja, predvsem to, za kakšen sestanek je šlo, in kako to, da so se v strankinem lokalnem odbo-

nek na lokalni ravni ali za širši sestanek, na katerem je sodelovalo tudi vodstvo stranke, in dobili odgovor, da takšnega sestanka sploh ni bilo. Na vprašanje, zakaj

vprašali, ali je bila njena podpora protestom usklajena v centrali, in dobili zanimiv odgovor. Dejala je, naj bi njihova stranka delovala tako, da pobude za strankino politiko dajejo lokalni odbori, te pobude oziroma takšno politiko pa nato prevzame tudi centrala. Na vprašanje, zakaj potem vodstvo stranke svojega članstva ni javno pozvalo na proteste, pa odgovora nismo dobili; Rihterjeva je le dejala, naj ji vprašanja pošlje pisno. Kljub vsemu smo jo še vprašali, zakaj so se v občinskem odboru odločili, da bodo organizirali prevoz na proteste, če pa je njihov predsednik Borut Pahor še pred tem poudarjal, da njihova stranka z njimi nima ničesar in da so protesti popolnoma apolitični. Odgovorila nam je, da njihov občinski odbor s tem nima ničesar, na vprašanje, zakaj je prijave za udeležbo na protestih zbirala tajnica njihovega občinskega odbora in zakaj je v lokalnem časopisu objavljena njihova telefonska številka, pa nismo več dobili odgovora.

Biten št. 3
Celje, 22. november 2005.
Uredil: Marko Spetina

NO(LE)VIČKAR

BILTEN ZA ČLANE IN SIMPATIZERJE OO SD CELJE

SOCIALNI DEMOKRATI

Pozivamo člane in simpatizerje stranke, da se udeležijo protestnega shoda proti vladni politiki, v organizaciji Svobodnih sindikatov Slovenije, ki bo v soboto dne 26. novembra 2005 v Ljubljani.

Predsedstvo se je za ta korak odločilo po neformalnem sestanku s predstavniki Svobodnih sindikatov Slovenije. Predsedstvo se je odzvalo tudi na zahteve svojih članov in posebej Delavske zveze, Ženskega foruma in Mladega foruma, ki podpirajo SSS v boju proti politiki vlade, ki meni, da jim je ljudstvo dalo mandat, da z reformami, ki jih pripravlja, slabša položaj 300.000 slovenskih delavcev, čigar plače pogosto ne dosegajo niti 160.000 tolarjev, da bi povečala prihodke 32 tisoč najbolj plačanih Slovencev. Ni nikakršnih garancij, da bi njihovi višji prihodki končali v novih investicijah, ne pa v osebni rabi.

Zavedamo se, da so globoke spremembe v Sloveniji potrebne. Vendar način kako jih sprejema in izvaja sedanja vlada, niso prava smer, zaradi nespoštovanja dialoga s socialnimi partnerji. Reforme v sedanji obliki so direktni napad na socialni položaj delavcev. Spremembe moramo uvajati počasi, strpno in v dialogu.

Pozivamo vse, da se nam pridružijo v soboto 26. novembra ob 7. uri zjutraj na Glaziji v Celju, kjer bodo čakali avtobusi. Prijavite se čimprej Štefki na tel.:

03-493 0990.

Prevoz je brezplačen. Protestni shod v centru Ljubljane bo trajal približno tri ure.

Za predsedstvo OO SD Celje
Andreja Rihter, predsednica

VSEBINA:
Pismo članom stranke. Str. 1
Kaj nas čaka v naslednjem obdobju? Str. 2
Poziv članom in simpatizerjem. Str. 3
Pridružujemo ženski forum. Str. 3
Obvestila. Str. 4.

Prvi z leve: Sašo Čučer, član Delavske zveze in predsednik občinske organizacije SSS Celje. Desno: Franček Konec, predsednik svetilske skupine SD Celje.

Novo vodstvo Mladega foruma

Na 14. kongresu Mladega foruma Socialnih demokratov v gostini Spomenke za ljudi in ne za kapital, ki je potekal od 27.10.2005 do 23.10.2005 v Novi Gorici, je bilo izvoljeno novo vodstvo Mladega foruma, Socialnih demokratov.

Novo dvodelno mandat so kot predsednika Mladega foruma Socialnih demokratov, delegatke in delegati kongresa zasedli Dejana Levanič. Za podpredsednico izvoljena podpredsednica sta bila izvoljena Marieta Yuh in Milica Konec. Za generalno sekretarico pa je bila izvoljena Katja Špur.

Le Celja pa imamo v predsedstvo MF SD dve predstavnici, in sicer: Bogdana Stojanovič, ki je bil izvoljen na funkcijo sekretarja za etnološko vprašanje ter Nina Hramovič, ki je bila izvoljena na funkcijo sekretarice za etnološke pravice.

Poleg tega pa imata Celje tudi predstavnika v svetu MF SD, in sicer Danijela Krančiča.

Janec, Tomičič, predstavnik za stike z javnostmi MF SD

Poziv, s katerim je Rihterjeva članstvo SD pozvala k protestom.

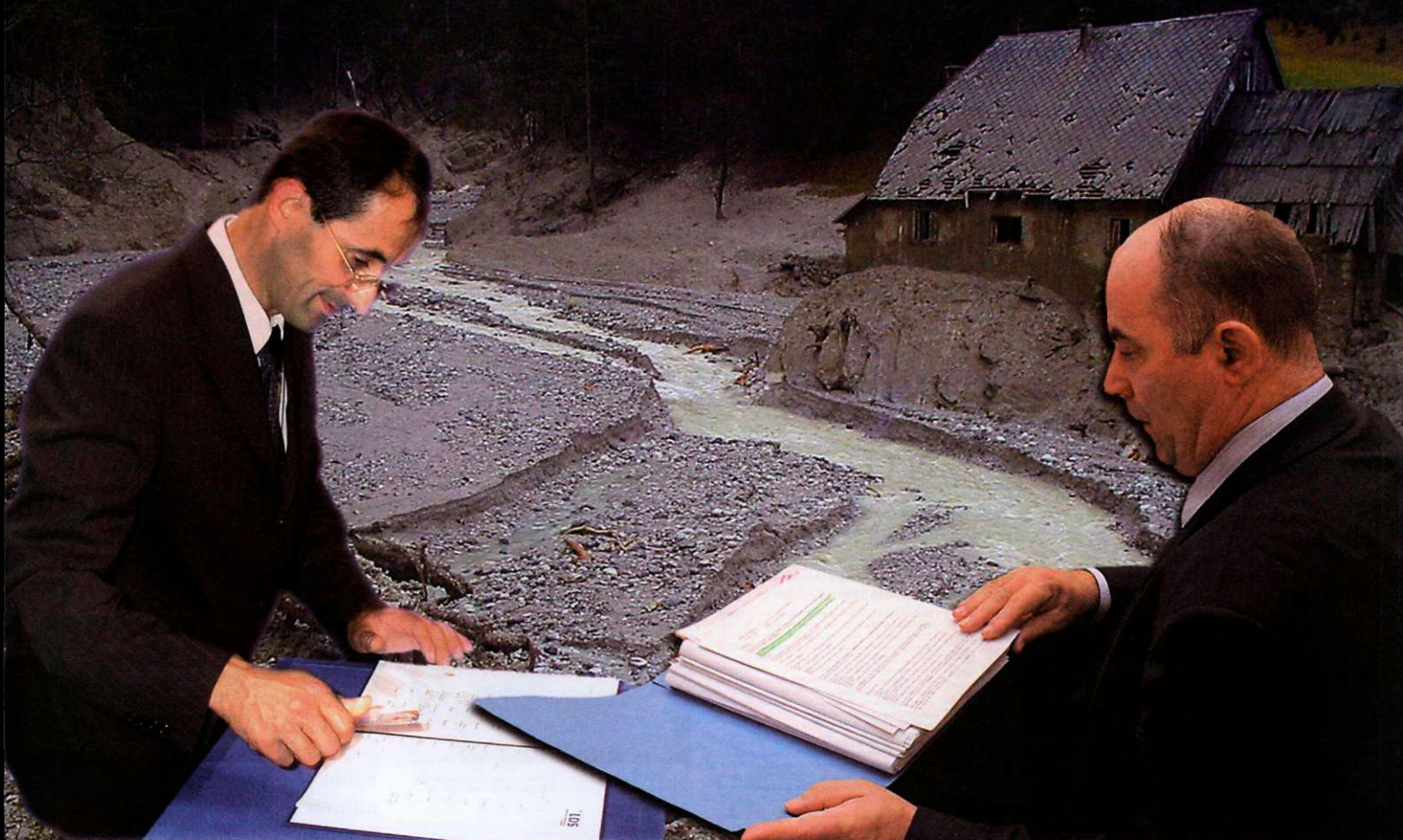
V centrali SD ne vedo, kaj delajo njihovi lokalni odbori.

ru odločili, da bodo sodelovali pri organizaciji protestov, k čemur brezplačen prevoz, ki ga je za svoje člane organizirala stranka, nedvomno sodi, smo v tork poklicali Rihterjevo in jo najprej

je potem v glasilu zapisala, da je sestanek bil, nam je odgovorila, da je bil to le neformalen pogovor ob kavici. Lokalna ZSSS in občinski odbor SD naj bi po njenih besedah imela prostore v isti stav-

Ker smo takšno ravnanje Rihterjeve seveda pričakovali, smo v želji, da bi dobili vsaj en odgovor iz stranke, o zadevi povprašali tudi centralo v Ljubljani. Kot nam je tik pred zaključkom redakcije dejal njen predsednik Borut Pahor, o sestanku Rihterjeve z ZSSS ni bil obveščen, a se mu sestanek in ravnanje Rihterjeve ne zdita sporna. Pravi namreč, da so občinski odbori pri svojem delovanju samostojni, zato se lahko v danem trenutku odločajo tako, kot menijo, da je najbolj prav.

Precej očitno je torej, da Borut Pahor ne ve, kaj počnejo nekateri njegovi strankarski odbori, zato bi bilo prihodnjič, ko bo pred morebitnimi vnovičnimi protesti razlagal, da politične stranke nimajo nič z njimi, bolje, da se prej dvakrat prepriča, ali to drži ali ne. **D**

Tavzes, Kopač, Gantar s pomočjo še nekaterih poskušajo prikriti nepravilnosti, ki so jih sami zagrešili.

Nezakonitosti pri obnovi Posočja 1. del

Vida Kocjan

Namesto da bi posamezniki iz LDS odgovarjali za škodo, ki so jo povzročili družbi PUH, ker njeno vodstvo ni privolilo v njihove pogoje, in za škodo pri obnovi Posočja, so danes ti najbolj dejavni. Na delu so tudi kriminalisti.

Ko je Janez Kopač, nekdanji minister za okolje in prostor (MOP), po zadnjih volitvah delo prepustil svojemu nasledniku Janezu Podobniku, je izrazil upanje, da bo obnovi in ljudem v Posočju namenil vsaj toliko pozornosti, skrbi in predanosti, kot jim jo je namenil sam. Ob svojem slovesu je Podobnika celo rotill, naj vendarle sprevidi, da so Radovan Tavzes, direktor direktorata za okolje, Sonja Beseničar, predsednica komisije za odpravo posledic nesreče, in Stanislav Beguš, vodja državne tehnične pisarne na Bovškem, nepogrešljivi ljudje. Po letu dni od prevzema oblasti se zdi, da je Podobnik nasedel

Kopačevi zvijači, saj vsi trije še vedno opravljajo svoje delo.

Kdo je Radovan Tavzes? Danes 59-letni Radovan Tavzes je postal državni sekretar na MOP že leta 1993 in to delo z izjemo dela leta 2000, ko ga je takratna Bajukova vlada odstavila, Ropova pa po volitvah konec istega leta spet ustoličila, opravlja že dobrih 12 let. V tem času se je izkazal predvsem

kot pomemben sodelavec nekdanjega ministra Pavla Gantarja, »poslušal« ga je tudi Janez Kopač (oba iz LDS). Pomenljiv je podatek, da je Gantar poleti leta 2000 ves zgrožen stokal: »Tavzesa so odstavili.« Tavzes je torej imel vsa leta zelo veliko podporo nekdanje politične elite, celo takšno, da je Ropova vlada pohitela in ga kot zvestega sodelavca kljub sumu o prekoračitvi pooblastil tik pred

zamenjavo oblasti imenovala za direktorja (čeprav je tedaj lahko izvajala le t. i. tekoče posle) z namenom, da dokonča zastavljeno delo ali pa da se mu oddolži in bo ob morebitni odstititvi s strani nove vlade deležen visoke odpravnine, kar bi bilo precejšnje v breme za davkoplačevalce. Kot zdaj kaže, Janez Podobnik ne razmišlja o Tavzesovi odstititvi, četudi je res, da se je Tavzes po naših po-

Vladni predsednik je dejal, da posli vodijo nekatere ministre, ne pa ministri poslov. Je imel pri tem v mislih tudi MOP, kjer določeno politiko še vedno krojijo »stari mački«?

datkih zvito umaknil v ozadje in vsaj navidezno »skril nožice«, kot temu pravijo v ljudskem jeziku. Ob vsem tem sta tako Tavzes kot Sonja Beseničar v Posočju zelo nezaželena gosta. Eden od naših sogovornikov iz Posočja, za obnovo katerega naj bi država v preteklih letih namenila 17 milijard tolarjev, v resnici pa naj bi bila vsaj petina, če ne tretjina denarja zapravljena neupravičeno (denar naj bi se bil preprosto izgubil v predragih projektnih storitvah nepotrebnih zunanjih sodelavcev), pravi, da sta se morala Tavzes in Beseničarjeva v času obiska Janeza Drnovška v Posočju tja pripeljati posebej, saj naj ju Drnovšek ne bi hotel videti ob sebi. Za to so mu bili hvaležni tudi krajanji. Krožijo tudi govornice, da so v času, ko sta v Posočje skupaj prihajala Kopač in Tavzes, domačini rekli: »Kopač je prišel z ministrom.«

Polena že letijo Kako t. i. stari kadri, ki so ostali na MOP, delajo danes, lahko sklepamo po tem, da je poslanec Pavel Gantar nedavno na vlado naslovil poslansko vprašanje, iz katerega je bilo vidno, da je izčrpno obveščen o tem, da med MOP in Podjetjem za urejanje hudournikov (PUH) potekajo pogajanja o plačilu nekoč nepriznanega dolga države do tega podjetja. Gantar je vprašanje pospremlil s teatralnimi besedami, češ da vlada s pogajanjem povzroča škodo državi in davkoplačevalcem. Gre za pogajanja o priznanju zahtevka družbe za plačilo dela pri mangartskem

Bo Janez Podobnik spregledal Tavzesa?

plazu in opravljanje gospodarske javne službe za obdobje od januarja do oktobra 2002. Gantar je na vlado naslovil očitek, da ministrstvo družbi PUH priznava zahtevke v najvišji mogoči meri, kar naj bi bilo v nasprotju z načeli dobrega gospodarjenja s proračunskimi sredstvi, in oporekal celo dokazom, naj bi bila ta dela sploh izvedena; po njegovem mnenju naj bi šlo za pristransko ugodno obravnavanje zahtevkov podjetja PUH.

Dela so bila narejena Vlada je poslancu Gantarju pojasnila, da je Republiški štab Civilne zaščite ob sprožitvi plazu v Logu pod Mangrtom pozval družbo PUH, d. d., kot pooblaščenega izvajalca k intervencijskim delom, ki so bila nujna za zmanjšanje ogroženosti zaradi hudourniškega delovanja. PUH je nato na podlagi zakona o vodah in odloka o določitvi erozijskih območij in

Sprememb ne morejo narediti ljudje, ki so sistem demontirali v prafaktorje

Dr. Aleš Horvat, generalni direktor Podjetja za urejanje hudournikov (PUH), d. d.:

Koliko denarja vam dolguje ministrstvo za okolje za opravljena dela v letih 2000–2003? Ministrstvo nam je za opravljena dela v obdobju 2000–2003 ostalo dolžno 224,999.478,03 tolarjev brez obresti.

Ali sta vaša družba in ministrstvo sklenila poravnavo ali pa še tečejo tožbe, oziroma ali ste denar že prejeli in umaknili tožbe?

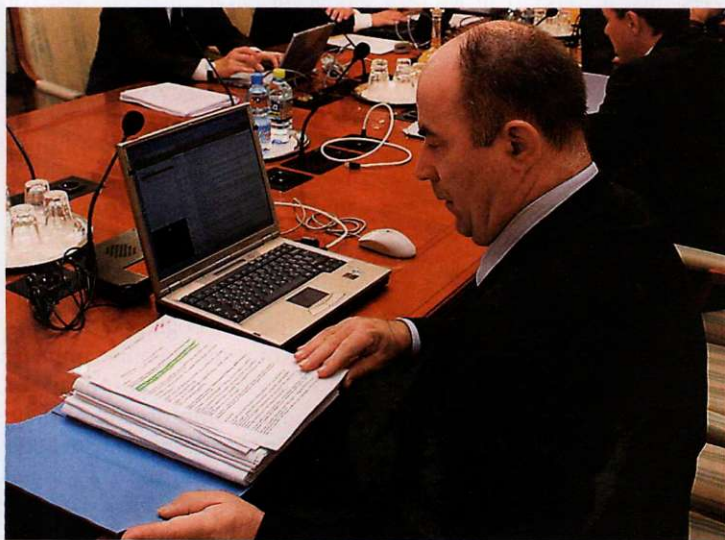
PUH in MOP sta že dogovorila vse elemente za poravnavo, kar sta pred mediatorico potrdila tako pravobranilka, ki je zastopala MOP, kot pravni zastopnik družbe PUH. Čaka se le še pooblastilo pravobranilke za podpis sodne poravnave pred pristojno sodnico. Postopek bi moral biti končan v prihodnjih 14 dneh. Po podpisu sodne poravnave sledi umik tožb.

Po naših podatkih naj bi se težave z MOP začele, potem ko družba PUH pred leti ni privolila v to, da bi »oprala« približno 100 milijonov tolarjev. Po naših podatkih je ministrstvo želelo, da bi PUH toliko denarja nakazal po fiktivni fakturi nekemu drugemu podjetju, ki je danes v stečaju. Ker tega niste bili pripravljeni narediti, naj bi bil to razlog, da vam je ministrstvo začelo »nagajati«, dela pa oddajati drugim, k nekvalificiranim družbam in podobno. Zanima nas vaš komentar in to, ali so naše informacije točne.

Direktnih informacij nimam. Vaše informacije pa utegnejo dati odgovor, zakaj se je odnos ministrstva do nas nenadoma brez povoda tako drastično spremenil.

Kako sodelujete in ocenjujete delo zdajšnje ekipe na MOP, navsezadnje je minister »podedoval« Radovana Tavzesa, do katerega so domačini v Zgornjem Posočju zelo kritični. Kakšne so vaše izkušnje z MOP in Tavzesom osebno?

Pri sedanjem vrhu ministrstva je resnično čutiti željo, da se na področju varstva pred erozijo in hudourniki kot tudi na celotnem vodnogospodarskem področju stanje izboljša in se popravijo napake iz preteklosti. Sodelovanje z vrhom ministrstva je zelo dobro. Žal pa so na pomembnih mestih ostali ljudje, ki so v preteklem desetletju vodili politiko, katere posledica je bilo razpadanje sistema. Sprememb, ki jih želi vrh ministrstva, verjetno ne morejo narediti ljudje, ki so deset let s svojimi odločitvami dobro delujoči sistem gospodarjenja z vodami demontirali v prafaktorje in ga pripeljali v stanje, ko je škoda ob neurjih dejansko bistveno večja, kot bi bila, če bi hudournike in vodotoke ustrezno urejali in vzdrževali. Prav ti ljudje so tudi demontirali sistem sanacije posledic naravnih nesreč. Varnost in kakovost življenja ljudi na potencialno ogroženih območjih jim je bila »španska vas«, do domačinov pa so pogosto nastopali žaljivo in arogantno. Mag. Radovan Tavzes je tu odigral odločilno vlogo, dobro asistentko pa je našel v Sonji Beseničar.

Radovan Tavzes, direktor direktorata za okolje

► posameznih hudournikov v letu 2000 izvajal vodnogospodarsko javno službo na hudourniškem območju, na katerem se je sprožil plaz Stože. Intervencijska dela so obsegala ureditev odvajanja vode na območju plazu in čiščenje struge Predelice. PUH je s čiščenjem struge nadaljeval tudi potem, ko je aktivnosti v zvezi s plazom od obrambnega ministrstva prevzelo ministrstvo za okolje. Del opravljenih del je MOP družbi PUH plačal, drugega dela pa ne. Po naših podatkih ji je plačal dobrih 60 milijonov tolarjev. Za neplačani del opravljenih del je izvajalec vložil več tožbenih zahtevkov, ki so predmet sodnih postopkov in v zvezi s katerimi je Državno pravobranilstvo RS že večkrat posredovalo na MOP in predlagalo morebitno pripoznavo terjatev v postopku mediacije. Poleg tega naj bi leta 2002 ustanovljena komisija MOP ugotovila tako dejanski obseg opravljenih del kot tudi upravičenost plačila za dela, ki jih je PUH izvedel v letu 2002. Da teža takrat ni

Pavle Gantar: namesto obrambe napad

naprej odlaša s poravnavo, saj vsak dan zamude povzroči večjo škodo,« je ugotovila zdajšnja vlada in zavrnila vse Gantarjeve očitke o negospodarnem ravnanju z davkoplčevalskim denarjem. Če je kdo povzročil davkoplčevalcem škodo, je bila to prejšnja vlada oziroma ministrstvo, ki ga je vodil Janez Kopač. to področje

Nekdanji minister Janez Kopač

zamudne obresti iz tega dolga približno 100 milijonov tolarjev. Zato smo vprašanje o tem, zakaj se je plačilo opravljenih storitev družbi PUH tako zavleklo, naslovili tudi na Radovana Tavzesa. Na odgovor smo dolgo čakali. Služba za stike z javnostjo nam je odgovorila, da je sedanje vodstvo MOP, katerega sestavni del je tudi Tavzes. ugo-

in Kopač) nakazal, kdo vse je bil seznanjen z deli ter kdo se je kasneje sprenevedal in jih toliko let ni hotel plačati. Od navedenih odgovornih oseb še vedno zasedata pomembni mesti Radovan Tavzes in Sonja Beseničar.

Na delu tudi kriminalisti Tako kot dela pri popotresni obnovi v Zgornjem Posočju, v zvezi s katerimi so kriminalisti zaradi suma finančnih nepravilnosti v letu 2001 in 2002 na novogoriško okrožno državno tožilstvo kazensko ovadili tri osebe, raziskujejo tudi sume finančnih nepravilnosti pri izvedbi sanacije plazu v Logu pod Mangartom. Ko smo Radovana Tavzesa vprašali, ali je seznanjen s tem, smo iz službe MOP za stike z javnostjo prejeli odgovor, da sicer vedo, da poteka kriminalistična preiskava, vendar pa ta na MOP ni bila izvedena. Po naših podatkih odgovor MOP ni točen. Več kot očitno je, da zdajšnje vodstvo verjetno ne ve, kaj vse se je dogajalo v letih 2002 in 2003. Z dogajanjem bi morala biti seznanjena Sonja Beseničar in Radovan Tavzes, saj so ju po naših informacijah iz notranjih virov v MOP obiskali kriminalisti, ki so preiskovali sume kaznivih dejanj pri interventnih delih na vodotokih v sklopu odprave posledic plazu v Logu pod Mangartom. Kot vemo, so bili kriminalisti tudi v Vodnem gospodarstvu Soča, nadzornih organih družbe DDC in pri domačinih v Logu pod Mangartom. **D**

Naslednjič: Finančni interesi zaprtega kroga ljudi in njihova »skrb« za stanje voda

Sprememb, ki jih želi vrh ministrstva, verjetno ne morejo narediti ljudje, ki so deset let s svojimi odločitvami dobro delujoči sistem gospodarjenja z vodami demontirali v prafaktorje in ga pripeljali v stanje, ko je škoda ob neurjih dejansko bistveno večja, kot bi bila, če bi se hudourniki in vodotoki ustrezno urejali in vzdrževali.

storila. Zaradi vnovičnega poziva pravobranilstva v letu 2005 je MOP znova začel s postopki ugotovitve dejansko opravljenih del, vse pa so pregledali tudi nadzorniki.

Kdo bo odgovarjal? Na MOP so ugotovili, da so bila vsa dela s strani družbe PUH izvršena in tudi ovrednotena, kar je bilo ugotovljeno že v prvih pogajanjih leta 2002, ki so bila nerazumljivo pretrgana s strani države. Za letošnja poganja so bile izhodišče vrednosti iz leta 2002, res pa je, da je vrednost del narasla sorazmerno z obrestmi. »Tu smo dosegli sporazum, ki te obresti zniža na sprejemljivo raven. Kolikor bi država sklenila dogovor v letu 2002, ne bi prišlo do takega povečanja cene. Zato tudi nismo mogli dopustiti, da se še

pa je tudi v prejšnji vladi pokrival Radovan Tavzes. Ker nam je dr. Aleš Horvat, direktor družbe PUH, dejal, da jim je država dolžna 224.999.478,03 tolarja, naši izračuni kažejo, da znašajo redne

tovalo, da je družba PUH izvedla dela skladno z veljavno zakonodajo in v javno korist in da jo je treba plačati. Hkrati je MOP v odgovoru z navedbo ljudi (med katerimi so Tavzes, Beseničar

Podjetje PUH ima pri urejanju hudournikov 130-letno tradicijo.

Bik si je vzel teden dni počitnic

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba, d. d.

Bikovski trend, ki se je na Wall Streetu začel pred šestimi tedni, je minuli teden nekoliko popustil. V prihodnjem tednu pričakujemo nadaljnjo rast tečajev delnic.

PORTFELIJ 10 DELNIC NA DAN 09. 12. 2005

	VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 02.12.2005	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1	Software AG	Nemčija	TecDax	EUR	109	38,2	43,02	12,62	1.122.918
2	Norilsk Nickel	Rusija	RTS	USD	67	74,8	85,7	14,57	1.164.055
3	Continental	Nemčija	DAX 30	EUR	61	67,75	73,39	8,32	1.072.057
4	Andritz	Avstrija	ATX	EUR	50	83,01	85,73	3,28	1.026.488
5	Leoni	Nemčija	MDAX	EUR	159	26,2	27,8	6,11	1.058.505
6	BASF	Nemčija	DAX 30	EUR	70	59,02	63,1	6,91	1.057.739
7	ETF Japonska	Amerika	ASQ	USD	411	12,26	12,66	3,26	1.054.857
8	Allianz	Nemčija	DAX30	EUR	35	119,2	125,4	5,20	1.051.034
9	Pif BIG	BIH	BIFX	BAM	811	10,06	9,97	-0,89	993.934
10	Diamond offshore	Amerika	NYQ	USD	84	66,57	69,9	5,00	1.190.349

Denar v SIT 5.054 • Skupaj 10.796.991

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10.023.326 • Vrednost portfelja 09.12.2005 → 10.796.991 • Donosnost portfelja v odstotkih → 7,72 • Donos portfelja v SIT → 773.665

EUR → 239,47 • USD → 202,73

Prejšnji teden so svetovne borze bolj ali manj stopicale na mestu. Razlog za to je pomanjkanje pomembnejših makroekonomskih informacij, pri novicah iz podjetij pa je na trg vplivala predvsem objava ameriškega izdelovalca čipov Intela, ki ni zvišal napovedi dobička. Nasdaq je tako teden končal v minusu, pri vrednosti 2.256,73 točke ali za 0,73 odstotka nižje, Dow Jones pa pri 10.778,58 točke ali za 0,91 odstotka nižje od prejšnjega tedna.

Evropske delnice se ta teden niso bistveno spremenile. Indeks evropskih »blue chipov«
Dow Jones Stox 50 je teden končal pri desetinki odstotka v minusu. Nemški DAX je pristal na 5.282,13 točke. Francoski CAC40 na 4.661,01, londonski FTSE pa na 5.517,40 točke.

Azijski indeksi so prejšnji teden v povprečju rasli, le japonski Nikkei 225 je po daljšem obdobju rasti tokrat ostal malce pod nivojem prejšnjega tedna, pri vrednosti 15.404,05 točke. Zanimivost, ki se je tokrat pripetila na japonski borzi, je, da je ena izmed borznih hiš pri prodaji zamenja-

la ceno in količino delnic in tako namesto ene delnice J-Com. Co. po 610.000 jenov prodala 610.000 delnic po 1 jen. Pri tem poslu je borzna hiša izgubila najmanj 225 milijonov dolarjev. Za kupce delnic je, kot kaže, božiček letos prišel dva tedna prej.

Nafta je ta teden dosegla 61 dolarjev za sodček, vendar je v petek cena znova padla na raven prejšnjega tedna, na 59,40 dolarja. Cene plina ostajajo visoko in analitiki opozarjajo, da bi lahko visoki računi za plin v Ameriki

omejili porabo potrošnikov, kar bi se negativno pokazalo na ceni neenergetskih delnic. Za prihajajoči teden se po napovedi meteorologov sredi tedna obeta nova snežna nevihta, ki naj bi bila sicer manjša od nevihte prejšnji teden, vendar bo ob hladnem vremenu vsekakor vplivala na ceno nafte.

Dogajanje pri nas Na Ljubljanski borzi pretekli teden nismo doživeli večjih sprememb. Omeniti velja le delnico Petro-la, ki je med petkovim trgova-

njem dosegla vrednost 72.164 tolarjev, kar je najvišja vrednost, odkar se z delnico trguje na borzi. SBI 20 je teden končal pri vrednosti 4.626,91 točke.

Naš portfelj je pretekli teden zrasel za 0,04 odstotka glede na prejšnji teden, tako da je njegova donosnost od začetka spremljanja 7,72-odstotna. Manjšo rast lahko pripišemo spremembam valutnega tečaja, saj ta teden vrednotimo ameriški dolar po 202,73 tolarja, kar je dobra dva tolarja manj kot prejšnji teden. Po rasti so najbolj izstopale delnice Software AG, Leoni in Diamond offshore. Slednja je zaradi visokih cen nafte in plina pridobila kar 5 odstotkov vrednosti, med trgovanjem pa je dosegla tudi tečaj nad 71 USD. Ob enaki rasti v naslednjem tednu bomo v skladu z napovedmi, da gre za kratkoročno naložbo špekulativne narave, delnico prodali. Bralcem smo dolžni še pojasnilo glede nakupnih in prodajnih tečajev. Glede na to, da komentar nastaja v ponedeljek pred odprtjem evropskih trgov, za nakupni oz. prodajni tečaj jemljemo petkove končne oz. enotne tečaje. □

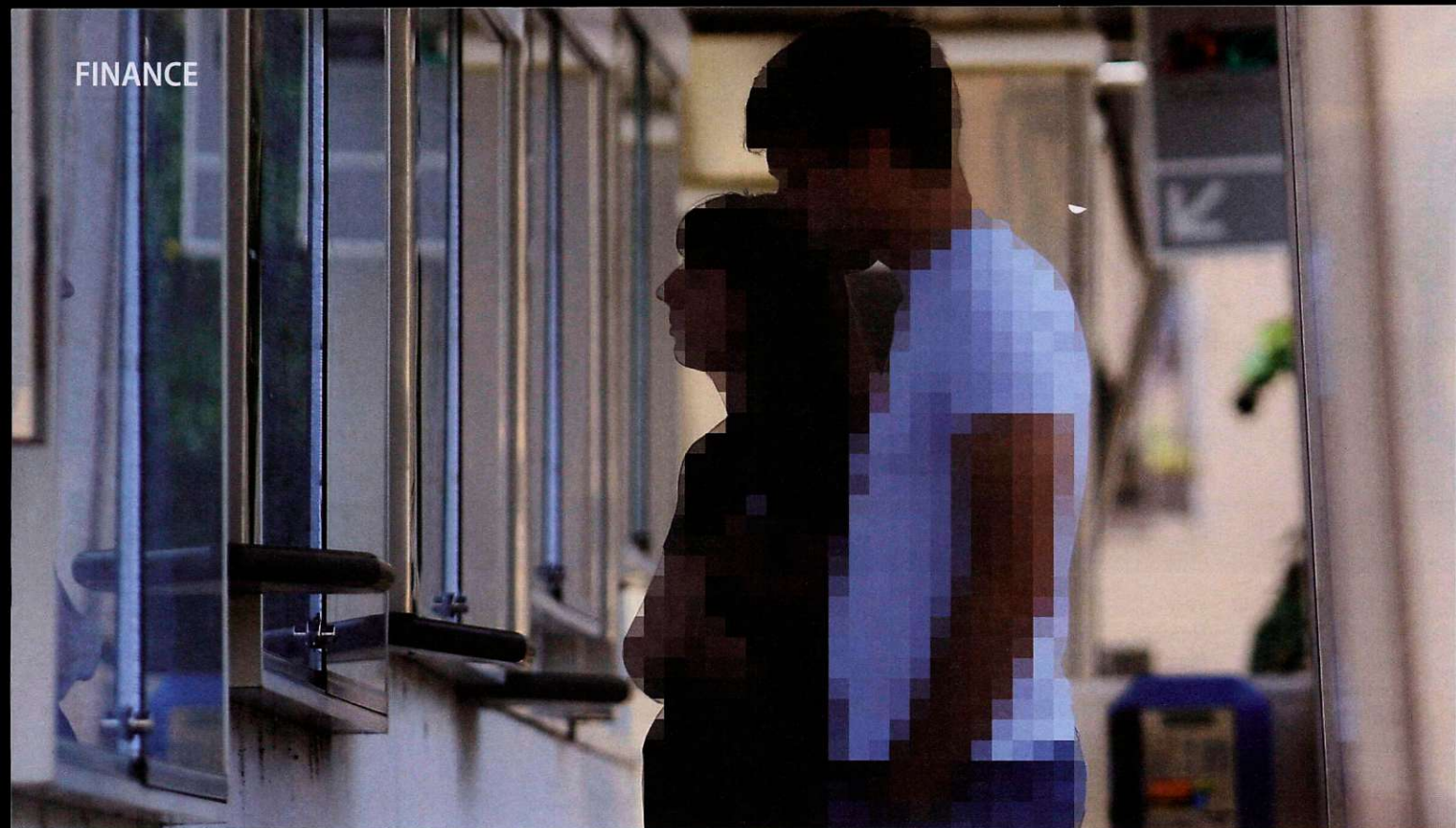
Vplačevanje za prihodnost se izplača že danes

Z vplačevanjem premij prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, si lahko že letos znižate svojo dohodninsko osnovo. Tako si poleg varnejše finančne prihodnosti, zagotovite višjo davčno olajšavo že zdaj.

www.kapitalska-druzba.si

KAPITALSKA DRUŽBA

Več dela, manj sociale?

Denis Vengust

Cilj četrtega dela predlaganih gospodarskih reform je povečanje zaposlenosti in racionalizacija socialnih izdatkov.

Odbor za reforme želi ustvariti okolje, v katerem bodo ljudje lažje in hitreje našli delo, hkrati pa bodo uživali tudi potrebno raven socialnega varstva in varnosti. Poudarja motiviranje brezposelnih oseb in prejemnikov socialnih pomoči za aktivno iskanje dela in razvijanje svojih sposobnosti ter za sprejemanje tudi občasnih in začasnih zaposlitev (ne le stalnih). Zaradi razvojnega pospeška gospodarstva naj bi se povečalo povpraševanje po delovni sili, spremembe v regulaciji trga dela pa naj bi podjetjem omogočile preprostejše sprejemanje odločitev o novem zaposlovanju (podjetja naj bi bila bolj pripravljena zaposlovati). Čeprav ukrepi predvidevajo tudi omejitev rasti izdatkov za socialne transferje, odbor trdi, da pri tem ne gre za odpravo socialne države ali zmanjševanje pravic, temveč za oblikovanje pravičnejše in dolgoročno vzdržnejše socialne države.

Preglednejši sistem socialnih transferjev naj bi omogočil, da bodo pomoč dobili tisti, ki so je res potrebni, preprečil pa naj bi zlorabe socialnih pomoči.

Povečanje zaposlenosti Na področju spodbujanja večje aktivnosti brezposelnih oseb odbor predlaga, naj bi se vsaka brezposelna oseba v roku treh

do šestih mesecev vsaj enkrat vključila v eno od aktivnih oblik programov pomoči za iskanje zaposlitev. Povečala naj bi se število svetovalcev za zaposlitve in učinkovitost njihovega dela. Na tem mestu je treba dodati, da se to sicer lepo sliši, vendar je vprašanje, kolikšne učinke lahko da povečanje števila svetovalcev in kako v praksi povečati

njihovo učinkovitost, dokler ta dejavnost poteka v okviru rigidnega javnega sektorja.

Odbor nadalje predlaga, naj bi se tudi osebam, ki ne izpolnjujejo vseh pogojev za upokojitev, omogočila kombinacija delne zaposlitve in delne upokojitve. Ta možnost je vsekakor pozitivna, saj bi tudi osebam, ki se ne čutijo več zmožne za delo za polni delovni čas, omogočila, da se delno še vedno preživljajo z delom, hkrati pa bi še vedno vplačevale tudi nekaj prispevkov v socialne blagajne. Vendar bi bilo treba kriterije za to možnost zelo natančno opredeliti, da ne bi prišlo do izkoriščanja.

Reformatorji zahtevajo tudi vzpostavitev jasnih kriterijev za obveznost vključevanja brezposelnih v programe zaposlovanja. V isti sapi poudarjajo tudi uvedbo ustreznega nadzora nad podeljevanjem socialnih pravic. Vse to se lepo sliši, vendar tako obveznost vključevanja brezposelnih oseb v programe zaposlo-

Bolj sproščen trg dela za nižjo brezposelnost

vnanja kot nadzor nad tem obstajata že sedaj, zato je vprašanje, ali bo učinkovitost obojega mogoče tako preprosto izboljšati.

Prožnejša pravila zaposlovanja

Odbor za reforme poudarja, da je »stopnjo varovanja delovnega mesta treba uskladiti s ciljem prožnosti zaposlovanja in zmanjšati strah delodajalcev pred zaposlovanjem za nedoločen čas«. Dejansko verjetno to pomeni olajšanje postopkov zaposlovanja in odpuščanja. Prožnejša delovna zakonodaja bi po eni strani res zmanjšala varnost zaposlitve, toda hkrati zagotovo tudi povečala zaposlenost oziroma zmanjšala število brezposelnih (s tem pa tudi zmanjšala socialne izdatke za brezposelne). Številna podjetja namreč nočejo zaposlovati novih delavcev, ker se bojijo, da jih v primeru manjših potreb po delu zaradi manjšega obsega poslovanja ne bodo mogla odpustiti in da jih bi to utegnilo potegniti pod vodo.

Reformisti predlagajo zmanjšanje ovir za zaposlovanje za nedoločen čas, pospeševanje zapo-

slovanja s skrajšanim delovnim časom in druge oblike fleksibilnega dela. Predlagajo tudi stimuliranje takšnega urejanja delovnega časa, ki bi bolj usklajeval poklicno in družinsko življenje. Po mnenju reformistov je treba preučiti možnosti skrajšanja zakonsko določenih odpovednih rokov in maksimirati višino odpravnine tako za delavce kot za menedžerje. Na drugi strani odbor za reforme zagovarja tudi dosledno spoštovanje delovne zakonodaje in dosledno preganjanje dela na črno.

Člani odbora za reforme priporočajo tudi uveljavitev in morebitno davčno stimulacijo udeležbe zaposlenih pri dobičku podjetja. Za slednje je mogoče izraziti dvom glede izvedbe v praksi, saj bi utegnili podjetja zaradi takšnega nagrajevanja še bolj skrivati svoje resnične dobičke, to pa bi lahko pripeljalo do novih napetosti med delodajalci in delojemalci.

Po mnenju odbora za reforme bi bilo treba urediti študentsko delo tako, da »ne bo imelo značaja neloyalne konkurence drugim oblikam začasnega dela in da bo

Zmanjšanje študentskega dela?

zagotavljalo študentom potrebna zavarovanja in iz tega izhajajoče pravice«. Veliko vprašanje je, ali je z vidika države res smotno znižati obseg študentskega dela. Dejansko namreč številni študentje brez te oblike dela ne bi mogli študirati in verjetno si država ne želi, da bi številni sposobni mladi ostali brez izobrazbe. Škoda, ki bi nastala zaradi neizrabljenih človeških virov, bi bila veliko večja, kot je sedaj znesek nižjega obsega zbranih davkov na račun študentskega dela. Kolikor pa bi država študij socialno šibkejšim študentom poskušala zagotoviti

z obširnejšim programom štipendiranja, bi jo to verjetno stalo več kot izguba neplačanih davkov pri študentskem delu (seveda če bi bili novi štipendijski programi ustrezno in ne samo simbolično večji). Poleg tega je liberalnemu gospodarskem duhu, ki se drži reform, veliko bližje možnost, da se vsakemu študentu omogoči, da si denar za študij zasluži sam, kot da se denar za štipendije vzame davkoplačevalcem (in se tako še krepki davčna obremenitev) in se potem ob ne nezmojljivi presoji uradnikov razdeljuje študentom. Vsekakor pa drži prepričanje reformistov, da mora študentsko delo predvsem opravljati vloga povezovalca med delom in študijem in zagotavljati prenos znanja med univerzo in delovnim mestom.

Čeprav je reformistom mogoče očitati nekatere pomanjkljivosti in deloma tudi naivnost, gredo reforme na področju trga dela in socialnih pravic v splošnem v pravo smer. Bolj sproščen trg dela je namreč več kot nujen za večjo zaposlenost, nižje socialne izdatke in večjo javno blaginjo. **D**

OPOZORILO!

Previdno z zavarovalnimi agenti!

Številni naši zavarovanci so nas obvestili, da jih je v imenu Vzajemne poklical ali obiskal zavarovalni agent. V izogib zlorabam želimo našim zavarovancem sporočiti, da:

- Vzajemna ne obiskuje zavarovancev na domu, ampak posluje samo preko svojih poslovnih enot ter poslovalnic;
- od oseb, ki bi se predstavile kot zavarovalni agentje Vzajemne, zahtevate, da se identificirajo;
- agentom ne izročate lastniškega certifikata ali ostale dokumentacije, povezane z Vzajemno;
- če želite ostati zavarovalec Vzajemne in obdržati lastniški delež, ne podpisujete nobenega dokumenta;
- zavarovancem Vzajemne ne bo treba storiti ničesar v zvezi s prilagoditvijo zavarovanja novemu zakonu, saj bo Vzajemna poskrbela za preoblikovanje vašega zavarovanja.

Dodatne informacije lahko pridobite na brezplačni številki 080 20 60, na spletnih straneh www.vzajemna.si ali pa obiščite najbližjo poslovalnico Vzajemne.

Naročnik opozorila: Vzajemna, d.v.z., Vošnjakova 2, Ljubljana

Z novim letom bodo večje prodajalne ob nedeljah zaprte.

Trgovke si bodo oddahnile

Peter Avsenik

Večina večjih prodajaln bo s prvim januarjem prihodnje leto ob nedeljah zaprla svoja vrata. Zakon o trgovini je z nekaterimi popravki v začetku meseca podprl odbor državnega zbora za gospodarstvo.

Z vladno pripravo novele zakona je zadovoljen tudi sindikat, ki je spremembe na tem področju izzval. Odbor državnega zbora (DZ) za gospodarstvo je na seji 2. decembra obravnaval predlog novele zakona o trgovini, ki ga je vlada sprejela 17. novembra letos. Na seji je nekoliko razširil seznam ob nedeljah odprtih trgovin, pri čemer je minister za gospodarstvo Andrej Vizjak dejal, da mora novela zakona glede na odločitev ustavnega sodišča s 1. januarjem 2006 začeti veljati. Dodal pa je, da "če bodo socialni partnerji dosegli dogovor, smo pri-

pravljeno takoj predlagati popravke". Minister je namreč do zadnjega od socialnih partnerjev dobival sporočila, da bo do dogovora prišlo, a se to za zdaj ni zgodilo.

Več izjem Razen desetih nedelj v letu bodo tako v letu 2006 prodajalne zaprte. Izjeme so razvrščene v dve skupini trgovin; tiste s prodajno površino, omejeno na 200 kvadratnih metrov, in tiste z neomejeno prodajno površino. Med prve spadajo trgovine na bencinskih servisih, v bolnišnicah, hotelih, na železniških in avtobusnih postajah; glede na

novelo zakona, potrjeno v začetku decembra, pa so to še prodajalne v starih mestnih jedrih. Ker

Andrej Vizjak, minister za gospodarstvo

se na odboru za gospodarstvo o definiciji tako imenovanih turističnih središč niso mogli zediniti, to vprašanje ostaja odprto; sprva so namreč v to skupino izjem hoteli uvrstiti še trgovine v turističnih središčih. V drugo skupino izjem (trgovine z neomejeno prodajno površino) pa štejemo trgovine na letališčih, mejnih prehodih, v kampih, marinah in zdraviliščih, s tem da so bile zadnje tri sprejete pozneje z novelo zakona.

Referendum o trgovini Zgodba o zaprtju trgovin sega v leto

2003, ko je Sindikat delavcev trgovine Slovenije po neuspešnih pogajanjih z delodajalci o višjem dodatku za nedeljsko delo vložil pobudo za razpis referendumu. Predlog zakona o spremembi zakona o trgovini je tedaj vložil poslanec NSi Janez Drobnič, na referendumu pa ga je podprlo 57,5 odstotka tistih, ki so glasovali. Udeležba na referendumu je bila sicer med najnižjimi na referendumih, le 27-odstotna; najverjetneje zato, ker se bo večina Slovencev na nov obratovalni čas zlahka privadila; po drugi strani pa zaradi občasne nezainteresiranosti javnosti za preoblikovanje slovenske družbe, kar seveda ni pohvalno. Tako preprostih rešitev, sploh pa takih, ki zadevajo domala vse državljanke, je pač čedalje manj.

Seveda so že ob prvih namigih o morebitnem zaprtju trgovin poskočili trgovci. Posebej glasen je bil tedanji direktor največje slovenske trgovinske mreže Mercator. Zoran Jankovič je obljubljal, da bo zakon, ko bo napisan, doživel številne pobude po presoji na ustavnem sodišču in da bo sam naredil vse, da njegovi delavci obdržijo službo. No, to kljub skorajšnji uveljavitvi zakona ne bo več njegova pristojnost. Njegove napovedi danes ponavljajo preostali trgovci, nekdanji predsednik združenja za trgovino pri GZS Stanislav Brodnjak pa je že napovedal odpuščanje delavcev.

Politika razdeljena In kaj o predlagani spremembi menijo slovenski politiki? Začnimo z največjo vladno stranko. "Podpiramo cilje zakona, tako da se trgovcem zagotovi dostojna možnost za opravljanje njihove dejavnosti, da se potrošnikom zagotovi ustrežna dostopnost do primerne in kvalitetne preskrbe in da se zaposlenim v trgovini zagotovi dan počitka. Omejitve prodajne površine prodajal na posebnih lokacijah je nujna ne le zaradi preprečevanja zlorab in izigravanja namena zakona, temveč tudi zaradi zagotavljanja splošnega načela enakosti in lojalne konkurence," nam je dejal Stane Pajk, poslanec Slovenske demokratske stranke. Matej

Lahovnik iz LDS na drugi strani meni, da referendum ni bil potreben in da je prepričan, da bi se "problematika odpiralnega časa trgovin morala rešiti v dogovoru med sindikati, delodajalci in delojemalci. Na tak način bi prišli do rešitve, ki bi bila najcenejša in najbolj sprejemljiva za vse strani. S tem bi zadovoljili interese vseh, delavcev, delodajalcev in potrošnikov." »Po prepričanju LDS je predlagani zakon slab in strokovno pomanjkljiv, saj omenjene problematike ne rešuje na za vse strani sprejemljiv in najbolj optimalen način.« pravi podpredsednik LDS. Socialni demokrati

V zadnjem času je nedelja postala dan potrošniške mrzlice, k čemur pripomorejo tudi trgovci, ki prav na ta dan ponujajo razne ugodnosti.

se zavedajo vezanosti na referendumsko odločitev: "V okviru nje je predlagani zakon ena od realnejših možnosti, da se razumno in brez gospodarske škode uredi odpiralni čas trgovin," je dejal vodja njihove poslanske skupine Miran Potrč, hkrati pa izrazil upanje na čimprejšnjo uveljavitev zakona. Pozval pa je tudi k nadaljnjim pogovorom med socialnimi partnerji.

Zanimivo je, da uveljavitvi zakona nasprotuje tudi del državnega zbora, ki zastopa interese upokojevcem. Franc Žnidaršič iz

Predlagatelj zakona Janez Drobnič

Zakaj 200 kvadratov?

Podatke od kvadraturi slovenskih prodajal so po besedah Petra Puhana, direktorja direktorata za notranji trg, pridobili iz naftnih služb ter upravnih enot. Velika večina (84 odstotkov prodajal) ne presega 200 kvadratnih metrov površine, in zato so se odločili za to omejitev.

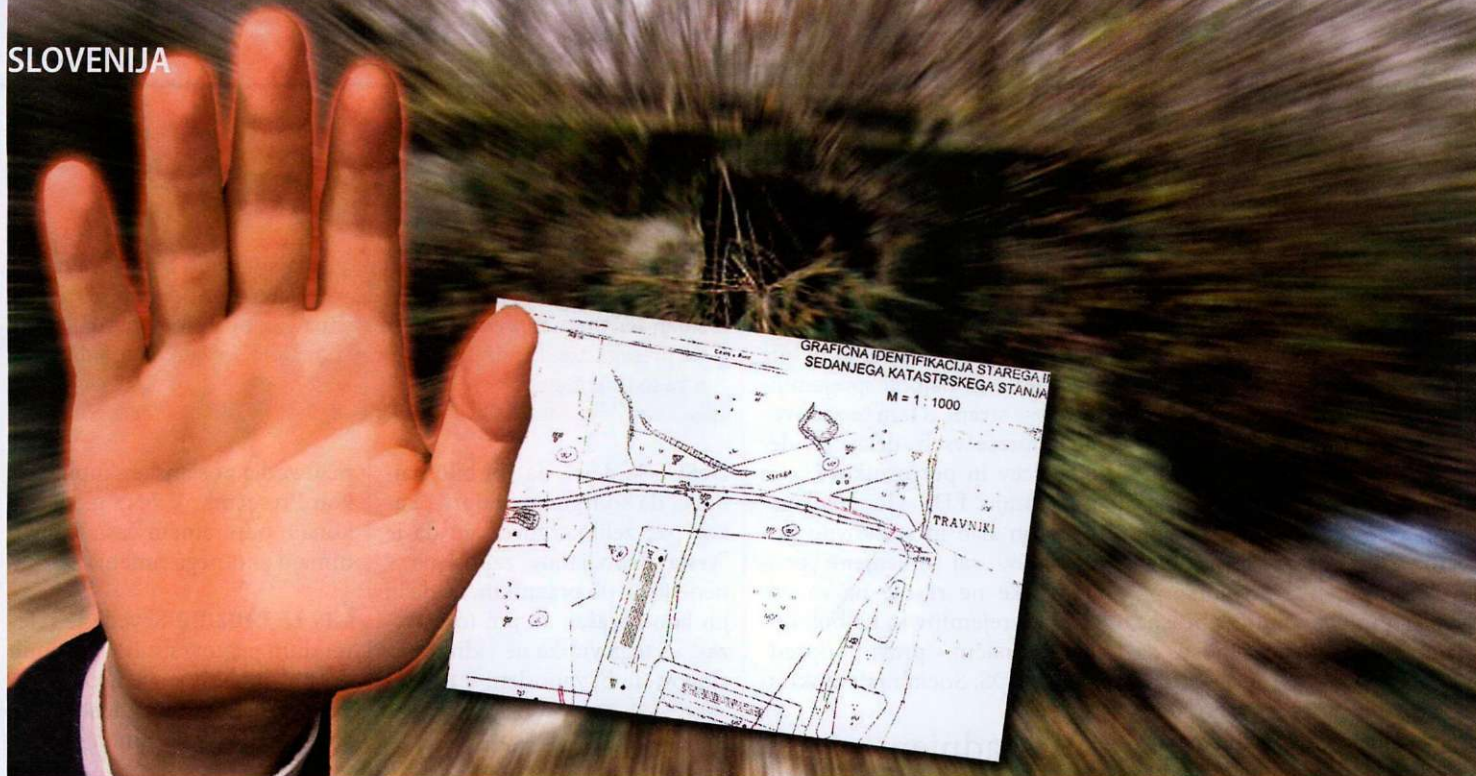
DeSUS je dejal, da "bi bilo najbolje, da so trgovine odprte, kakor pač želijo trgovci", in da je "vrsta državljanov zaposlena v nedeljo ali ob praznikih, ne da bi jih kdo vprašal, ali jim to ustreza". »S tega vidika ne vidimo razlogov, da bi zaposleni v trgovini

razil vodja poslanske skupine Jakob Presečnik. V SNS glede zakona o odpiralnem času trgovin nimajo enotnega mnenja.

Čas za družino Seveda je referendum pri tovrstnih vprašanjih skrajna možnost, a je nepričakovano ljudem dal možnost, da jasno povedo svoje mnenje glede nedeljskega dela. Včasih se tudi na preproste reči gleda z vidika finančnih presežkov, samo skozi denar dogovora pač ni mogoče doseči. Zadnja sprememba na tem področju pa odpira še en problem. V zadnjem času je nedelja, ki bi morala biti namenjena družini in medsebojnim odnosom v tej temeljni celici človeške družbe, postala čas potrošniške mrzlice. Namesto sprehodov v naravo ali pogovora o tem in onem je povprečna slovenska družina ob nedeljah začela zahajati v trgovske centre, ki prav na ta dan ponujajo najrazličnejše popuste (kar nekajkrat si je to privoščila tudi največja slovenska trgovska družba). Nova ureditev tako vsaj na to področje vnaša svež veter, ki bo nekoliko prevetрил slovenske potrošnike in njihove družine. ■

Ljudje so glasovali za zaprtje trgovin v nedeljah.

Zavlačevanje in samovolja

Mitja Volčanšek

Pred nekaj meseci je pravosodni minister Lovro Šturm ugotavljal, da se je reševanje denacionalizacijskih postopkov v letošnjem letu končno pospešilo. Izjeme očitno potrjujejo pravilo.

Prav zaradi uspešnega posredovanja ministra Šturma se zdi tem bolj nedopustno, da nekateri upravičenci zaman čakajo že skoraj poldrugo desetletje. Eden od njih je Janez Juvančič, ki se je, zgrožen nad večletnim zavlačevanjem Upravne enote (UE) Ljubljana oz. njene izpostave Moste-Polje, obrnil na naš tednik. Poleg kršenja pravice do razumnega roka po Juvančičevem mnenju na UE krši jo tudi njegovo ustavno pravico do enakega varstva pravic v postopku po 22. členu ustave, upravni organ pa naj bi bil sprejemal tudi odločitve, ki so bile v nasprotju z odločitvami nadrejenih organov.

Proti sodišču Gre za ločena denacionalizacijska postopka, pri katerih je Juvančič delni upravičenec. Oba se vlečeta od leta 1992, upravni organ pa ju je po desetih letih združil, »ker gre v obeh zadevah za obveznosti in pravice, ki se opirajo na isto dejansko stanje in pravno podlago«. Ne glede na utemeljenost te odločitve je precej nenavadno, da

je upravni organ to ugotovil šele decembra 2002. Sicer pa je ravnanje upravnega organa skozi celoten postopek skrajno vprašljivo. Komunikacija z Juvančičem v obliki dopisov sicer teče že ves čas, a brez vsakršnih vsebinskih premikov, razen nerodnih in mestoma spornih odločitev, pri katerih se Juvančič počuti potisnjena na stran, kot da ne bi bil stranka v postopku.

V prvem denacionalizacijskem postopku, potem ko je ta zastal za celo desetletje, je leta 2004 Mojca Ščuka Birska, ki je postopek vodi-

la, sklep višjega sodišča iz leta 1994 razveljavila. Sodišče je tedaj prepovedalo začasno delno lastninsko preoblikovanje podjetja Mlaj, p. o., ki je upravljalo z zemljiščem v postopku. Prepoved naj bi veljala vse do pravnomočnosti denacionalizacijske odločbe. Postopek pa je bil zaradi pritožbe vlagateljev z odločbo tedanjega ministrstva za gospodarske dejavnosti vrnjen na prvostopenjski organ. Taka je bila namreč lanska ugotovitev vodje postopka. Ščuka Birska se je na podlagi tega odločila izbrisati začasno prepoved,

ker je bila slednja izvršena na podlagi odpravljenega sklepa. Juvančič se s tem seveda ne strinja, saj meni, da odločitev višjega sodišča ostaja zavezujoča do pravnomočnosti denacionalizacije, upravni organ pa po njegovo ne more poseči v odločitve nadrejenega organa.

Urgiranje ni zaleglo Zapletom naj bi botrovalo predvsem zavlačevanje in počasnost pri zbiranju potrebnih podatkov s strani upravne enote. O dolgotrajnosti zadeve sta se pozanimali tudi ministrstvi za javno upra-

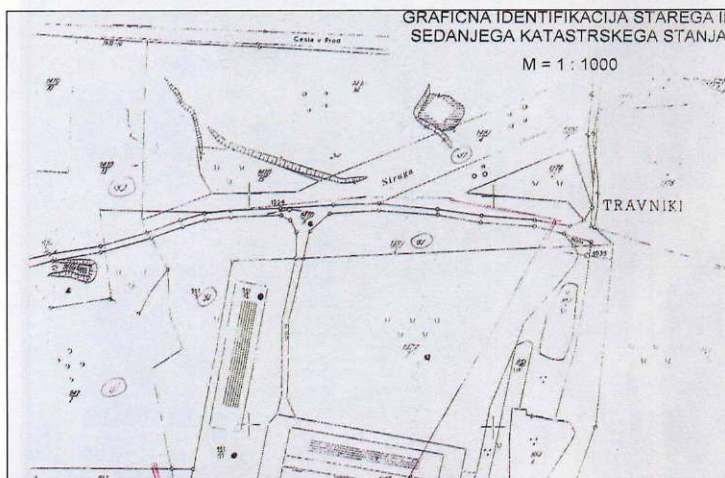
Janez Juvančič

Domnevna poslovna stavba, katere vračilo v naravi ni mogoče.

vo in za pravosodje. Prvo je julija letos pozvalo načelnico UE k rešitvi zadeve v najkrajšem času. Istega meseca so iz pravosodnega resorja ljubljansko okrajno sodišče pozvali, naj odda poročilo o ugotovitvah in ukrepih, ki se nanašajo na časovni potek reševanja predmetnih zadev. A kaj dosti ni zaleglo. Na papirju zadeva sicer ne stoji. Še novembra so z UE Juvančiču odgovorili, da nikakor nimajo namena o sporni zadevi odločati pred izdajo odlo-

tako razveljavljen, odločitev UE več kot pol leta kasneje pa potemtakem protiuustavna. Ravnanje upravnega organa poleg tega kaže na nadvse površno poznavanje zakona. Osrednje težave z vračanjem zemljišč iz drugega denacionalizacijskega zahtevka naj bi predstavljala namembnost zemljišč, ki jih je uporabljala domžalska Agroemona, d. o. o. Isto parcelo so na UE enkrat ocenili za zelenico, drugič (in to v istem dokumentu) pa za zazidalno

Katastrske zaznambe niso v skladu z dejanskim stanjem.

be o denacionalizaciji, ampak bodo o vsem odločali po končanem denacionalizacijskem postopku. Ta čas, tako zagotavljajo, teče postopek ugotavljanja vrednosti celotnega podzavljene premoženja. Na UE tudi ne zavračajo možnosti vpogleda v spise, kar Juvančič lahko stori kadar koli, hkrati pa menijo, da so ga o poteku postopka sprotno obveščali. Rezultat dela upravnega organa po dobrih 13 letih pa je resnici na ljubo predvsem gora papirjev, medtem ko je zadeva bržčas na začetni točki.

Nepoznavanje zakonov Tudi pri drugem denacionalizacijskem postopku je upravni organ sprejel ne- navadne odločitve. Leta 2001 je na lepem odločil, da ena od prosilcev (snaha pokojnega lastnika nacionaliziranega zemljišča) ni denacionalizacijska upravičenka. To bi sicer držalo zaradi zoženja kroga denacionalizacijskih upravičencev po noveli Zakona o denacionalizacijskem postopku (ZDEN) iz leta 1998, če ne bi Ustavno sodišče RS že januarja 2001 določilo, da gre v primerih, ko je postopek v času uveljavitve novele že tekel, za poseg v "pričakovane pravice". 20. člen ZDEN je bil

stavbno zemljišče, katerega vračilo v naravi ne bi bilo izvedljivo.

Upravni organ naj bi bil ugotovil, da na parceli stoji poslovna stavba s pripadajočo zelenico, kar pa ni v skladu z dejanskim stanjem. V resnici gre za zapuščeno zemljišče z razpadajočimi objekti, ki so bili postavljeni brez dovoljenja. Razpadajoča »poslovna stavba« v izmeri 21 kvadratnih metrov pa naj bi po UE za opravljanje dejavnosti potrebovala zelenico v petdesetkratni izmeri same stavbe. Prav tako naj bi bila nevratljiva zelenica v izmeri več kot 7.500 m², saj naj bi rabila za opravljanje dejavnosti ob hlevu.

Naš sogovornik pravi, da bi še prenesel ignoriranje s strani upravnega organa, nedopustno se mu pa zdi, da najdejo dovolj časa, da se s takimi odločitvami iz njega norčujejo.

Ne glede na spoštovanje včasih res zapletenih in kontradiktornih zakonskih določil bi na tej in drugih upravnih enotah (UE v ljubljanski regiji izstopajo po zaostankih v denacionalizacijskih postopkih) imeli manj dela s pritožbami, če bi tega in druge postopke rešili že pred leti, vendar za to vse do danes kljub lepim besedam ni bilo prave volje. ■

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kablinskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremenska napoved "6 dni" najdete tudi na Mobilnetovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

ŽIVLJENJE KOT V FILMU

CELOVEČERNI MLADINSKI FILM

igrajo:

NATAŠA BARBARA GRAČNER

NEJA BRGLEZ

TJAŠA RAZDEVŠEK

VOJKO ZIDAR

scenarij in režija: ŠPELA KUCLAR po literarni predlogi NEJKE OMAHEN

direktor fotografije: ANDREJ LUPINC glasba: DRAGO IVANUŠA scenografija: MOJCA VILHAR

kostumografija: META SEVER direktor filma: ROBERT SUKIČ

premiera 28. decembra 2005

na 1. programu TV Slovenija ob 20. uri

**RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA**

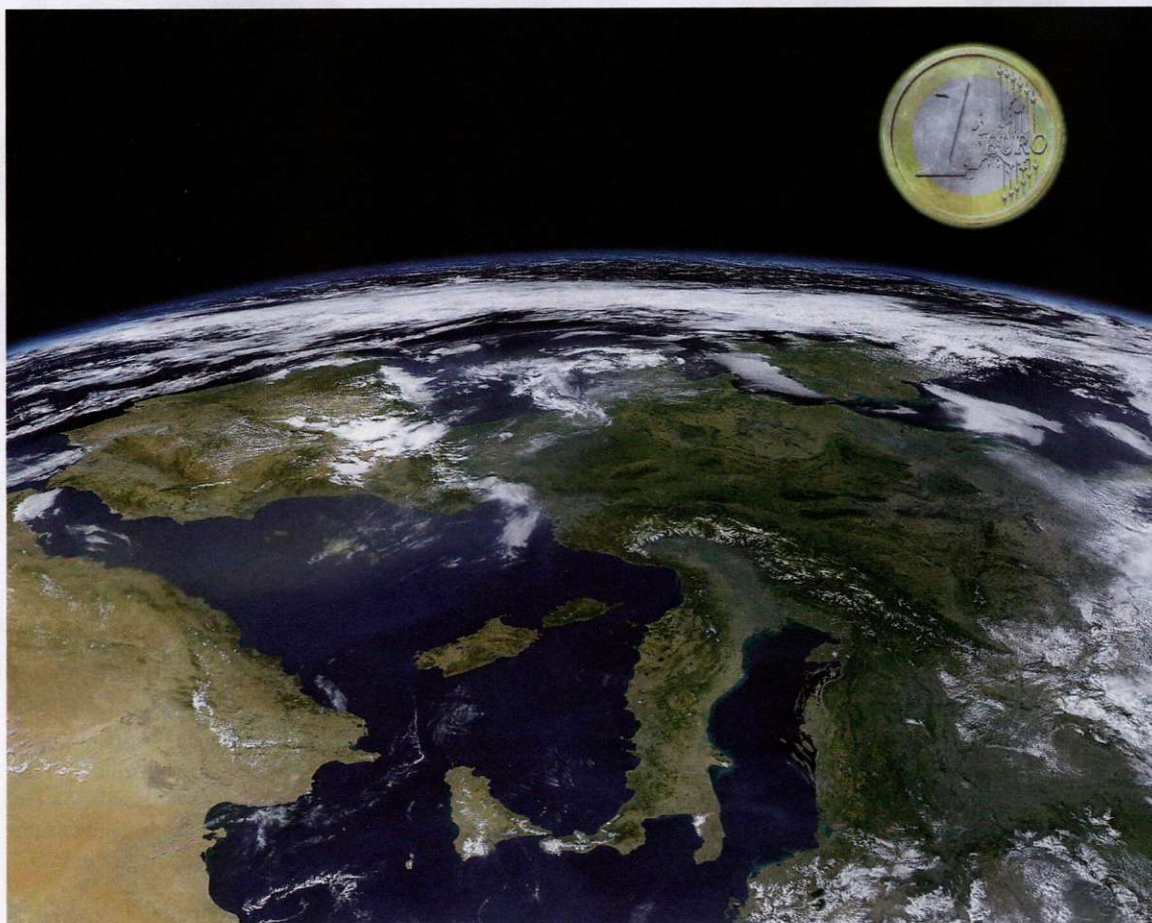
Polemike o evropskem proračunu

Ana Müllner

Velika Britanija, ki ta čas predseduje Evropski uniji, je v začetku prejšnjega tedna predstavila predlog finančne perspektive za obdobje 2007–2013, ki pa je že deležen mnogih kritik s strani drugih držav članic.

Predlog je iz Londona prišel pred evropskim vrhom, ki bo v Veliki Britaniji potekal 15. in 16. decembra. Naj spomnimo, da so prva letošnja pogajanja o skupni finančni perspektivi propadla že junija letos, ko države članice niso našle skupnega jezika predvsem glede financiranja kmetijstva, do trenj pa je prihajalo tudi med »stari« in »novi« članicami EU. Britanski premier Tony Blair je zato pred težko preizkušnjo, saj je za EU bistvenega pomena, da do dogovora o proračunu pride še pred iztekom letošnjega leta.

Negativni odzivi S strani držav petindvajseterice je na račun britanskega predloga prišlo do zelo burnih odzivov, kritike pa so prihajale z vseh strani, tako iz razvitejših evropskih držav kot s strani novih članic. Uradno sporočilo iz Berlina pravi, da britanski predlog ni sprejemljiv, enako pa meni tudi francoski politični vrh. Do predloga so se kritično opredelile tudi baltske države, Španija, Poljska in Madžarska, kjer so sporočili, da »paket Blair« nima nobene možnosti. S strani slovenskega političnega vrha do tako kritičnih odzivov ni prišlo, na zunanjem ministrstvu so

dejali, da si bodo prizadevali za Slovenijo pridobiti vsa tista sredstva »ki so bila na mizi junija«, ko so propadla pogajanja v Luksemburgu. Slovenski premier Janez Janša se je prejšnji teden v Londonu sešel z britanskim kolegom Blairom. Po pogovoru je dejal, da je britanski predlog dobra podlaga za iskanje dogovora, saj verjetno tudi novi predlogi ne bodo bistveno drugačni od omenjenega. Svojega nezadovoljstva pa niso skrivali v Bruslju, kar je v imenu evropske komisije izrazil njen predsednik José Manuel Barroso, ko je dejal, da predlog preprosto ni spremenljiv in prav tako ni realističen: »Je podlaga

za mini Evropo, ne pa za močno Evropo, kakršno potrebujemo.«

Čakanje na izboljšave V Londonu so se na kritike odzvali z obljubo, da bodo v predlog o finančni perspektivi vnesli nekatere popravke in prenovljenega predstavili še pred srečanjem 15.

decembra. Katere pa so točke, ki države najbolj motijo? Londonski predlog v nasprotju z luksemburškim predvideva zmanjšanje porabe z 1,06 na 1,03 bruto nacionalnega prihodka EU. Znižanje bi britansko predsedstvo doseglo z zmanjšanjem kohezijskih sredstev za nove članice EU. Za stare članice pa London predlaga znižanje sredstev za razvoj podeželja. Britanska vlada je sporočila, da se je pripravljena odpovedati tudi deležu svojega proračunskega popusta oz. rabatu, kar je bil junija najtrši oreh pogajanj. Drugače pa se že sliši, da je za sprejetje proračuna na prihajajočem vrhu malo verjetno, saj prihaja do preveč razhajanj med državami petindvajseterice. **D**

José Manuel Barroso

Tony Blair in Janez Janša

Ante Gotovino je po dolgotrajnem skrivanju dosegla roka pravice.

General v rokah haaškega sodišča

Ana Müllner

Prejšnji teden so v Španiji prijeli enega glavnih haaških obtožencev, upokojenega generala Anteja Gotovino. Gotovino, ki je bil na begu štiri leta, so že premestili v Haag, kjer se bo branil pred obtožbami, ki ga krivijo zločinov proti človečnosti in vojnih zločinov.

Novico o prijettu Gotovine je prva sporočila generalna tožilka haaškega sodišča Carla Del Ponte, ki se je prav v tistem času mudila v Beogradu. Nekateri to vidijo kot naključje, drugi kot načrt haaškega sodišča. Vsekakor bo poslej pot sosednje Hrvaške v Evropsko unijo (EU) precej manj trnova. Gotovina je bil namreč glavni razlog, da je EU preložila vstopna pogajanja s Hrvaško, predvidena za minuli oktober.

Pobegli »heroj« Gotovina je javnosti znan po tem, da se je leta 1992 vključil v vojno na Hrvaškem in hitro napredoval v vojaški hierarhiji. Najvidnejšo vlogo je imel leta 1995, ko je poveljeval Hrvaški vojski v operaciji Nevihta, v kateri je bil osvobojen Knin. Leta 2000 je izstopil iz vojaške službe, kmalu za tem pa se je za njim izgubila vsaka sled.

Gotovina na sosednjem Hrvaškem še vedno uživa sloves heroja, ki je bil med najzaslužnejšimi za

osvoboditev hrvaškega ozemlja. O njegovi priljubljenosti pričajo tudi množični shodi, ki so te dni potekali na Hrvaškem. Hrvatje svoje podpore upokojenemu generalu niso odrekli niti tedaj, ko je EU kot pogoj za začetek pristopnih pogajanj postavljala njegovo izročitev. Le malokdo dvomi tudi o tem, da mu hrvaško vodstvo ni pomagalo pri njegovem skrivanju pred roko pravice. A očitno se je hrvaški politični vrh le spametoval in ugotovil, da bi bila pot v EU brez

Gotovine v Haagu še dolgotrajnejša kot sicer, kar je potrdilo tudi haaško sodišče, ko je izjavilo, da Hrvaška polnopravno sodeluje z njim pri iskanju osumljenega zločinca.

Sodišče na potezi Gotovina je pred haaškim tribunalom prvič nastopil v ponedeljek, ko se je izrekel za nedolžnega v vseh točkah obtožnice. Njegovo obrambo sestavljata hrvaški odvetnik Marin Ivanović in ameriški odvetnik Luka Mišetić. Slednji je dejal, da je Gotovina

prepričan, da bo dokazal svojo nedolžnost, in ne kaže večjih znakov vznemirjenosti. »Namesto da bi jaz miril njega, on pomirja mene,« je dejal Mišetić. Glede na obsežnost obtožnice bo proces verjetno trajal precej dolgo. Obtožnica obsega sedem točk; med drugim ga bremeni pregona na politični, verski in rasni podlagi, prisilnega izseljevanja in poboja civilistov. Med operacijo Nevihta naj bi bili namreč vojaki v enotah, ki jim je poveljeval Gotovina, pobili okoli 150 srbskih civilistov, po ocenah Združenih narodov pa je moralo svoje domove prisilno zapustiti okoli 280 tisoč Srbov. Do danes se jih je na svoje domove vrnila slaba tretjina.

Prijetje Anteja Gotovine je vsekakor velik korak tako za Hrvaško kot tudi za Mednarodno sodišče za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Haagu. Sedaj je na potezi Srbija in Črna gora, da v Haag pošlje najbolj iskana haaška obtoženca – Ratka Mladića in Radovana Karadžića. **D**

Haaška tožilka Carla Del Ponte

Protesti v podporo obtoženemu generalu

V Loteriji **S**lovenije velik del **s**redstev, zbranih z igrami na srečo, **n**amenjamo **F**undaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih **o**rganizacij **p**oleg nje pa tudi **F**undaciji za financiranje **š**portnih **o**rganizacij. Tako vsakič, ko sodeluješ v naših igrah, zagotovo nekoga osrečiš.

LUNA/TBWA

Loterija Slovenije d. d., Cerbičeva ulica 99, 1000 Ljubljana

**LOTERIJA
SLOVENIJE**

A ti si naročil?

A ti si pa pripeljal?

PETROL

**KURILNO OLJE IN PLIN
EVROPSKE KAKOVOSTI
080 22 66**

*Velja za nakup kurilnega olja ob plačilu s kartico Magna.

Porazdelite stroške letošnjega ogrevanja na kar 12 obrokov*. Pokličite 080 22 66 in naročite vso toploto, ki jo potrebujete za dom - na dom!

Selitev mrožev

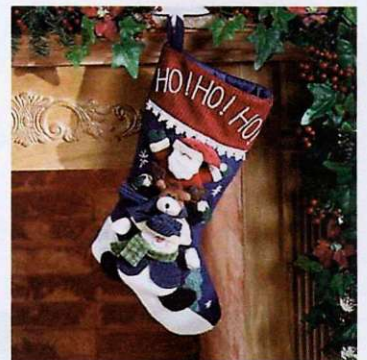
Iz mrzlega Čukotskega polotoka na ruskem Daljnem vzhodu bodo v 12.000 kilometrov oddaljene toplejše kraje ob Črnem morju z letali preselili skupino 28 mrožev. V toplem rajju bodo te živali pričakali znanstveniki, ekologi in sodelavci akvarija za delfine blizu Krasnodarja, nekaj kilometrov oddaljenega od Črnega morja. Strokovnjaki so prepričani, da se bodo mladi mroži, saj gre za letošnji podmladek, hitro prilagodili na tople podnebje in začeli z nastopi v bazenih. Prav nič lahka pa ne bo selitev živali, saj vsaka tehta okoli 100 kilogramov. To je tudi najboljčutljivejši del poti, ker je temperatura v letalu nad ničlo, zunaj pa minus 30 stopinj Celzija. Za zdravje živalskih potnikov skrbi veterinarica, ki trikrat na dan zanje pripravi mleko, prekuhava vodo, suhe slive, vitamine, kalcij in maščobe.

Nesreča V nesreči iranskega vojaškega transportnega letala C-130 Hercules s 94 osebami na krovu, ki je strmoglavilo na gosto poseljeno stanovanjsko četrt Azari v Teheranu in se zaletelo v desetnadstropno zgradbo, je

njenih. Letalo je bilo iz Teherana namenjeno v Bandar Abas, pilot pa je takoj po vzletu zaznal tehnične težave in zato poskušal izvesti pristanek nazaj na letališče, pri čemer pa se je letalo zaletelo v desetnadstropno stolpnico Tovhid. V letalu je bilo največ iranskih novinarjev in fotografov, ki so jih peljali na ogled vojaške vaje.

Inkovska dediščina Perujski Narodni kulturni inštitut bo tožil Univerzo Yale in od nje zahte-

val 4.900 predmetov iz inkovske utrdbe Machu Picchu. Inkovsko keramiko, oblačila, kovinske predmete in človeške kosti so Yale leta 1916 posodili za 18 mesecev, Univerza iz New Havna pa jo je nato vključila v lastno zbirko in zdaj meni, da je lastnica dediščine in je ne namerava vrniti. Zbirko si vsako leto ogleda na tisoče ljudi, nekatere pa ogled navduši tudi za obisk Machu Picchuja.

Največja nogavica Študentom Univerze v Arkansasu je uspelo splesti največjo božično nogavico vseh časov, v kar so vložili več kot 500 ur trdega dela. Nogavica je dolga kar 16 metrov, od tega samo stopalo meri osem metrov. Ameriški študentje bodo tako nedvomno dobili svoje mesto v Guinnessovi knjigi rekordov. Nogavice pa niso le spletili, ampak so jo namesto božička tudi napolnili. Vanjo so med drugim skrili tisoč avtomobilčkov, 682 knjig, 600 plišastih medvedkov, 200 družabnih iger, 75 nogometnih žog, 11 koles in še veliko drugega. Dosedanja rekord je bil postavljen decembra 2004 v ameriški zvezni državi

nessovi knjigi rekordov. Nogavice pa niso le spletili, ampak so jo namesto božička tudi napolnili. Vanjo so med drugim skrili tisoč avtomobilčkov, 682 knjig, 600 plišastih medvedkov, 200 družabnih iger, 75 nogometnih žog, 11 koles in še veliko drugega. Dosedanja rekord je bil postavljen decembra 2004 v ameriški zvezni državi

umrlo najmanj 111 ljudi. V nesreči je umrlo vseh 84 potnikov in 10 članov posadke letala, najmanj 25 smrtnih žrtev je bilo med prebivalci zgradbe, v katero se je letalo zaletelo, več ljudi pa je ra-

TUJI TISK

Le Figaro

Posledice

Hladna vojna se je končala že pred petnajstimi leti, vendar so njene posledice na evropskem kontinentu še vedno žive. V Ljubljani sklenjeni vrh ministrov za zunanje zadeve držav članic Organizacije za varnost in sodelovanje (OVSE), je, kot je bilo

mogoče predvideti, pokazal negotovost med njimi. Že tretje leto zapovrstjo niso mogli sestaviti besedila sklepne deklaracije. Organizacija s 55 članicami je upala, da bo lahko odpravila skriti ameriško-ruski konflikt, ki jo je v letošnjem letu ohromil. Temelj tega konflikta je obljuba Rusije na vrhu OVSE leta 1999, da bo umaknila svojo vojsko iz dveh držav, iz Gruzije in Moldavije. Rusija že šest let in pol zavlačuje z dano obljubo, češ da za to še ni pogojev. Situacijo glede Moldavije bi lahko imenovali slepa ulica, Amerika pa ni želela podpisati deklaracije, v kateri se ne omenja ruska obljuba o umiku vojske. Uspelo pa se jim je dogovoriti glede vprašanja o opazovalnih misijah.

Handelsblatt

Enake cene

Vodja največjega ruskega naftnega koncerna Lukoil je pripravil vse evropske porabnike na nadaljnjo rast cen bencina. Pravzaprav bi morala ruska uralska nafta stati veliko več, kot stane zdaj, je dejal Vagit Alekperov za Handelsblatt in obljubil, da bodo

poskrbeli, da Evropa ne bo več dobivala prevelikih količin ruske nafte. Po novih naftovodih bo ruska, kazahstanska in azerbajdžanska nafta začela teči v nasprotno smer, na Kitajsko. Takrat razlika v ceni med uralsko nafto in nafto iz Severnega morja, ki je zdaj sedem dolarjev, ne bo višja od 50 do 70 centov. Predsednik Putin je razliko v ceni imenoval nepošteno, a se Rusija kljub temu tudi letos koplje v naftnih dolarjih. Ruski koncerni so v prvih 9 mesecih letošnjega leta izvozili za 60 milijard dolarjev nafte. Naslednje leto bo koncern Lukoil začel uresničevati projekt pridobivanja nafte v Iraku. Do leta 2007 bi se število dnevno načrpanih sodčkov moralo dvigniti z dveh milijonov na dva milijona in pol.

Teksasu, tamkajšnja nogavica pa je merila dvanajst metrov.

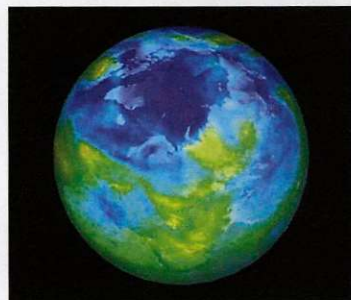
Titovi sloni Živalski vrt na Brionih išče pokrovitelje, ker so se stroški za Titove živali močno povečali. Lame, antilope, somalske ovce, indijske svete krave,

mufloni in sloni, skupaj 96 živali, pojedjo na dan 350 kilogramov sena, 200 kilogramov kornuza, 15 kilogramov jabolk, 16 kilogramov zelja, 10 kilogramov kruha, štiri kilograme riža in štiri kilograme otrobov, kar stane 800 kun ali približno 24.000 tolarjev. Največja požeruha sta slona Soni in Lanka, ki ju je indijska predsednica Indira Gandhi podarila Titu. Skupaj pojedsta za 250 kun hrane, popijeta pa okoli 50 litrov tekočine, mnogokrat tudi čaj.

Krivec za bolezn Segrevanje ozračja po podatkih Svetovne

zdravstvene organizacije (WHO) močno vpliva na zdravstveno stanje ljudi v Evropi. Tako je poleti 2003 zaradi vročinskega udara samo v Evropi umrlo kar 35.000 ljudi, v velikih poplavalh leta 2002 je življenje izgubilo 250 ljudi, skoraj milijon pa jih je bilo zaradi tega močno prizadetih. Zaradi višjih temperatur se v hrani pojavlja čedalje več bakterij, ki povzročajo bolezni. Število s salmonelo obolelih ljudi se z vsako stopinjo Celzija več v enem tednu poveča za pet do deset odstotkov. Obdobje cvetnega prahu se je v zadnjih 30 letih podaljšalo za 10 do 11 dni. WHO je še ugotovila, da posledice podnebnih sprememb vplivajo na vse ljudi enako, neodvisno od gospodarske razvitosti posame-

znih držav, v katerih živijo. Tudi borelioza in meningitis, ki ju prenašajo klopi, se čedalje bolj širita, sledi bolezn pa so zaznali že na Češkem in Švedskem.

Tovariša ne dostavljajo Beloruska pošta je ustavila dostavo komunističnega časnika *Tovariš*, ki jo izdaja Komunistična partija Belorusije (KPB). Predstavniki državne pošte so pojasnili, da so nehali dostavljati *Tovariša*, ker je časnik do-

bil trimesečno prepoved objavljanja in tiskanja v Belorusiji. Večino opozicijskih časnikov sicer tiskajo zunaj omenjene države, dostava pa je organizirana zunaj poštne sistema. *Tovariš* izhaja od leta 1994 v nakladi 9.000 izvodov.

Iskalci zlata

Direktor bolgarskega Narodnega muzeja Božidar Dimitrov je razkril, da so doslej oropali vsako četrto od okoli 60.000 vrednih arheoloških najdišč v Bolgariji, ukradeni predmeti pa so del zasebnih zbirk po vsem svetu. Sofijski dnevnik *Monitor* piše, da je najteže ohraniti nahajališča iz obdobja starodavne trakijske civilizacije, ki so najpogostejša tarča iskalcev zakopanega zlata. Samo v eni takšni grobnici so bolgarski arheologi letos poleti odkrili 15.000 različnih zlatih predmetov in zlato masko neprecenljive vrednosti.

TUJI TISK

The Wall Street Journal

Evropska domena

Evropska unija že ima svojo razširitev domene .eu«, da bi poudarila svojo podobo enotnega subjekta na internetu in naredila protiutež dominiranju Združenih držav Amerike v prostoru cyber. Že od prejšnjega tedna lahko podjetja in družbe z registrirano

trgovsko znamko zaprosijo za pridobitev domenskega imena, ki se konča na .eu. stara imena domen so .de za Nemčijo in .fr za Francijo. Ta domena bo po pričakovanjih odslej v internetu najpogostejša, takoj za domeno .com., in bo zavzemala kar 25 odstotkov trga domenskih imen. Prehod na domeno .eu bo olajšal delo ameriškim družbam, ki poslujejo z Evropo. Prva etapa procesa zamenjave razširitve domenskega imena se bo dogajala do 6. februarja naslednje leto, ko jih bodo dobile vse delniške družbe odprtega tipa, potem bodo prišla na vrsto podjetja, ki nimajo svojih znamk, na koncu pa še vsi, ki si te razširitve želijo. Cena za takšno razširitev domene bo odvisna od priljubljenosti takih ali drugačnih imen.

Daily Telegraph

Že v nevarnosti

V tropskem gozdu na Borneu so odkrili novo vrsto sesalca, malo večjega od mačke, z rdečkasto dlako in dolgim močnim repom. Dokaz za njegov obstoj sta dve nočni fotografiji. Lahko je to prvi mesojedi sesalec, ki so ga po dolgih letih odkri-

li na Borneu, kjer sicer živi največ živalskih vrst na svetu. Odkritja tako velikega sesalca ni bilo mogoče pričakovati, še posebej ne mesojedega. Morda je iz rodu kun ali ženet, lahko pa je žival popolnoma drugega rodu. Toda znanstveniki se bojijo, da bo žival izumrla, še preden bi jim jo uspelo preučiti, saj njeno življenjsko okolje izginja z veliko hitrostjo. Težava je izsekavanje tropskih gozdov in želja, da bi v delu gozda, kjer so žival našli, naredili plantažo. Zadnja žival, ki so jo odkrili na tem območju, je bila vrsta jazbeca daljnega leta 1895.

Jože Tanko

»Gre še za eno od nelogičnih potez opozicije«

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

49-letni Jože Tanko, diplomirani inženir lesarstva, je kot vodja poslanske skupine največje vladne stranke in član več parlamentarnih odborov nedvomno najvplivnejši poslanec. Pred osamosvojitvijo ni bil politično aktiven in ni imel nobenih političnih funkcij. Leta 1994 je vstopil v SDS in naslednje leto postal predsednik OO SDS Ribnica. Je tudi ribniški občinski svetnik. Leta 1995 je bil izvoljen za župana občine Ribnica, mandat je ponovil še leta 1998. Leta 2000 je bil izvoljen za poslanca državnega zbora. Ima bogate izkušnje iz gospodarstva in politike.

V parlamentu se skozi dopolnila k državne-mu proračunu za leti 2006 in 2007 (opozicija naj bi jih bila vložila kar 250) le počasi prebijate (pogovarjala sva se v soboto dopoldne v Ribnici, op. a.) in očitajo vam, da večino zavračate, nekaj pa ste jih v parlamentu konec tedna le potrdili. Kakšna je vaša ocena proračuna pa tudi vloženi dopolnil?

Vsak proračun, ki ga pripravi katera koli vlada, zasleduje njen koncept vodenja. Temelj ima v vladni oceni potreb in zmožnosti države, v programih koalicijskih strank in v koalicijski pogodbi. Dejstvo je, da se je vladni koncept po zadnjih volitvah bistveno spremenil in tudi usmeritve te vlade so bistveno drugačne od usmeritev prejšnje. Iz tega razloga je razumljivo, da je bilo vloženo veliko število dopolnil. Veliko je bilo takšnih, ki so zasledovala cilje nekdanje koalicije, čemur so sledili predvsem v nosilni stranki nekdanje koalicije. Nekaj dopolnil je bilo tudi izredno populističnih. Čeprav so se mnoge stvari v teh proračunih spremenile na boljše, je tudi opozicija želela nekaj dodati. Takrat, ko so imeli priložnost, da bi kakšno stvar bolje uredili, so bili veliko previdnejši, zdaj pa poskušajo na istih podlagah situacijo reševati z dopolnili. To pa je največkrat nemogoče, ker so v zakone vnesene vse podlage, vsi kriteriji in gre preprosto samo za to, da načrtuješ toliko, kolikor zakon predpisuje. Več ali na drug način niti porabiti ne smeš, četudi je v proračunu zapisan višji znesek. Kljub vsemu pa ta koalicija ni tako toga kot prejšnja, zato smo nekatera opozicijska dopolnila podprli.

V čem je bistvena razlika med sedanjo in prejšnjo vlado, ki se odraža v proračunu?

Zdajšnji proračun daje nekaterim vsebinam bistveno večji poudarek, kot ga je dajala prejšnja vlada. Precej več se gradi na razvoju, na znanosti, pomemben poudarek je na regionalnem razvoju. Bistveno se spreminjajo zneski za graditev prometnih povezav, in to ne samo avtocestnega omrežja, ampak tudi tistega, ki je bilo doslej vedno zanemarjeno. Gre za omrežje državnih cest, ki je za večino Slovenije pravzaprav ključnega pomena za načrtovanje prihodnosti. Boljše ceste izboljšujejo možnosti za politiko regionalnega razvoja, izboljšuje se dostopnost do glavnih prometnih koridorjev in do središč v Sloveniji. Več lahko pričakujejo tudi železnice, saj želimo, da postanejo konkurenčne in da prevzamejo velik del tovornega prometa. Precej več denarja je namenjenega občinam, ki so ključne za načrtovanje in izvajanje lokalnega razvoja. Seveda je razlik veliko tudi na drugih področjih in vseh niti ni mogoče naštet.

Minilo je leto dni, kar deluje ta vlada. Kako ocenjujete njeno delo?

Ta vlada je pravzaprav edina doslej, ki ji je uspelo zbrati okrog sebe širšo strokovno javnost in pripraviti koncepte razvoja Slovenije. To se nanaša delno že na dodelavo Strategije razvoja Slovenije, ki je bila v veliki meri podedovana iz prejšnje vlade, predvsem pa na njeno nadgradnjo – na program reform. Mislim, da je predsedniku vlade pri pripravi sprememb in odločitvi, da gre Slovenija na novo pot, uspelo povezati slovensko strokovno javnost, da je pomagala njemu in vladi izoblikovati stališča, poglede, cilje in usmeritve, zato menim, da je povezovalnost ena velikih odlik te vlade. Iz nabora predlogov, ki se v veliki meri nanašajo tudi na libzonsko strategijo, je vlada že za tekoče leto pripravila nekaj zelo pomembnih ukrepov in sprememb. Vse so pozitivne, saj olajšujejo, cenijo, poenostavljajo življenje tako državljanom kot gospodarstvu. Po tej plati menim, da tej vladi ni kaj očitati. Že z naslednjim obračunom dohodnine, z naslednjim obračunom davkov tako za zasebnike kot za gospodarske družbe se bo pokazalo, da so ti ukrepi zelo pozitivni. Pri tem je tudi podpora obr-

rne zbornice izrazito pozitivna. Nekoliko bolj so zadržani v gospodarski zbornici, vendar so ukrepi tudi za ta del gospodarstva izrazito pozitivni. Po drugi plati pa je v tem času prišlo tudi do velike racionalizacije znotraj državne uprave. Spomnimo se samo zniževanja oziroma odprave nekaterih za državljane nepotrebnih stroškov ter preureditve delovanja upravnega sistema, kjer so sedaj mnoge stvari poenostavljene in tudi bistveno cenejše. Vlada je znižala tudi notarske tarife. Skratka, narejen je velik korak v smeri racionalizacije in poenostavitve, zato lahko vlado samo pohvalimo. Vlada je bila izredno uspešna tudi na področju zunanje politike, kjer smo si s predsedovanjem OVSE in z aktivnostmi v tej organizaciji pridobili veliko simpatij v Evropi in tudi širše. Celotekateri politični analitiki iz krogov, ki tej vladi niso blizu, ugotavljajo, da po letu dela vladi ni kaj očitati. Aktivno se je lotila tudi umika države iz gospodarstva. Ta trend se bo še nadaljeval, saj so ustanovljene komisije, ki naj bi pripravile najboljše scenarije umika oziroma prodaje državne lastnine iz gospodarskih družb. Prav umik države iz gospodarstva je v kontekstu politik vseh strank, zato ne vidim razloga, da bi za vlado to predstavljalo kakšno težavo. Težav v bistvu ne bi smelo biti. Tudi drugi trendi so pozitivni.

Kako pa je potekalo delo v parlamentu? Ste eden najvplivnejših poslancev, bili pa ste tudi v prejšnji sestavi parlamenta.

Mislim, da je delo poslanskih skupin koalicije in koalicije kot celote razmeroma dobro, še posebej če upoštevamo, da imamo zelo majhno večino v državnem zboru. Čeprav ima vladajoča koalicija samo nekaj glasov večine, je bila praktično vsa zakonodaja, ki jo je predložila vlada, v parlamentu z manjšimi popravki tudi sprejeta. Tu torej ni posebnih problemov. Dejstvo pa je, da je za vse stranke, ki so v opoziciji, državni zbor glavno bojišče. Ker nimajo vlade oziroma izvršilne oblasti, nimajo nobene drugega polja in druge možnosti, kjer bi se te stranke lahko uveljavljale, razen če v njih ne izbruhnejo notranji spori. Ti so značilni predvsem za stranke, ki so doživele volilni poraz in s tem večje zmanjšanje števila poslancev, zaradi česar imajo manjši vpliv, v njih pa je pri-

▶ šlo tudi do precejšnjih kadrovske sprememb. Takšno stanje jim prinaša nekatere težave. Vse njihove notranje napetosti se nato sproščajo v parlamentu in se kažejo v odnosu do koalicijskih strank in do vlade, ko smo pričeli neverjetnim pretiravanjem. Težava ima tudi opozicija sama, predvsem LDS, kar lahko državljani dobro vidijo. V veliki meri je delo strank v opoziciji usmerjeno tudi v prikrivanje njihovih slabosti iz preteklih mandатов in slabih medsebojnih odnosov. Če hoče nekdo svoje slabosti prikriti, mora napadati vlado in kazati na njene napake, tudi namišljene; če ima za seboj dovolj močan, morda tudi nekritičen medijski potencial, mu to lahko nekaj časa dobro uspeva. Vendar se to ne stvari prej ali slej očistijo in kmalu se bo pokazalo, da samo na cenemem populizmu, nastopaštvu in navideznom zavzemanju za vrednote ugleda ni mogoče graditi. Tudi v opoziciji je treba trdo in resno delati. Koalicija v tem mandatu to vsekakor počne.

V zadnjem času slišimo izjave, da se svet ne bo podrl, če bo DeSUS izstopil iz koalicije, nekateri veljaki iz te stranke pravijo, da stvari niso usklajene v koaliciji in podobno. Kaj se dejansko dogaja?

Vse stranke, ki so vstopile v koalicijo, so vstopile s svojim programom, z voditelji in s širšim strankinim zaledjem. Vse stranke imajo svojo vizijo in način dela. Sinteza koalicijskih strank je zapisana v koalicijski pogodbi, pri čemer je okvir sodelovanja v nekaterih delih napisan dokaj natančno, v drugih pa bolj ohlapno. Dejansko ob soočanju mnenj znotraj koalicije prihaja do različnih pogledov, kar je normalno, saj se soočajo interesi štirih strank, ki tvorijo koalicijo. Vendar smo v prvem letu mandata vse dileme, ki so se pojavljale, uspešno prestali. Mislim, da kakšnih posebno velikih nasprotovanj ali razlik ni bilo, razen pri nekaterih zadevah, ki nimajo velikega pomena za razvoj Slovenije. Razlike so nastale v primerih, kjer je bil bolj poudarjen ideološki pristop. Vendar niti tu razlike niso bile takšne, da bi lahko vplivale na naše načrtovanje prihodnosti. Reformni proces je za Slovenijo najusodnejši in najpomembnejši. Iz tega lahko država, politične stranke in predvsem prebivalci največ iztržijo in tega se prav nikomur ne izplača podrediti drugim, manj pomembnim ciljem.

Kako pa potekajo sestanki koalicijskih strank; ali lahko izjave nekaterih iz stranke upokojencev jemljemo kot iskanje naklonjenosti pri ljudeh?

Na te izjave je treba gledati z več vidikov. Eno so formalna stališča političnih strank, ki so konstituirane tvorbe, drugo pa so stališča posameznih delov stranke. Poslanska skupina je pač del stranke, vodja poslanske skupine je predstavnik te skupine. Ni nujno, da so vsa stališča v posamezni stranki vedno poenotena. Tudi med organi strank in političnimi predstavniki v parlamen-

tu lahko prihaja do razlik. To je normalno, vendar mora biti interpretacija in predstavitev teh razlik smiselna in ustvarjalna. Menim, da rušilne predstavitve teh razlik zagotovo ne pripomorejo k razvoju. Povzročajo samo to, da so se tisti, ki se jim to dogaja, prisiljeni ukvarjati več s seboj kot s tem, kar bi morali narediti. Mislim, da je treba take izjave, nekatere so verjetno izrečene tudi pod napetostjo in v stresu, jemati s pridržkom. Pretirano medijsko poudarjanje običajnih razlik med političnimi partnerji je verjetno namenjeno predvsem prikrivanju še bistveno večjih notranjih sporov znotraj katere druge politične stranke.

Kako ocenjujete delo SNS; nekdanji predsednik največje opozicijske stranke jo je namreč najprej označil za opozicijo Ž, zdaj naj bi bila po njegovo opozicija B?

SNS ocenjujem tako kot druge opozicijske stranke. Do nekaterih vprašanj je izredno kritična, tudi v odnosu do vlade. V veliki večini primerov je daleč najbolj radikalna stranka, ko se je

tudi za vztrajanje pri teh pozicijah. Dejstvo je, da je koncept dela spremenjen, da imata ta vlada in ta koalicija drugačna izhodišča, kot jih je imela prejšnja, da delamo druge stvari ali iste na drugačen način. Ritmu dela, ki mu daje ton vedno koalicija, je smiselno slediti. Če mu ustrezno slediš, lahko predlagaš izboljšave, dopolnitve, ponudiš drugačne rešitve, če mu nasprotuješ, se preprosto postaviš na stališče, ko pravzaprav želiš, da te nekdo ne sprejme in da tvoj predlog ne uspe.

Ustanavljanje parlamentarne preiskovalne komisije o prodaji državnih deležev že nekaj časa dviguje prah. Kako je s tem?

Akt o ustanovitvi preiskovalne komisije je sprejet. Ta čas se predlagajo poslanci, ki naj bi bili člani preiskovalne komisije. Naša stranka oziroma tri največje koalicijske stranke so svoje predstavnike že predlagale in mi bomo predlog preoblikovali tako, da bomo v preiskovalni komisiji zagotovili toliko članov, da se bo ta lahko konstituirala. Podlaga za preiskovalno komisijo so predsednik, podpredsednik in pet

Dejansko ob soočanju mnenj znotraj koalicije prihaja do različnih pogledov, kar je normalno, saj se soočajo interesi štirih strank, ki tvorijo koalicijo.

na primer treba soočiti s predsednikom vlade, z ministri, vladno politiko ali s koalicijo. Vendar pa je SNS tudi stranka, ki podpira nekatere vladne projekte in se o tem tudi specifično umešča v politični prostor. Ocenjujem jo kot relativno pragmatično stranko, ki ne gradi toliko na mi in vi, ampak bolj na stvareh, za katere meni, da so za Slovenijo dobre. Mislim pa, da je kar malo narobe, da imajo parlamentarne stranke o ključnih razvojnih vprašanjih Slovenije tako različna mnenja in da premalokrat prihaja do skladnejših pristopov in odločitev, recimo tudi pri vprašanjih v zvezi z Evropo. Izredno težko se dogovorimo, kaj je za Slovenijo dobro in kaj ni. Bolj ali manj gre za diametralno nasprotno pozicije in

članov, to je sedem poslancev. To bomo zagotovili in upam, da bo sestava preiskovalne komisije znana še ta mesec.

Boste to storili ne glede na to, kako se bosta odločila opozicija in DeSUS?

To bomo naredili ne glede na to, ali bo opozicija svoje člane predlagala ali ne. Če je parlamentarna preiskava v interesu vseh političnih strank, ki so v državnem zboru, potem bo ustanovljena s člani vseh strank, če pa to dela strank ne zanima, bo pač sestavljena brez njih. Vse stranke imajo enako možnost in same se odločajo, ali bodo sodelovale ali ne. Tudi prej se je dogajalo, da katera izmed strank ni predlaga-

la svojih članov. Kljub temu je delo komisije veljavno, vsi njeni sklepi in odločitve so veljavni.

Kakšen pa bo program te komisije in kako je s preiskovanjem prodaje deleža Mercatorja?

V aktu o odreditvi parlamentarne preiskave, ki je v veliki večini povzel tudi zapozneno zahtevo skupine poslancev iz opozicije, je zapisano, da je Mercator v obravnavi med prvimi, napisan je na šestem mestu z dodatkom, da se ne sme obravnavati pozneje kot do konca leta 2006. To pomeni, da bo komisija v naslednjem letu Mercator v vsakem primeru obravnavala. Dejstvo pa je, da so nekatere zahteve, ki jih ta čas opozicija naslavlja na koalicijo, takšne narave, da presegajo ustavno, zakonsko in poslovniško podlago, da posegajo v delo in pristojnosti preiskovalne komisije, zato ni primerno, da se koalicijske stranke vnaprej pogovorimo o tem, kako bo preiskava potekala. To je stvar preiskovalne komisije. Vse to, kar zahtevata predvsem LDS in SD, je v bistvu izsiljevanje. Dejstvo je, da preiskovalno komisijo lahko vodi samo tisti, ki je zahteval preiskavo, v tem primeru je to koalicija. Opozicija nima podlage, da zahteva vodenje komisije samo v primeru Mercator, išče samo razlog, da se bo nekako izvlekla iz godlje, v katero je zašla po lastni nerodnosti in nespretnosti.

Skupina poslancev LDS in SD je zoper predsednika državnega zbora vložila tožbo, ker naj bi bil kršil njihove pravice. Lahko ta tožba

vpliva na delo komisije in kako jo ocenjujete?

Na delo novoustanovljene komisije in na odreditev parlamentarne preiskave ta tožba ne more vplivati. Mislim, da bo izrek sodbe za predlagatelje negativen, kajti vse njihove zahteve so upoštewane, ključne obrazložitve pa so povzete v vsebini zahteve za parlamentarno preiskavo. Da je njihova zahteva v največji

Opozicija nima podlage, da zahteva vodenje komisije samo v primeru Mercator, išče samo razlog, da se bo nekako izvlekla iz godlje, v katero je zašla po lastni nerodnosti in nespretnosti.

mogoči meri implementirana v našo zahtevo, je že večkrat izjavil tudi dr. Miro Cerar, zunanji svetovalec državnega zbora. Mislim, da je tožba brezpredmetna. Po mojem mnenju tako ustava kot tudi druga področna zakonodaja ne dopuščata, da se ustanovi še druga parlamentarna komisija, saj o isti stvari ni mogoče odločiti dvakrat. Gre samo še za eno od nelogičnih potez nekonstruktivne opozicije.

Zakon o RTV je sprejet, potrjen je bil tudi na referendumu. Kako naprej in kdaj lahko državljani pričakujemo televizijski prenos parlamentarnih sej?

Kar zadeva zakon o RTV in spremembe,

ki se pričakujejo, je treba reči, da je pravzaprav vse vezano na spremembo organov na RTV. Ta čas potekata kandidacijska postopka za programski svet in nadzorni odbor. Ko bo oblikovan programski svet, bodo izvedeni tudi postopki za imenovanje direktorja. Pri tem ni potrebe za nestrpnost. Proces poteka skladno z določili zakona, po zakonsko določeni časovnici, kar pomeni, da bodo stvari pravi čas in na pravi način urejene. Šele na podlagi teh sprememb se bo lahko vpejal parlamentarni kanal. Čez noč tega niti tehnološko ni mogoče uresničiti, še posebej ne, če je na RTV ekipa, ki temu ni naklonjena. Predvidevam pa, da bodo kadrovske spremembe v programskem svetu in novi direktor RTV razmeroma hitro omogočili vzpostavitev parlamentarnega kanala, ki bo državljanom Slovenije pokazal, ali so stvari, ki jih politične stranke predlagajo in zagovarjajo v parlamentu, na odborih ali v komisijah, po meri ljudi ali ne. Informacije bodo neposredne, brez interpretacije drugih.

V parlamentu ste potrdili določilo, da so župani lahko tudi poslanci. Včasih ste bili poslanec in župan hkrati. Kaj združljivost funkcij lahko prinese občini?

Menim, da se preveč ukvarjamo z nezdržljivostjo teh dveh funkcij, s tem, kaj kdo lahko počne. Sam menim, da bi morali poleg formalne plati združljivosti županske in poslanske funkcije razpravljati tudi o tem, kaj kdo zmore. Imamo primere, ko je nekdo izključno župan, pa dejansko ni zmožen upravljalni z majhno občino, ima pa podporo ljudi. So tudi primeri, ko je nekdo poslanec in za hobi župan, pa obe funkciji opravlja zelo dobro. Zato sem prepričan, da je ključno vpra-

šanje kriterij uspešnosti za posamezne funkcije. Tega je sicer zelo težko opredeliti, ker v javnem postopku glasovanja pridejo do izraza tudi druge stvari, vendar je zame bolj relevantno to vprašanje kot vprašanje združljivosti obeh funkcij. Tam, kjer je dober župan ali pa dober župan in hkrati poslanec, občine napredujejo in so uspešne, kandidirajo lahko za domača in tuja finančna sredstva. Ko je župan pasiven, tega ni in občina nazaduje. Osebnostno združljivost funkcij torej ne moti. Seveda pa županska funkcija poslanca ne sme biti odločilna pri glasovanju v državnem zboru. V DZ se je treba odločati objektivno in korektno, lokalne zadeve morajo ostati ob strani. ■

Iz knjige Mitje Ferenc Prikrito in očem zakrito

Grobišče v Dekmanci

2. del

Janez Črnej

Prejšnji teden smo pisali o grobišču 72 žrtev povojnega poboja v zaselku Socko pri Podsredi, toda na Kozjanskem je še več grobišč.

Eno grobišče je v nekdanjem protitankovskem jarku v Dekmanci pri Bistrici ob Sotli. Naj omenimo še grobišča na Rajhenburškem gradu v strelskih jarkih, v protitankovskem jarku pri Hafnerju ob Savi, nasproti Rajhenburga (zdaj Brestanica), v dveh bunkerjih v hribu pod Trško goro v Krškem in v gramozni jami na Belem bregu v Vidmu.

Zaraščeno grobišče Z Dolinarjem sva se iz Podsrede prek Trebč in Bistrice zapeljala v Dekmanco, kjer sva na podlagi dobre informacije kmalu našla vdrtno protitankovskega jarka in traso stare ceste. Da sva jarek preverila, nama je pomagal mlad fant, sin Jerneja, lastnika travnika Zavje, ki se je z avtom pripeljal pogledat, ali je trava

dovolj visoka, da bi se dala pokositi. Sam o zaraščnem jarku ni ničesar vedel, čeprav je ta na njihovi zemlji. Zato sem mu posodil mobilni telefon, da je poklical očeta, s katerim sem nato govoril. Razložil mi je, da je tu res protitankovski jarek, vendar skrajni levi, oziroma severni del ni bil zasut, da pa do zdaj ni nikoli slišal, da bi bile tu pokopane kakšne žrtve. Je pa res, da se za to ni nikoli zanimal in da to prvič sliši, ker se o tem ni govorilo.

Ta jarek je zdaj porasel z akacijami in grmovjem, vendar se na vdrtni lepo vidi, kje je bil zasut in kje ne. Samo nekaj metrov tega jarka ni bilo zasutega. Skrivnost povojnega zločina je za zdaj ostala porasla vdrtnina. Mimo se je pripeljal naš obmejni prometni policist in nas skozi avtomobilsko steklo poz-

dravil, hrvaška meja ob Sotli je oddaljena samo nekaj sto metrov.

Začel sem premišljevat, kako je komunistom uspelo skozi desetletja s svojim režimom prikrihati tako očitne zločine, ki so jim pomagali do oblasti. Uporabili so teror, propagando in privilegije, da jim je skoraj uspelo spremeniti značaj našega naroda. Ljudem se ti zločini zdaj zdijo nekaj samoumevnega, nekaj vsakdanjega. Veliko krivdo po osamosvojitvi nosita nekdanji predsednik Kučan in dvajsetletna Drnovškova vlada, ker sta oba branila pridobitve krvave revolucije, hkrati pa prek pomlajene zveze borcev širila krivdo pobojev na ves slovenski narod.

Amuleti nekdanje komunistične Ozne, Udbe in Službe državne varnosti, milice ter tožilstva so

se prenašali na tožilstva in v policijo s kriminalistično službo. Zato je Slovenija še vedno eno samo prikrito zločinsko grobišče. Amuleti zdaj počasi odhajajo, med njimi tudi Erhatici in Potočnik.

Pričevanje Ivana Hlebca Kako so partizansko-komunistični revolucionarji izvajali propagando in teror, govori pismo nekdanjega partizana Ivana Hlebca iz Brestanice komisiji Demos v Celju: »Jeseni leta 1944 so me partizani mobilizirali v narodno zaščito – Kozjansko. Moj komandant Ivan Agrež - Brko je govoril, da smo slovenska vojska, ki se bojuje za svobodo slovenskega naroda, da ne bo več tako, da bodo naši fantje služili vojsko v Srbiji. Imeli bomo slovensko vojsko in slovenske komande. Po koncu vojne ni bilo od tega nič. Imeli smo srbsko komando in ruski komunizem.

Leta 1947 ali 1948 sem vozil tovornjak iz Podsrede proti Krške-

Bistrica ob Sotli

mu, na cesti me je ustavil moški v dežnem plašču. Spoznal sem ga, on pa mene. Bil je Ivan Agrež - Brko, moj partizanski komandant in soustanovitelj Kozjanskega odreda. Ker je deževalo, sem ga povabil v kabino. V pogovoru sem mu očital, kaj je v partizanih vse govoril, da iz tega ni bilo nič in da so me leta 1946 kot partizana zaprli, ker sem kritiziral ruski komunizem.

Brko me je potolažil, češ da nisem edini, da je takih več. Po koncu vojne sem bil v Celju okrožni načelnik narodne zaščite. Za mojega namestnika so mi vrinili Antona Javoriča iz Rajhenburga (zdaj Brestanica, op. J. Č.). Opozoril sem ga na nepravilnosti pri likvidacijah nedolžnih Rajhenburžanov, in da se ne strinjam, da vozijo ponoči tovornjaki ljudi v zabukovške rudnike, krške bunkerje in v prazne protitankovske jarkove. Ko sem Javoriču zaupal, da imam zveze z Matjaževovo vojsko v Avstriji, me je izdal. Zapri so me. Iz zapora sem pobegnil in se priključil Matjaževi vojski. Zdaj vodim enoto, ki se bojuje za pravo svobodo slovenskega naroda. Brko me je nagovarjal, naj pustim tovornjak in se mu pridruživim. Razložil sem mu, da sem bil v partizanih hudo ranjen, da sem zdaj invalid in operativno nesposoben. 'Boš pa naš zaupnik, saj imamo v tvoji sosednji vasi že zaupnika Ivana Žvegliča. Poveži se z njim, da boš preko njega dobival direktive,' mi je sugeriral Brko. Toda komandanta so kmalu ujeli in ubili, Žvegliča pa zaprli in obsodili na dolgo zaporno kazen.

Kasneje sem izvedel, da so ubili tudi Ivana Agreža - Brkoto. S tem se je nehala tudi Matjaževa vojska. «

Pobiti Rajhenburžani ... »Okoli leta 1950 sem s tovornjakom vozil obvezno oddajo v Pečicah v brežiški občini. Ljudje so mi povedali, da je bil pri njih v spanju ubit Ivan Agrež - Brko. Ubili so ga s pregličcem, z železnim delom volovske vprege. Mrtvega so zveleli do potoka Močnik in tam streljali vanj, da bi s tem po-

Uporabili so teror, propagando in privilegije, da jim je skoraj uspelo spremeniti značaj našega naroda.

kazali, da so ga ubili na begu. Hotel sem vedeti, kdo ga je ubil, vendar sem izvedel samo, da so bili to njegovi partizani, ker je vedel za stvari, ki niso smele priti v javnost. Ivan Agrež - Brko je bil doma v Blatnem, pošta Pišcece, občina Brežice.

Sem tudi lovec,« piše Hlebec, »in med nove člane smo sprejeli tudi Antona Javoriča. Leta 1979 smo lovili v predelu Priklance. Po končanem lovu smo imeli malico pri Mirtovi zidanici. Z Javoričem sva sedela skupaj in se pogovarjala o partizanih. Vprašal sem ga, kaj je bil po koncu vojne. Dejal mi je, da je bil načelnik narodne zaščite in da je njegovo delo, da so pobiti Rajhenburžani dobili zaslužen kazen. 'Tisti Hafner bi nam skoraj ušel, ker niso poslušali moje komande,' mi je pripovedoval Javorič. Nato sem ga vprašal, ali je poznal Brkoto. 'Seveda sem ga poznal, pisal se je Ivan Agrež,' mi je odgovoril. Njega so po vojni ubili, sem mu rekel. 'Da, mi smo ga ubili,' mi je odgovoril

Svete Gore

Javorič. Zakaj pa, sem ga vprašal, vendar odgovora nisem dobil.

Iz vsega tega, kar sem navedel,« piše Ivan Hlebec v svojem sporočilu, »sledi, da je bil Anton Javorič do 8. avgusta 1945 v Krškem okrajni načelnik narodne zaščite, v Celju pa namestnik okrožnega načelnika narodne zaščite. Takrat je okraj-

Ivan Hlebec je Antona Javoriča predstavil z dokumenti, ki jih je ta predložil. Anton Javorič je v izjavi na obrazcu 5, ki jo daje priča prosilcu, da bi ta dobil potrdilo zveze borcev za prosilca, izjavil, da je rojen 4. 6. 1913 v Druškovcu Gori, obč. Kratina, zdaj bivajoč v Brestanici štev. 160. Da ima priznano partizanščino od 15. 8. 1941 do 15. 5. 1945. V NOB je stopil 9. 9. 1944. Proti koncu leta 1943 je bil sekretar OF za Brestanico. V tem času je bil kandidat za KP, nato pa avgusta 1944 član KP. Že leta 1943 je bil član Vosa in to delo je v partizanih delal naprej.

Ivan Hlebec pa Antona Javoriča opisuje kot nemškega agenta, ki so ga nacisti podtaknili partizanom v Rogaški Slatini.

Za izkrivljeno, zatajeno in prikrito zločinsko delovanje prejšnjih komunističnih oblasti so krivi komunistični amuleti v zgodovino-pisju, amuleti komunistične partije v občinskih in državnih ustanovah, v muzejih, arhivih, Sovi, policiji, na tožilstvu in pravosodju ter sodiščih. [D]

Krško spadal pod celjsko okrožje. Vsi poboji in njihova organizacija so bili pod komando Ivana Javoriča. Tako so nastala grobišča na Rajhenburškem gradu v strelskih jarkih, v protitankovskem jarku pri Hafnerju ob Savi, nasproti Rajhenburga (zdaj Brestanica), v dveh bunkerjih v hribu pod Trško goro v Krškem in v gramozni jami na Belem bregu v Vidmu. «

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

blizina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Na Dragi sta Janežiču ob njegovi 85-letnici čestitala Alojz Rebula in Stane Gabrovec.

S Prlekijo v srcu

V. M.

Stanko Janežič je teolog, pesnik, pisatelj in urednik. Letos je tudi bisernomašnik. Napisal je 21 pesniških zbirk in 22 knjig s kratko prozo ter s teološko in ekumensko vsebino.

Rodil se je 4. avgusta 1920 v Prlekiji, na Pavlovskem Vrhu v župniji Miklavž pri Ormožu. Bil je najmlajši v družini s štirinajstimi otroki. Po maturi leta 1940 se je vpisal na mariborsko bogoslovje. Študij je zaradi vojnih razmer nadaljeval v Ljubljani in ga kot begunec končal na Koroškem, kjer je bil v vasi Zerman posvečen v duhovnika. Novo mašo je imel v taborišču Monigo pri Trevisu. Že jeseni je sprejel kaplansko mesto na dveh župnijah v tržaški škofiji. »To je bilo najlepše obdobje mojega duhovništva, čeprav sem bil tudi v vseh naslednjih obdobjih zadovo-

ljen in srečen, poln notranjega in zunanjega veselja,« je zapisal o začetkih svoje duhovniške poti.

Leta 1950 je prevzel župnijo Osp na robu Istre. Odšel je na študij v Rim. Med študijem na Vzhodnem inštitutu je bil pogosto v Parizu. Magistriral je leta 1956, doktoriral pa leta 1960. Študij ekumenizma je opravil v Parizu, Moskvi in Sankt Peterburgu. Po vrnitvi je še nekaj časa, do leta 1969, deloval na Tržaškem, potem pa se je vrnil v domovino in leta 1970 je začel predavati na Teološki fakulteti v Mariboru. Urejal je Novo mladiko, bil je pobudnik za

izdajanje zbornikov Dom in svet ter ekumenskega zbornika.

Ustvaril je obsežen pesniški opus, v katerem prevladuje neposredni lirski subjekt, skozenj pa se v različnih tonih pretakajo doživlja in spoznanja, zlasti ne smemo prezreti metafizične usmerjenosti. Poskusil se je tudi v pripovedništvu, v katerem je zaživel pisatelj nekdanji svet, opazna pa je tudi tržaška epizoda. Na študijskih srečanjih Draga na Opčinah je tako rekoč nepogrešljiv.

Pesnik z obrobja Bogastvo izpovednega sveta Stanka Janežiča

je zelo veliko, z vsako novo pesniško zbirko se pesnik razkrije kot »iskalec« novih in novih sedov, ki postajajo njegovi tihi sogovorniki.

Pozornemu bralcu, ki bolj v podrobnosti pozna slovenske kulturne razmere v petdesetih, šestdesetih, a tudi v sedemdesetih in prvi polovici osemdesetih let, ne bo ušlo, da je Janežič objavljal svojo poezijo v prvem ustvarjalnem obdobju tako rekoč »na obrobju«, pri založbah, ki niso bile »uradne«, da sicer ni bil »neoseba«, politično anatemiziran, izbrisan iz kulturnega spomina in zavesti, pahnjen v molk in zaodrje, kakor so počeli komunistični oblastniki z vsemi, ki so jih

zaznamovali skladno z geslom »kdor ni z nami, je proti nam«, a vseeno ni bil avtor, ki bi ga totalitarna oblast upoštevala, mu omogočila objavo pri osrednjih založbah in mu delila priznanja. Bil je pač duhovnik in kot tak je bil za »uradno literaturo« vendarle neoseba. Tako Stanka Janežiča zaman iščemo – kot še mnoge druge odlične pesnike, pisatelje in dramatike, ki jih je režimska literarna veda zbrisala z uradnega literarnega obzorja – med avtorji, vključenimi v leksikon Slovenska književnost iz leta 1982; upošteva ga šele druga izdaja tega priročnika iz začetka devetdesetih let.

S Prlekijo v srcu Janežič, pesnik, pisatelj, duhovnik, teolog, človek neizmerne znanja (kot je v spremni besedi zadnje njegove pesniške zbirke *Pot življenja* zapisal literarni zgodovinar dr. Denis Poniž), tistega, ki je del univerzuma, in onega, ki ga pridobimo skozi življenjske izkušnje, je človek, ki je vedno mislil s svojo glavo in

ni nikdar izda(ja)l svojega prepričanja. Ta značajska stalnica oblikuje in odločilno zaznamuje tudi njegovo poezijo. Je tako rekoč njena odlična in v vseh poezijah opazna osnova, rdeča nit in osrednje pesniško izpovedno sporočilo hkrati. Prežema vse njegove pomenske plasti, od

Stanko Janežič je pesnik in teolog, ki v svojem delu potuje po duhovnih globinah Orienta ter Okcidenta in odpira nešteto poti do Boga, vendar stoji z obema nogama na trdnih tleh.

domoljubne, religiozne in refleksivne do osebno-izpovedne in tiste, ki razkriva mračne strani novejših slovenske zgodovine.

Stanko Janežič, ki je zaradi spleta okoliščin, usode ali božje previdnosti lep del svojega življenja preživel na skrajnem zahodu slovenske države, na Tržaškem, nato pa je deloval kot izseljenki duhovnik v

Franciji, s svojim rodом korenini v tisti pokrajini, ki nam je dala Vraza in Miklošiča, Kocipra in Kocbeka, Trstenjaka in Slodnjaka, može uma in peresa, ki so vsak na svojem področju in vsak v svojem času zaslužni za oblikovanje tiste podobe duhovnega in materi-

alnega slovenstva, katerega dediči smo tudi mi. Bi morali biti, kakor v mnogih pesmih to misel pesniško, v prisposodobah, oblikuje Janežič. Njegov rojstni kraj Sveti Miklavž v Slovenskih goricah je topos, iz katerega izhajajo in v katerega se vračajo mnoge njegove misli; je duhovno središče njegove poezije, zavesti o njej in spomina, ki se hrani iz obeh.

Dom in svet Hkrati je tudi pesnik in teolog, ki v svojem delu potuje po duhovnih globinah Orienta in Okcidenta, ki v svojem delu odpira nešteto poti do Boga, stoji z obema nogama na trdnih tleh. Na tisti kmečki zemlji, ki je bila in je še radost in grenkoba, veselje in bolečina, trdo, skoraj nečloveško garanje, a tudi svetlo in vseh zemskih bremen osvobodeno spoznavanje narave in njenih nešteti, čudovitih, komajda opisljivih podob, slik in utrinkov, ki so se oblikovali v Janežičeve pesmi s tematiko goric in Goričancev.

Dom in svet, podobe narave in podobe urbanega življenja, sta tisti temeljni stalnici Janežičeve poezije, iz katere rastejo vse druge teme, predvsem tiste, ki zadevajo tako intimnoizpovedne kot tudi človeške in teološke teme. Dom se Janežičevi poeziji oblikuje v trdno celoto spominskih slik in lapidarnih komentarjev teh slik. Dom ni ujet v domačijske, stereotipne oblike, marveč raste v zavest o rodu in koreninah, ki obliku-

jejo sobivanje človeka z naravo, kmeta z njegovim naravnim okoljem, v katerem je hkrati ponosen gospodar in pohleven služabnik, častilec narave in njen najresničnejši sogovornik.

Pot življenja Celjska Mohorjeva družba je ob Janežičevi 85-letnici izdala izbor iz njegovega pesniškega opusa. Za zbirko *Pot življenja* jih je izbral dr. Denis Poniž, ki je zapisal, da je iz tako bogate in tematsko ter motivno raznovrstne poezije težko narediti izbor, ki bi predstavljal vse pesnikove značilnosti in posebnosti. Ob tem izboru je Janežič letos izdal še dve pesniški zbirki: *Poti med goricami* in *Vsepesem*. Če k sedemnajstim pesniškim zbirkam prištejemo še štiri zbirke pesmi v prozi (*Moja podoba*, *Iz oči v oči*, *Praznik življenja*, *Sveta dežela*), potem je to enaindvajset zbirke Janežičeve poezije. Skupaj z desetimi knjigami kratke proze, z dvanajstimi samostojnimi publikacijami teološke in ekumenske vsebine, strokovnimi, znanstvenimi, poljudnoznanstvenimi spisi, duhovnimi dnevniki, skratka z blizu 400 bibliografskimi enotami nas Janežič, ta nepopoljšljivi optimist, veselo prepričuje: »Pisanje je zame najbolj plodno izpolnjen čas, posvečam mu najdragocenejši ure dneva, ob njem najresničnejše doživljam svojo svobodo, ustvarjalno polnost in življenjsko radost.« **D**

"Za prijatelje si je treba čas vzeti..."

Hvala, dragi naši prijatelji, ker ste si vzeli čas in prišli na 11. gala koncert Radia Ognjišče.

Hvala, ker ste praznovali z nami.

Radio Ognjišče, Trg Brolo 11, Koper, foto: Izidor Štak

FM 102.1
99.5
stereo
RDS
VIVA
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Polhov Gradec

Petra Janša, foto: G. Završnik, D. Mladenovič

Polhov Gradec (397m) se je ugnedil sredi Polhograjskega hribovja, ki je del Alpskega predgorja med Žirni in Ljubljano, Škofjo Loko in Vrhniko. Bližina slovenske prestolnice, od Ljubljane je oddaljen le 18 km, razgiban svet slikovitega Polhograjskega hribovja, ki je posejan s številnimi cerkvicami, ter bogata kulturna dediščina so razlogi, zakaj postaja Polhov Gradec čedalje bolj priljubljena izletniška točka.

Poselitev kraja Kraj z okolico je bil zgodaj poseljen. Nekaj dokazov priča, da so bili posamezni deli Polhograjskega hribovja naseljeni že v prazgodovini. Fibula iz keltskih časov, najdena v Polhovem Gradcu, naj bi nakazovala prometno povezavo s severno Italijo. Prazgodovinsko gradišče naj bi bilo na Polhograjski gori, Lovrencu. V času Rimljanov naj bi bilo v Polhovem Gradcu naselje *Ad nonum* ali podeželska vila emonskega bogataša. Vse arheološke najdbe so shranjene v Narodnem muzeju v Ljubljani in v krajevnem muzeju v Polhovem Gradcu, ki ga je osnovala krajevna zgodovinarica Jožica Kavčič in kjer je zbrana dragocena etnološka zapuščina Polhograjskega. Muzej je v Polhograjski grarščini.

Stari grad ali Kalvarija Dominantno lego ima v naselju stožčasta vzpetina, imenovana Stari grad ali Kalvarija (460m), ob katero se skupaj s cerkvijo nasljanja venec hiš starejšega dela naselja. Ob njenem vznožju tečeta po eni strani Božna, po drugi Mala voda in se pod naseljem združita v Gradaščico. Zgodovinarji so mnenja, da je kraju dalo ime Gradec staroslovensko gradišče, ki naj bi stalo na Starem gradu ali Kalvariji. Tudi zunaj gradu naj bi bil segal že v obdobje karantanske notranje samostojnosti.

Prvotni grad je leta 1511 poškodovan močan potres, leta 1515 pa so kraj zavzeli in požgali uporni kmetje, saj je bilo prav tu eno prvih upornih žarišč, o čemer priča spominska tabla na grajskem poslopju. Starega gradu niso obnavljali, ampak so sezidali novo grajsko stavbo v dolini ob Božni. Na Starem gradu so kasneje zgradili osmerokotno grajsko senčnico, gloriteto, ki jo je grofica Antonija Blagay leta 1853 spremenila v kapelo in dala do nje zgraditi štirinajst kapelic s slikami križevega pota. Umetniško vrednost je Kalvarija spet pridobila leta 2003, ko so bile v obnovljene kapelice postavljene bronaste skulpture križevega pota Franceta Goršeta.

Župnijska cerkev Marijinega rojstva Iz naselja se dviga baročna župnijska cerkev Marijinega rojstva, ki je bila zgrajena med letoma 1728 in 1736 na prostoru starejših cerkva. Na pokopališki strani zvonika je zidan vogelni kamen z letnico 1728, na katerem

sta izklesani dve podobi: brkati mož, verjetno graditelj, in grajski norček. Cerkev je zidana v obliki križa. V notranjosti je največja dragocenost zlati baročni glavni oltar iz leta 1746. Izdelala ga je domača Facijeva delavnica. Vitki stebri nosijo prečne dele s svetniki, ki z razgibanimi postavami pripomorejo k živahnosti celotnega dela. Prestol z Marijo je osrednje, tudi globinsko poudarjeno mesto. Tabernakelj na oltarni mizi je mlajši, delo domačina Simona Rupnika iz leta 1851. Premično sliko Marijinega rojstva za osrednjo nišo je izdelal Andrej Herrlein leta 1811.

Dela priznanega baročnega slikarja Valentina Metzingerja iz leta 1736 in 1746 so na dveh stranskih oltarjih, Smrt Sv. Jožefa in Anton Padovanski ter na levi in na desni strani slavoločne stene Sv. Donat in Zaroka Sv. Katarine. Oba stranska oltarja in misijonski oltar pa krasijo kamniti kipi domačina Jerneja Trnovca. Sli-

Polhograjska graščina in stolp z uro

Blagajev volčin

Baročni oltar v župnijski cerkvi Marijinega rojstva

ke križevega pota so delo Simona Ogrina. Ob 250-letnici župnijske cerkve in 700-letnici polhograjske fare je leta 1994 cerkev dobila novo oltarno mizo, obrnjeno proti vernikom, z motivom deklice Marije in njenih staršev Joahima in Ane. Takrat je bil nov tudi ambon z motivom Jezusovega rojstva. Oboje je delo rezbarja Janeza Ahčina. Cerkev krasi tudi ograja na koru ter rezljano in barvano okrasje orgel, delo rezbarja - restavratorja, domačina Franca Vodnika.

Grajski kompleks Osrednjo znamenitost kraja predstavlja grajski kompleks, ki je dobil današnjo podobo v drugi polovici 17. stoletja. Vključuje park, grajsko pristavo, v kateri so stanovali grajski oskrbniki, stolp z uro, kolarnico, grajske hleve s konjušnico, pralnico in nekakšno uto za upravljanje vodovoda. Vsa ta grajska celota zaznamuje Polhov Gradec kot redke kraje v Sloveniji, kjer so se vse h gradu pripadajoče zgradbe ohranile v taki popolnosti.

Graščina je osrednja stavba grajske celote, v kateri danes potekajo krajevno in tudi širše zasnovane kulturne prireditve. V samem gradu je najzanimivejša baročna štukatura grajske kapele. Na dvorišču stoji kamnit baročni Neptunov vodnjak, ki ga obdaja visoka ograja. Na zunanji steni ograje proti gradu je vklesan grb Polhograjskih gospodov, na isti notranji steni pa letnica 1696. Sredi vodnjaka krasi vrh stebra kip Neptun, ornamentirane stebre na vogalih vodnjaka pa gole nimfe. Dvorišče končuje stolp z uro in visok portal, na drugi strani pa vzbuja pozornost na stavbi grajskega oskrbnika sončna ura z letnico 1671. V grajskem parku je znamenita stara lipa s petmetrskim obsegom in okrogel vodomet s kovinsko ograjo iz okoli leta 1800.

Pod gozdom vzpetine sv. Lovrenca je grajsko zajetje vode, majhna stavba s poslikavami, kjer naj bi nekaj strokovno še neraziskanih besed v francoščini na notranjih zidovih pričalo, da so se tu zadrževali Francozi v času Ilirskih provinc na začetku 19. stoletja.

Polhograjska gora Imenujemo jo tudi samo Gora ali tudi Gora sv. Lovenca. Poleg Grmade (898 m) in Tošča (1021 m) je najzanimivejša izletniška točka, saj s svojimi 824 metri ponuja enkratnega razgled in spoznanje, kako osamljena je in kako strma so njena pobočja. Je tudi vzle-

tišče za jadralne padalce. Na vrhu tiči v starem obzidju cerkva sv. Lovrenca z letnico 1517. Arheološke najdbe in raziskave dokazujejo, da je bila gora pribežališče v hudih časih že v starejši železni dobi pr. Kr. in v pozno antičnem času v prvih stoletjih po Kr.. Ime Turška dolina spominja, da je v 15. in 16. stoletju domačinom ponudila zavetje pred Turki.

Na njenem severnem pobočju je preživela trdota ledene dobe rastlina igalka. Od tod so jo prinesli leta 1837 prvemu izvoljenemu polhograjskemu županu, grofu Rihardu Ursiniju Blagayu, ki je skušal v Polhograjski dolini vpeljati gojitev sviloprejk, a brez uspeha. Njegov vrt je slovel po najlepših vrtnicah, iz njih je izdeloval rožno olje. Blagay je torej poslal rožico Henriku Freyerju, kustosu Deželnega muzeja v Ljubljani, ta pa jo je opisal in imenoval po najditelju Blagajev volčin (Daphne blagayana). Poslal jo je tudi H. G. L. Reichenbachu za njegovo herbarijsko zbirko Flora Germanica exsiccata. V tedanji Evropi je nova vrsta pomenila pravo botanično senzacijo in že naslednje leto (1838) jo je prišel gledat saški kralj Friderik Avgust II. V spomin na ta obisk je grof Blagay postavil več kot štiri metre visok spomenik kralju, njegovemu

Detajl baročne štukature v grajski kapeli

obisku in blagajki, ki so jo začeli imenovati kraljeva roža. Spomenik je edinstven pri nas in je pomemben del naše kulturne dediščine. Leta 1898 sta blagajana in planika postali prvi zaščiteni rastlini na Kranjskem. D

Pogled s Polhograjske gore na Polhov Gradec z okolico

Vir: www.td-polhovgradec.si; za TD Polhov Gradec: Vilko Koprivec; Zemljevid Polhograjsko hribovje z okolico, besedilo: Ljudmila Bokal, Turistično društvo Polhov Gradec, Ljubljana 2003

Atlas Slovenije

Založba Mladinska knjiga

Leta 1986 je izšla prva izdaja Atlasa Slovenije. Zdaj je pred nami že četrta, močno posodobljena izdaja z novo, preglednejšo, dinamično in nazorno razporeditvijo besedila in slikovnega gradiva. Novo besedilo nam slikovito in jedrnato predstavi temeljne značilnosti slovenskih pokrajin in hkrati rabi kot opora pri uporabi topografskih zemljevidov in mestnih načrtov. Tudi slikovno gradivo je novo in prikazuje izvrstne posnetke iz zraka, motive iz tradicije in kulture, posebnosti Slovenije, motive iz življenja Slovencev. V prvem delu so objavljene tematske karte, ki prikazujejo relief, naravnogeografsko regionalizacijo, občine, podnebne tipe, kras, gostoto poseljenosti, prometno in energetska omrežje, urbanizacijo, narodnega ter regijske in krajinske parke in Slovence po svetu. V besedi in sliki je prikazanih pet pokrajin: alpske, predalpske z Ljubljansko kotlino, dinarskokraške, obsredozemske in obpanonske pokrajine. Osrednje mesto v Atlasu imajo topografske karte, ki jih je 218 in so v merilu 1 : 50.000. To merilo, ki omogoča zelo natančne in pregledne karte, je izreden privilegij Slovencev, saj si ga velike države zelo težko privoščijo, vsaj v eni knjigi. Dosedanji nabor mestnih načrtov so obogatili s 16 dodatnimi, tako da je zdaj v Atlasu kar 60 mestnih načrtov najpomembnejših mest oz. naselij in najbolj obiskanih turističnih središč. V zadnjem delu Atlasa sta dve imenski kazali, najprej za topografske karte, potem pa še za mestne načrte posebej. Da je Atlas Slovenije odličen pripomoček z veliko množico podatkov, govori številka o dosedanjih prodanih izvodih: 160.000.

Tropine

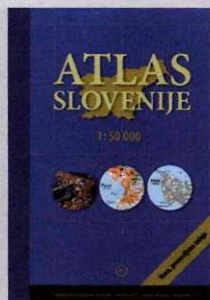
Litera, Maribor

Najnovejša pesniška zbirka Toneta Kuntnerja nosi naslov Tropine. Pripravil jo je za svojo šestdesetletnico, zato je vanjo uvrstil šestdeset pesmi. Šestdesetletniški obračun je pri Kuntnerju, kot je zapisal Matjaž Kmecl, trpko mehek, obkoljen z zvestobo rodnemu slovenskogoriškemu svetu, zemlji, kmetstvu, Mariji Snežni ter obdan z bilančnim stanjem o tem, kar je Jenko imenoval "kratke sanje" in je v resnici življenje.

Portreti skladateljev

Didakta, Radovljica

Vsakomur, ki je kdaj obiskal malo dvorano Slovenske filharmonije v Ljubljani, se ustavi pogled tudi na veliki sliki Slovenskih skla-

dateljev slikarja in skladatelja Saše Šantla. Ta umetnina je znana številnim ljubiteljem glasbe, mnogo manj pa jih ve za Šantlove portrete skladateljev, skladateljic, zbiralcev narodnega blaga, mecenov ter drugih kulturnih osebnosti. Te risbe so bile predpriprava na veliko sliko, na kateri je predstavljenih šestinideset skladateljev. Skladatelji na skupnem portretu so bili izbrani s strani Filharmonične družbe, medtem ko je posamične portrete Šantel slikal po lastni presoji. V knjigi Portreti skladateljev Saše Šantla je Marija Mihevc zbrala in prikazala 117 Šantlovih portretov skladateljev, vsakemu pa je dodala kratek življenjepis.

Motiv smrti

Goriška Mohorjeva družba

Maja Melinc je s temo Motiv smrti v delih Goriške Mohorjeve družbe diplomirala iz slovenskega jezika in književnosti ter sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Ob kratkem zgodovinskem pregledu vseh dosedanjih izdaj se je osredinila na motiv smrti in umiranja. Ta motiv izstopa predvsem v starejših delih, medtem ko ga je v novejših izdajah težje zaslediti. Glavni junaki se v obravnavanih delih neposredno naslanjajo na krščansko dožemanje življenja in z vdanostjo sprejemajo smrt, prežeti z živo vero v posmrtno življenje, ki je tako umirajočemu kot svojcem v tolažbo in uteho.

Živo izročilo

Založba DZS

V dvojezični (slovensko-angleški) zbirki Živo izročilo sta izšli dve knjigi slovenskih ljudskih pesmi. Prva je namenjena ljubezenskim in drugim lirskim. V njej so najbolj znani primeri pivskih, vojaških, fantovskih, dekliških, veselih, žalostnih, ljubezenskih, svatovskih, šaljivih in nagajivih, poslovilnih, stanovskih ter domoljubnih pesmi. Izbral in uvodno

besedo je napisal etnolog Marko Terseglav. Obe knjigi sta ilustrirani s slikami etnografskih predmetov, ki se navezujejo na pesmi. V prvi jih je zbrala in komentirala Bojana Rogelj Škafar. V drugi knjigi so predstavljene pripovedne pesmi: junaške in zgodovinske ter bajeslovne in pravljicne. Tudi te je izbral in spremno besedo napisal Marko Terseglav. Kratki zgodovinski oris z naslovom Turki so prihajali in odšli je napisal Matija Žargi.

Koledar 2006

Mohorjeva družba Celovec

Zanimivejši prispevki v novem koledarju za leto 2006: šege v Spodnji Ziljski dolini ob umiranju in smrti prikaže Peter Wiesflecker, zapis o stoletnici karavanske in bohinske proge je pripravil Tomaž Budkovič, Janko Zerzer prikaže povojno begunstvo na Koroškem, Avguštin Malle piše o vlogi koroških katoličanov v tretjem rajhu, Alfred Elste pa o ugrabljenih in umorjenih koroških "civilistih" maja 1945; o Slovencih v Terski dolini piše Stanislav M. Maršič, o Kanalski dolini nekoč in danes pa Janez Turk. Mojca Budkovič prikaže migreno in druge oblike glavobola, Ivan Virnik pa "sončnega doktorja" blejskega turizma Arnolda Riklaja.

Zdrava kuhinja

Mohorjeva družba Celje

Dr. Dražgost Pokorn je vsestranski strokovnjak za socialno medicino in zdravo prehrano, dietetiko, higieno človekovega okolja, kulinarik in gastronom – nutricionist, po domače strokovnjak za prehrano. V zadnjih desetletjih je izdal veliko knjig, v katerih se je loteval prehranjevalnih navad v povezavi z zdravim življenjem. V knjigi Klasična kuhinja v zdravi prehrani sooča klasično kuhinjo in njene recepte s teoretičnimi spoznanji o umetnosti zdravega pripravljanja hrane in sestavljanja dnevnih jedilnikov.

107,8 MHz

radio velenje

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

EVJ ELEKTROPROM

- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ trgovina EVJ CENTER
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ tiskana vezja
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje
- ♦ bar SEMMICA

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
 Loke pri Zagorju 22
 1412 KISOVEC
 tel.: 03 56 57 150
 fax: 03 56 71 488
 www.elektroprom.si

tv PRIMORKA Trstelj - 67. kanal
 Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

POLNOČNICA NA SVETI GORI - neposredni prenos

sobota, 24. december 2005

DRAMA
 SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Ana Lasić

ZA ZDAJ NIKJER

Režiser Aleksandar Popovski
 Krstna uprizoritev

Igrajo
BARBARA CERAR
UROŠ FÜRST
EVA KRAŠ

PREMIERA 1: petek, 16. december, ob 20.00 v Mali drami
 PREMIERA 2: sobota, 17. december, ob 20.00 v Mali drami
 Ponovitve: 19., 20. in 21. december

Brezplačen oglas

PETROL

Ustanovitelj in glavni urednik revije Ognjišče Franc Bole (desno)

Oče verskega mesečnika

Lucija Horvat, foto: arhiv Ognjišče

Revija Ognjišče, ki danes izhaja v nakladi 64.000 izvodov, je eden najbolj branih mesečnikov v Sloveniji, njegov glavni urednik msgr. Franc Bole pa je letošnji Schwentnerjev nagrajenec.

Revija Ognjišče ima danes 270.000 bralcev, najširši krog bralcev je bil kar 410.000. Poleg nje je še knjižna založba, ki se je razvila ob njej in jo lahko uvrstimo med pomembne cerkvene založbe. Za nastanek in razvoj tako revije kot založbe ima gotovo največje zasluge Franc Bole, direktor založbe, zaradi česar so mu podelili Schwentnerjevo nagrado 2005.

Trdno poslanstvo Revija Ognjišče se je rodila v času, ko je bil Franc Bole župnik v Postojni, to je leta 1965, ko je začela izhaja-

ti kot ciklostirani župnijski list Ognjišče. Tedaj je izhajala v 1.300 izvodih. Temeljna usmerjenost in poslanstvo lista oziroma kasneje revije Ognjišče se v letih nista veliko spreminjala, v njej je še vedno največ primerov iz življenja in nobenega filozofiranja ter pridig. »Namesto uvodnika smo zasnovali pismo meseca, začeli smo tudi z rubrikami, v katerih bi z življenjskimi zgledi oblikovali mlade,« je dejal Franc Bole v intervjuju, objavljenem na spletni strani Ognjišča. Ognjišče še vedno prinaša aktualne članke iz verskega življenja in na poljuden način

predstavlja velike osebnosti, objavlja zgodbe in molitve. Ko se je Bole kasneje preselil v Bertoke, so Ognjišče začeli tiskati v pet tisoč izvodih. Zaradi naraščanja naklade je revijo kmalu začelo tiskati Delo v Ljubljani. Naklada je še naprej naraščala in leta 1984 je bila presežena meja 100.000 izvodov. »Danes je naklada Ognjišča nižja predvsem zaradi upada bralne kulture,« pravi Franc Bole.

Namenjeno mladim Ognjišče je namenjeno mladim in je nastalo v času, ko je v Sloveniji izrazito primanjkovalo verskega tiska. Tedanja oblast nad njim ni bila navdušena, še manj pa nad založbo Ognjišče, na katero so pri reviji mislili že v drugem letu njenega izhajanja. Osnovali so Malo in Žepno knjižnico Ognjišča, ki sta imeli za tiste čase veliko naklado – izdajali so kar štiri knjige na leto, v vseh letih do danes pa so izdali 319 naslovov knjig. Življenjepisa papeža Janeza XXIII., prva knji-

ga v Žepni knjižnici Ognjišča, z naslovom Papež Janez Dobri je izšel v nakladi 40.000 izvodov. Največji uspeh založbe Ognjišče je zagotovo Kratko Sveto pismo s slikami za otroke, ki je v ponatisih doseglo naklado 140.000 izvodov. Pri Ognjišču je izšla tudi cela vrsta enciklopedičnih del o krščanstvu in drugih verstvih, z izdajanjem novih medijev, to je 35 kaset, 31 videokaset, sedmih zgoščenk in dveh DVD, se je založba odzvala tudi na zahtevne čase, ko knjigo zamenjujejo drugi mediji. Tudi naprej bo Ognjišče to, kar je bilo do zdaj: »Ognjišče mora še naprej opravljati svojo dosedanjno vlogo, to je vzgoja mladine pa tudi odraslih,« je dejal Franc Bole. V roke ga bodo lahko tudi v prihodnje jemali vsi, ki jih zanima pogled Cerkve na določene probleme in ki sprejemajo predlog vzgoje po krščanskih načelih.

Humanitarna dejavnost Med glavne naloge Ognjišča je ves čas sodilo tudi spodbujanje ljudi k dobroti. V prvih letih izhajanja Ognjišča je bila organizirana Karitas izrecno prepovedana, zato je Franc Bole revijo Ognjišče povezal s humanitarno pomočjo potrebnim na bazi prostovoljstva. Med drugim je bil ustanovljen Predal dobrote, iz katerega so podpirali pomoči potrebne doma in slovenske misijonarje. Dobrodelnost je močno motila tedanjo oblast, zato je nekajkrat pregledala finančno poslovanje Ognjišča. Kljub vsem težavam pa je ekipa Ognjišča pod vodstvom Franca Boleta vztrajala na začrtani poti in uspelo ji je. **D**

Mladinski mesečnik Ognjišče

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Zvočne knjige

Sodobni bralci imamo čedalje manj časa, zato so se pri Mladinski knjigi odločili izdati sveženj sedmih zvočnih knjig, namenjenih tako otrokom kot mladini in odraslim. Zvočne knjige so hkratna oblika sprostitve in izobraževanja in jih lahko poslušamo samo z enim ušesom, na primer v avtomobilu. Že dolgo pa so pripomoček za slepe in slabovidne. Zelo priljubljene so tudi med otroki, ki še ne znajo brati. Zvočne knjige je predstavil urednik zbirke Damjan Švara, med njimi pa sta dve deli Dese Muck, poezija Toneta Pavčka in Neže Maurer. Skrivnostni primer ali kdo je umoril psa Marka Haddona, Pijevo življenje Yanna Martella, Mali princ Antoina de Saint-

Éxuperyja in Izgubljeni raj Johna Milтона. Vsa posneta besedila interpretirajo izbrani pripovedovalci. Segment za starejše bralce se imenuje Živa beseda, pesniška ustvarjalnost Neže Maurer in Toneta Pavčka je predstavljena z njunimi glasovi, prisluhnemo pa lahko še Nataši Barbari Gračner, Poloni Juh, Evi Maurer Škofič, Saši Pavček in Jerneju Šugmanu. Malega Princa je posnel Aleš Valič s še 13 sodelavci. Nekatera dela je bilo treba krajšati, a so to storili tako, da bralcev oziroma poslušalcev niso prikrajšali za vsebino. Po napovedih bo prodaja zvočne knjige pri nas kmalu dosegla 10 do 15 odstotkov celotne knjižne prodaje, na spletu pa je čedalje več avdioknjiznic. L. H.

Sveženj sedmih zvočnih knjig

Odprta vrata

Prejšnji teden je Kosovelov kulturni dom v Sežani odprl svoja vrata vsem ljubiteljem umetnosti. Obiskovalci so se najprej udeležili odprtja razstave Slovenija, odprta za umetnost – figura v evropskem prostoru, kasneje pa je sledila gledališka predstava Gospa Judith, ki jo je po delu Ivana Cankarja priredila igralka Lenča Ferenčak. Ogled predstave je ob dnevu odprtih vrat seveda brezplačen. Na razstavi Slovenija, odprta za umetnost, si je mogoče ogledati dela, nastala na letošnji 13. mednarodni likovni delavnici na Sinjem vrhu nad Ajdovščino, kjer je sredi septembra pod naslovom Figura v evropskem prostoru ustvarjalo

28 avtorjev iz 12 držav. Umetniški vodja delavnice, katere dela v zadnjih letih redno gostujejo v galeriji Kosovelovega doma, je bil Klavdij Tutta. Gledališka predstava Gospa Judith je enourna odrska zgodba o večeru gospe, ki jo spomini odnesejo v živahno minulo življenje, ki si ga je privoščila s starim poštarjem. Judit na ta način nedolžno in neposredno izreka resnice o nas samih, je zabavna in okrutna, ostra, krhka, obupana in vesela hkrati. V glavni vlogi je nastopila Lenča Ferenčak, poleg nje pa še glasbenik Lado Jakša. Delo je režirala Barbara Korun. Dni odprtih vrat si gotovo še želimo, saj pomembno pripomore h kulturnemu življenju kraja.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 15. 12.

11.00 ZRC SAZU: Sirarstvo v slovenskih planinah v luči arheoloških in zgodovinskih raziskav. Predavata: Anton Cevc in Paul Gleirscher. Brezplačno predavanje.

17.00 Slovenski etnografski muzej: Projekcija dokumentarnega filma Bobni Bata, avtor Jadran Sterle. Sledi predavanje oziroma pogovor s protagonistom filma kubanskim glasbenikom Juanom Bencomom.

19.30 Šentjakobsko gledališče: Premiera komedije avtorice C. Boothe Luce: Ženske. Režiserka: Andreja Kovač. Broadwayska uspešnica o varanju mož, nepretргani nosečnosti in preživljanju ljubic.

PETEK, 16. 12.

19.30 SNG Opera in balet: U. Giordano: Andrea Chénier. Opera – zgodovinska drama o francoskem pesniku. Andrea Chénier je zgodovinska drama iz časa francoske revolucije. Pripoveduje zgodbo o francoskem pesniku, ki je umrl pod giljotino, star komaj 31 let.

20.00 SNG Drama: Premiera: avtorica Ana Lasić: Za sada nigde. V igri Za zdaj nikjer (2004–2005) Ane Lasić se vse dogaja kot v sanjah. Že v prvem prizoru, na letališču, morda na postaji, spoznamo mladi ženski Saro in Alono, ki jima je težko določiti identiteto ...

SOBOTA, 17. 12.

16.00 Slovenski etnografski muzej: Izdelava jaslic iz testa, delavnica za otroke. V ustvarjalni delavnici bodo otroci spoznali božičnike – jaslice iz testa iz Bele krajine ter si izdelali svoje iz slanega testa. Delavnico bo vodila kustodinja Sonja Kogej Rus.

17.00 Mini teater: Ch. Perrault, M. Bečka: Obuti Maček. Trem bratom oče zapusti kmetijo z mlinom. Starejši brat si vzame mlin, drugi brat si vzame ves denar, za tretjega pa ne ostane nič razen ubogega Mačka.

NEDELJA, 18. 12.

9.30. – 13.00 Tržnica Šiška: Sezamov otroški boljši sejem. Delavnice, srečelov, nastopi otroških skupin.

18.00 Cankarjev dom: Božični koncert. Simfonični orkester RTV Slovenija, Big Bend RTV Slovenija, Mladinski zbor OŠ Koper. Dirigent: David de Villiers, solistka: Darja Švajger. Priljubljene ameriške, angleške in domače božične uspešnice.

PONEDELJEK, 19. 12.

20.30 Slovenska filharmonija: Komorni zbor s solisti. Stanko Arnold, trobenta; Dalibor Miklavčič, orgle; Andreja Zakonjšek, sopran

19.30 MGL: C. Goldoni: Beneška dvojčka. Komedija. Že od malega ločena Benečana Tonino in Zanetto, fizično identična, značajska pa povsem različna dvojčka, se v istem času, ne da bi vedela drug za drugega, znajdetava v Veroni, da bi se zaročila ...

TOREK, 20. 12.

18.00 SNG Opera in balet: Peter Iljič Čajkovski: Hrestač, božična zgodba. Londonsko predmestje v 19. stoletju. Na cesti prižigajo božične sveče. Scrooge je edini človek, ki ga ne prevzame božično razpoloženje ...

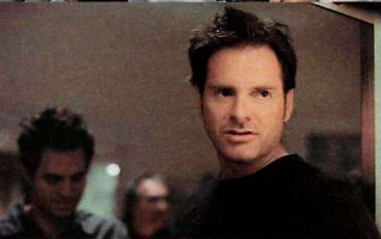
19.30 SNG Drama: U. Betti: Zločin na Kozjem otoku. Režiserka Senka Bulič. Gostuje Istarsko narodno kazališče Pula.

19.30 MGL: R. Harwood: Na čigavi strani. Napeta drama o nemškem dirigentu Wilhelmu Furtwänglerju in njegovi domnevni povezanosti z nacisti.

SREDA, 21. 12.

20.30 Cerkev sv. Jakoba: Godalni kvartet Tartini

20.00 MGL Mali oder: Hagada, igra Gregor Čušin. Vse, kar ste od nekdanj hoteli vedeti o Bogu, pa si niste upali vprašati. Duhovita masovka na mono način z veliko petja in pitja.

Nezaželena sestanovalka

Monika Maljevič

Človeško življenje velikokrat presekajo nepredvidene nesreče, a to je nemara le skrivnostna pot usode, ki nas usmeri in pripelje na pravi cilj ali do ljubljene osebe.

David, igra ga Mark Ruffalo, se po tragičnem dogodku preseli v novo stanovanje, kjer se mu začne prikazovati energična Elizabeth, igra jo Reese Witherspoon, ki trdi, da je to njeno stanovanje. Kljub začetni zmedenosti Mark počasi spozna, da je Elizabeth na neki način vendarle resnična in da obstaja razlog, zakaj jo lahko vidi le on.

Ko je David najel stanovanje s čudovitim razgledom na San Francisco, je od vsega najmanj pričakoval ali želel, da bo imel sestanovalko. Prepričan, da bo lahko v miru po stanovanju pušchal prazne vrečke čipsa in stare časopise, je komaj začel uživati v svojem malem kraljestvu, ko se v stanovanju nenadoma pojavi gospodovalna in odločna plavalaska, ki vztraja, da je stanovanje njeno. David je prepričan, da je prišlo do goljuftije pri oddajanju stanovanja ali vsaj do nesporazuma, a tega z lepotico ne more razrešiti, saj prav tako skrivnostno, kot se je pojavila, tudi izgine. A ne za dolgo. Ni pomembno, koliko ključavnic David namesti na vrata, Elizabeth se v stanovanju pojavi, kadar hoče. In seveda v najbolj neprimernih trenutkih.

David začne sklepati, da je Elizabeth duh, ki še ni odšel v "svetlobo", plavalaska pa je prepričana, da še vedno živi, čeprav se z njo res dogaja nekaj čudnega. Normalni ljudje navadno ne hodijo skozi zidove kot ona. Da bi razrešila zagato, začneta skupaj odkrivati resnico in hkrati odkrijeta tudi ljubezen. A čas se jima izteka.

Malce drugačna zgodba Zgodba se je najprej pojavila kot knjižna uspešnica z naslovom In če bi bilo res ..., pisateljski prvenec francoskega avtorja Marca Levyja. Ro-

Just Like Heaven

Režija: Mark Waters

Scenarij: Peter Tolan in Leslie Dixon po romanu Marca Levyja

Produkcija: David Householter, Walter F. Parkes, Laurie MacDonald

Igrajo: Reese Witherspoon, Mark Ruffalo, Donal Logue, Dina Spaybey, Ben Shenkman, Jon Heder idr.

Premiera: 22. 12. 2005

Distribucija: Karantanija Cinemas

man je pri producentih Laurie MacDonald in Walterju F. Parksu zbudil pozornost, še preden je bil preveden v angleščino. Ko sta v roke dobila osnutek prevoda, pa se je njuno prepričanje, da bo romantična zgodba, ki prehaja meje fizičnega in metafizičnega, lahko zaživela na velikem platnu, samo še okrepilo. Scenariji za romantične komedije so vedno privlačni, saj film praviloma ne zahteva neizmernih posebnih učinkov in ne ustvarja velikih produkcijskih stroškov. Potrebna je le dobra zgodba, ki očara gledalce.

Režiser Mark Waters dodaja: "Za romantično komedijo je v zgodbi nujno potrebna ovira, dobra, skoraj nepremagljiva ovira, ki jo junaka seveda premagata. In ta zgodba vsebuje eno najboljših

ovir, kar jih je kdaj bilo videti v romantičnih komedijah – ena oseba je živa, druga pa očitno mrtva ... Vsaj tako mislita. Niti dotakniti se ne moreta, a med njima je več kot očitna močna kemija."

Med snemanjem filma je prizorišče obiskal tudi pisatelj Marc Levy. S scenarijem je bilo zelo zadovoljen. Izjavil je celo, da mu je žal, ker se sam ni domislil nekaterih bistrih zamisli, ki so jih dodali filmski ustvarjalci. Ena teh zamisli, ki so zgodbi dale povsem drugo dimenzijo, je bilo dejstvo, da je David vdovec, ki še vedno ni prebolel ženine smrti. In čeprav se najprej zdi, da je Elizabeth mrtva, je v bistvu on tisti, ki je umrl v sebi, se umaknil iz življenja in se mora zdaj niti vrniti, znova zaživeti. **D**

King Kong

Po zaslugi Petra Jacksona, režiserja trilogije Gospodar prstanov, bo na velikih platnih znova oživila najbolj znana gorila z imenom King Kong.

Piše se leto 1933 in vodvilka igralka Ann Darrow se tako kot številni njeni someščani v času velike gospodarske krize znajde brez službe in brez beliča. Ker se kljub nezavidljivim razmeram ni pripravljena ponižati in nastopiti v odrski burleski, kjer je razgaljenost veliko pomembnejša od nadarjenosti, ji ne ostane drugega, kot da tava po mestu in razmišlja, kaj naj stori. A lakota je prehuda in nazadnje le podleže skušnjavi – na stojnici ukrade jabolko. Seveda jo zalotijo in dekletu bi verjetno trda predla, če je iz zagate ne bi rešil filmski ustvarjalec Carl Denham.

Podjetnemu režiserju in pustolovcu kraja ni tuja. Malo pred tem je namreč iz studia ukradel edino kopijo svojega zadnjega nedokončanega filma, ki ga producenti želijo pokopati, posneto gradivo pa prodati. Carl, ki je v hudi časovni stiski, mora do ve-

čera najti novo glavno igralko in z vso ekipo in opremo odpluti na skrivnostno lokacijo, kjer želi dokončati film. Mlada igralka se najprej ni pripravljena podati v neznano, a ko izve, da je scenarij za film napisal izjemno cenjeni scenarist in pisec Jack Driscoll, le privoli. In tako se ekipa skupaj s scenaristom, ki mu ne uspe pravočasno zapustiti ladje, odpravi naproti usodi, ki je nihče od udeleženi niti v sanjah ne sluti.

“Zgodbo o King Kongu sem prvič videl na televiziji, ko sem imel osem ali devet let,” pripoveduje Peter Jackson. “Name je naredila tako močan vtis, da sem se takrat zatrdno odločil, da bom nekega dne tudi jaz snemal take filme.” A tokrat so se zgodbe lotili povsem drugače kot leta 1996. Scenarij je veliko bolj prizemljen, govori o preživetju, ljubezni in sočutju, a nikoli ne zaide v pretirano solzavost ali vzhičenost. M. M.

Na kratko

Ameriški igralec LEONARDO DICAPRIO, znan po lobiranju za varstvo okolja, se je odločil, da bo posnel dokumentarni film o globalnih ekoloških vprašanjih. DiCaprio bo posnel film z naslovom Enajsta ura, v katerem želi ponuditi rešitve za obnovo ekosistema Zemlje. “Problem globalnega segrevanja je eno najpomembnejših vprašanj, s katerim se sooča človeštvo,” je ob tem poudaril igralec. Film naj bi v kinodvorane prišel prihodnjo jesen. Igralec je leta 1998 ustanovil svoj sklad, katerega namen je ozaveščati ljudi o problemih varstva okolja.

Režiser Mitja Okorn je za celovečerec TU PA TAM prejel zlato rolo za več kot 25.000 gledalcev. Priznanje podeljujeta Društvo slovenskih filmskih ustvarjalcev (DSFU) in Kolosej Kinematografi. Ob tej priložnosti je bil prikazan tudi dokumentarec o snemanju filma Tu pa tam v režiji Jureta Matjažiča, zbranim pa se je predstavila ekipa filma. Akcijska komedija Tu pa tam, po zadnjih podatkih si jo je ogledalo že več kot 25.800 gledalcev, je premiero doživela v okviru lanskega Ljubljanskega mednarodnega filmskega festivala (Liffe).

JAMIE FOX, letošnji dobitnik oskarja, bo igral v glavni vlogi v filmu o vojni proti terorizmu. Foxx, ki je oskarja prejel za opazno vlogo Raya Charlesa v filmu Ray, bo igral vodjo raziskovalne ekipe, ki preganja odgovorne za atentate na civilno prebivalstvo nekje na Srednjem vzhodu. Film z naslovom Kraljestvo (The Kingdom) bodo začeli snemati predvidoma maja prihodnje leto. Scenarij je delo Michaela Manna, ki bo film tudi režiral. Foxx je z Mannom sodeloval že pri filmu Stranski učinki (Collateral), kjer je odigral voznika taksija, ki postane talec morilca (Tom Cruise). Odkar je Foxx prejel oskarja, vlada zanj zelo veliko zanimanje.

King Kong

Režija: Peter Jackson

Scenarij: Peter Jackson, Fran Walsh, Philippa Boyens po zgodbi Merian C. Cooper in Edgarja Wallaca

Produkcija: Peter Jackson, Fran Walsh, Jan Blenkin, Carolynne Cunningham

Igrajo: Naomi Watts, Jack Black, Adrien Brody, Andy Serkis, Jamie Bell, Kyle Chandler, Lobo Chan idr.

Premiera: 14. 12. 2005

Distribucija: Karantanija Cinemas

VESEL BOŽIČ IN SREČNO 2006

SLOVENIJA-TEL
RUMENE STRANI

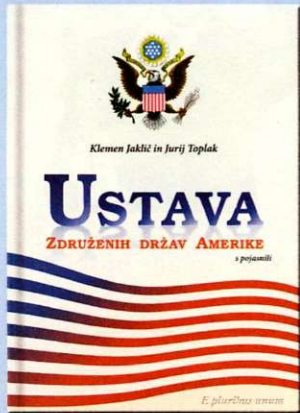
* v knjigi
* na zgoščenki
* na internetu

www.rumenestrani.com

NOVOSTI ZALOŽBE

NOVA OBZORJA

Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili

Avtorja: mag. Klemen Jaklič in
mag. Jurij Toplak
Obseg: 144 strani

Ustava ZDA je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu, saj je rabila kot podlaga številnim piscem ustav in mednarodnih dokumentov. Interpretacijo ameriške ustave, še posebno tisto od ameriškega vrhovnega sodišča, študirajo pravni strokovnjaki po vsem svetu in neredko rabi kot pripomoček pri interpretiranju ustav drugih držav, tudi slovenske. Navsezadnje se je na podlagi te ustave v ZDA izoblikovala ena najstabilnejših demokratičnih oblik vladavine z zavidljivo stopnjo spoštovanja človekovih pravic. To so le nekateri izmed razlogov, zaradi katerih je fenomen ameriške ustave vredno študirati in raziskovati.

Knjiga vsebuje prvi prevod ameriške ustave, ki je delo mag. Klemena Jakliča. Prevod je opremljen tudi z razlagalnimi pojasnili v obliki opomb. Poleg slovenskega prevoda ameriške ustave knjiga vsebuje obširno uvodno poglavje mag. Jurija Toplaka, v katerem je predstavljen nastanek ameriške ustave ter njene najpomembnejše značilnosti in načela.

O avtorjih

Mag. Klemen Jaklič je strokovnjak za slovensko, evropsko in ameriško ustavno pravo. Je doktorand na Univerzi v Harvardu, redno raziskuje tudi na Univerzi v Oxfordu. Je sourednik Harvard International Law Review in avtor številnih člankov.

Mag. Jurij Toplak na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru predava ustavno pravo in je generalni sekretar Evropskega združenja za volilno pravo ter član Republiške volilne komisije. Je nekdanji Fulbrightov štipendist in je med drugim raziskoval na Univerzah UCLA, Georgetown in Oxford. Je avtor in urednik petih knjig ter številnih člankov.

Cena: 4.990 SIT

Državna ureditev Republike Slovenije

Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak,
Tadej Dubrovnik
Obseg: približno 350 strani
Izide decembra 2005!

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. Poleg besedila najpomembnejših predpisov s področja državne ureditve, organov oblasti, človekovih pravic, volitev in referendumov ter ustavnega sodstva daje tudi pregled nad postopkom pred ustavnim sodiščem in nekaterimi njegovimi odločitvami. Knjiga je opremljena tudi z vzorci vlog pred ustavnim sodiščem in z uvodnimi pojasnili prof. dr. Rafaela Cijana, mag. Jurija Toplaka in Tadeja Dubrovnika.

O urednikih

Rafael Cijan, doktor pravnih znanosti, je profesor ustavnega prava, upravnega prava, javne uprave, zdravstvenega prava ter prava varstva okolja na Univerzi v Mariboru. Znan je kot edini Slovenec, ki je bil predsednik Zveznega sodišča SFRJ. Je član Republiške volilne komisije in avtor številnih knjig. *Tadej Dubrovnik* je sourednik dveh knjig in pobudnik več postopkov pred Ustavnim sodiščem RS.

Cena: 9.990 SIT
Cena v prednaročilu: 8.500 SIT (do 31.12.2005)

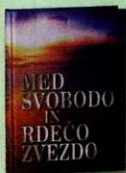
Pričevanja

Avtor: Viktor Miklavčič
Obseg: približno 300 strani
Izide januarja 2006!

Knjiga odstira tragično usodo Primorcev pod fašizmom in razblinjenje upanja na svobodo pod jugoslovanskim komunizmom. Avtorja spremljamo ob raznarodovalni izkušnji v šoli, vpoklicu v italijansko vojsko in bojih v Afriki med 2. svetovno vojno. Kasneje mu sledimo v angleškem ujetništvu in nato kot vojaku jugoslovanske kraljeve mornarice. Beremo, kako je bil zaradi zavzemanja za priključitev Primorske matici ob službo in kako je v Jugoslaviji zgrmel v ozračje sumničenja in strahu, o ovaduhih Udbe ter zaporu brez sodbe.

Miklavčič osvetljuje vidike slovenskega antifašizma, ki jih je stroka prezrla, ter jih obogati z osebno izkušnjo stranpoti "diktature proletariata" in z njo povezanih lažnih upov. Temu avtor doda lucidna razmišljanja o povojnem času v Jugoslaviji in svetu.

Cena: 5.990 SIT
Cena v prednaročilu: 4.900 SIT (do 31.12.2005)

Med svobodo in rdečo zvezdo

Priповed iz časa druge svetovne vojne in po njej.

Dodan seznam sodelavcev Udbe.

Avtor: Dušan S. Lajovic **USPEŠNICA**

347 strani

Cena: 6.200 SIT

Iz arhivov slovenske politične policije

Komunistične tajne službe od svojega nastanka do leta 1950, vključno z imeni vodilnih članov.

Avtor uvodnika: dr. Jože Pučnik

519 strani

Cena: 5.000 SIT

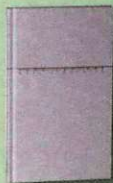
Od osvobodilnega boja do banditizma

Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne.

Avtor: Albert Svetina **USPEŠNICA**

367 strani

Cena: 6.700 SIT

Mati Slovenija

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot.

Avtor: Tone Kuntner

72 strani

Cena: 2.200 SIT

Okopi

Politični razvoj slovenske države od leta 1994.

Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih!

Avtor: Janez Janša **USPEŠNICA**

309 strani

Cena: 2.200 SIT

Premiki

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992.

Prodana v več kot 61.000 izvodih!

Avtor: Janez Janša **USPEŠNICA**

363 strani

Cena: 2.200 SIT

100 let socialdemokracije

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja.

Avtor: Milan Zver

125 strani

Cena: 2.200 SIT

Pučnikova znanstvena in politična misel

Zbornik razprav in referatov, ki so nastali za simpozij ob prvi obletnici Pučnikove smrti.

Avtor: Milan Zver in drugi **ZADNJI IZVODI**

155 strani

Cena: 3.000 SIT

NAROČILNICA:

Naročam tednik Demokracija*, število izvodov: _____

*Naročnino želim plačevati:

mesečno 4 x letno 2 x letno 1 x letno

PREDNAROČILA do 31. 12. 2005 (označite z x):

Cijan, Toplak, Dubrovnik (uredniki):
Državna ureditev Republike Slovenije 8.500 SIT

Viktor Miklavčič:
Pričevanja 4.900 SIT

NAROČILA (označite z x):

Jaklič, Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili 4.990 SIT

Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo 6.200 SIT

Iz arhivov slovenske politične policije 5.000 SIT

Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma 6.700 SIT

Tone Kuntner: Mati Slovenija 2.200 SIT

Janez Janša: Okopi 2.200 SIT

Janez Janša: Premiki 2.200 SIT

Milan Zver: 100 let socialdemokracije 2.200 SIT

Milan Zver: Pučnikova znanstvena in politična misel **ZADNJI IZVODI** 3.000 SIT

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

ob naročilu

2 (dveh) knjig: darilo lonček "Demokracija"
3 (treh) knjig: darilo lonček + kapa "Demokracija"
4 (štirih) in več knjig: darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 43 45 462. Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

Klonski hazard

Aleš Kocjan

Kloniranje je ena tema, ki je v zadnjih letih najbolj razburjala medicinsko, cerkveno in laično javnost. Do zdaj je znanstvenikom že uspelo klonirati živali, poznavalci pa napovedujejo, da niti rojstvo prvega človeškega klona ni več daleč.

Kam nas to lahko pripelje? Najprej pogledjmo, kaj kloniranje sploh je. To je proces, pri katerem iz originalnega osebkca dobimo nov osebek, ki mu je genetsko povsem enak. Metod, po katerih je to mogoče izvesti, je več, ta čas pa znanstveniki uporabljajo predvsem klasično metodo, pri katerih celično jedro telesne celice vstavijo v jedro jajčne celice. V grobem poteka tako, da iz tkiva neke živali (za zdaj še ni dokazov, da bi kdo kloniral človeka) vzamejo nekaj telesnih celic in jih osamijo, kar povzroči, da celice počasi »pozabijo« na svojo prvotno nalogo, ki so jo opravljale, in postanejo podobne izvornim celicam (gre za posebne celice, ki se še niso diferencirale in se lahko razvijejo v katere koli celice v človeškem telesu), ki jih sicer najdemo v zarodku. Iz tako spremenjenih celic nato znanstveniki odstranijo celično jedro in ga vstavijo v poprej izpraznjeno jajčno celico. Potrebna je še manjša spodbuda z blagim električnim sunkom, da se celica začne deliti, in zarodek je tu. Zarodek potem vstavijo v maternico.

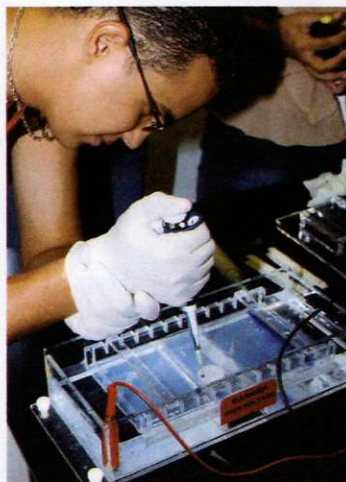
Seveda postopek v resnici ni tako preprost, kot se zdi na prvi pogled, ampak je izjemno zapleten in vsaka najmanjša napaka povzroči, da se poskus kloniranja izjalovi. To kažejo tudi uradni podatki, ki pravijo, da je za vsak uspešno ustvarjen klon treba izvesti na stotine neuspešnih poskusov. Tako naj bi se kar 97

odstotkov poskusov kloniranja končalo brez uspeha.

Stranski učinki Do zdaj so laboratoriji po vsem svetu izvedli že več poskusov kloniranja, ki pa niso bili tako uspešni, kot so sprva upali, da bodo. Tako imajo kloni pogosto razne telesne napake in bolezni, veliko jih umre po rojstvu, poleg tega pa se tudi prehitro starajo. To se je najbolje pokazalo pri ovci Dolly, ki je bila prvi klon kakšnega bolj zapletenega

živega bitja. Dolly se je skotila 5. junija 1996 na Škotskem, poginila pa je za posledicami artritisa.

Nosilci razvoja ali hazarderji?

sa in pljučne okužbe že po šestih letih, čeprav je normalna življenjska doba ovce 12 let. Znanstveniki domnevajo, da se je to zgodilo zato, ker je bila spočeta iz celice šestletne živali in naj bi bila tako že ob skotitvi v resnici stara šest let, vendar za takšne domneve za zdaj ni trdnih dokazov.

Več odgovorov na vprašanje, zakaj se kloni tako hitro starajo in ali se res starajo zato, ker so izvirne celice vzete odraslim živalim, bosta mogoče dala dva konja, ki so ju klonirali v Veliki Britaniji. Prvega so pred dvema letoma klonirali iz celic šampionskega dirkalnega konja z imenom Pieraz, ki ni mogel imeti potomcev, drugega pa so po enakem postopku kot Dolly klonira-

RadioKrk
106.6 MHz

li pred kratkim. Kot pravi ekipa, ki ju je klonirala, je prvi konj za zdaj zdrav, drugi pa se tudi lepo razvija. Njun razvoj bo zanimivo spremljati predvsem zato, ker bi lahko dal odgovor na vprašanje, ali drži teza, da je klon ob rojstvu star toliko, kot je stara izvorna celica, iz katere se razvije, hkrati pa bodo znanstveniki marsikaj izve-

se je pokazal kot upravičen, saj starši domnevno klonirane deklice znanstvenikom še danes ne dovolijo opraviti niti najmanjših preiskav, kar pomeni, da si je Clonaid z deklico najverjetneje želel narediti le reklamo.

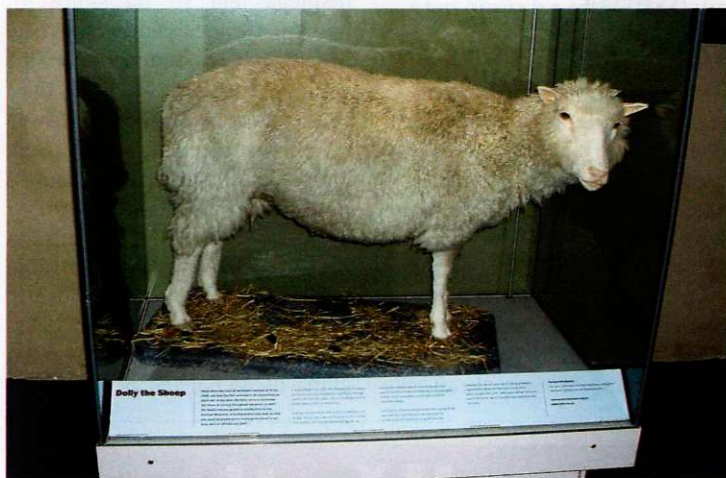
No, medtem ko za zdaj ni dokazov, da bi se že kje rodil kloniran otrok, pa naj bi kloniranje člove-

Nasprotniki kloniranja pravijo, da je razvoj človeških zarodkov s pomočjo kloniranja le napoved tistega, česar se mnogi bojijo, to je, da bomo kmalu dobili prvi človeški klon.

deli tudi o tem, kako se obnašajo kloni večjih živali.

Kloniranje človeka? Na srečo ali nesrečo (mnogi opozarjajo, da se v imenu napredka ne bi smeli na tak način igrati z naravo) poskusi kloniranja potekajo le na živalih, čeprav ni izključeno, da niso kje klonirali že tudi človeka. V zvezi s tem je za naj-

ških zarodkov kmalu postalo rutina. Človeške zarodke so namreč s pomočjo kloniranja že ustvarili v štirih državah – ZDA, Egiptu, Veliki Britaniji in Južni Koreji (v slednjih dveh so kloniranje dovolili celo z zakonom), čeprav so Združeni narodi že v začetku letošnjega leta vse države pozvali, naj prepovejo vsakršno kloniranje človeških celic. V laboratori-

Prva je bila Dolly. Danes nagačena stoji v muzeju.

več razburjenja poskrbela družba Clonaid, ki jo je ustanovila sekta raeljancev, skupino pa vodi Brigitte Boisellier. Družba je leta 2002 svet šokirala z novico, da se je rodila prva klonirana deklica, ki so jo poimenovali Eva. Javnost je bila zgrožena, znanstveniki pa skeptični, saj jim Clonaid ni predstavil nobenega trdnega dokaza za svojo trditev. Skepticizem

jih, kjer so ustvarili človeške zarodke, pravijo, da želijo iz njih pridobiti samo izvorne celice, s pomočjo katerih bodo poskušali zdraviti nekatere bolezni, skeptiki pa napovedujejo, da je to le začetek tistega, česar se mnogi najbolj bojijo, to je, da bomo kmalu dobili prvi človeški klon. Od tega pa do množičnega reproduciranja klonov potem ne bo več daleč. **D**

STIMULATIVNO NAGRAJEVANJE, DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE IN MOŽNOST NAPREDOVANJA

Pridruži se nam!

Kot vojak v policijski vojski, pogodbeni rezervni ali na prostovoljnem usposabljanju za obrambo boš odlično plačano in telesno pripravjen. Uni se boš za preživetje v najrazličnejših okoliščinah ter spoznaval veščine modernega bojevanja.

Si pripravljen na pravo stvar?

Poljaki na brezplačno telefonsko številko 080 13 22 ali pošlji elektronsko pošto na naslov saberna.pisarna@sva.si.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

www.slovenskavojska.si

SLOVENSKA VOJSKA
V službi domovine.

Regionalna Televizija posebnega pomena
Televizija posebnega pomena

Meljska cesta 34, 2008 Mb

RTS:
tv program

Informacije za katerimi stojimo!

Marketing: 02 / 234 55 61

www.rts-tv.com

Stari kadri - Janez Kocijančič obvladuje OKS, Tone Vogrinc pa FŠO

Slastna fundacija

Lovro Kastelic

Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji (FŠO) je že od svoje ustanovitve leta 1998 nekakšna babilonska trdnjava, v kateri prihaja do številnih nepravilnosti.

Sprejetjem odloka o ustanovitvi fundacije, ki je nastal na podlagi drugega odstavka 8. člena zakona o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije, je fundacija dobila pravno podlago za svoje delovanje. Od 10. 4. 1998 prihajajo sredstva iz iger na srečo, namenjena financiranju športnih organizacij, neposredno na račun

fundacije. Državni proračun se je na ta način odpovedal sredstvom dajatev v korist športnih organizacij; namen Fundacije za šport pa bi morala biti pravična delitev dobljenih sredstev.

Med volkovi in plenom. Vrnimo se v naš Babilon, med razjarjene volkove in njihov še ne-

razdeljeni plen. V Sloveniji so v sistemu financiranja države naslednji »volkovi«: ministrstvo za šolstvo in šport, Olimpijski komite Slovenije, Zveza športnih zvez Slovenije, panožne športne zveze, Športna unija Slovenije, zavodi za šport, občinske športne zveze, predlog pa je bil ustanoviti še pokrajinske

športne zveze. Na nasprotnem bregu pa se jim ponuja slasten plen, ki naj bi ga Fundacija za šport v letu 2006 pravično razdelila – 2,4 milijarde tolarjev.

Podobna situacija je bila tudi v prejšnjih letih, ko naj bi bilo po besedah direktorja FŠO Gregorja Juraka le za 0,2 odstotka sredstev pritožb. A kdo bi si mislil, da lahko nova oblast prav s pomočjo tega pičlega odstotka spodnese udobno oblazinjen naslonjač odlično organiziranemu smučarskemu lobiju, ki je medtem zavlada fundaciji. Smučanje kot poglavitno identifikacijsko sredstvo slovenskega naroda na prelomu 80. in 90. let prejšnjega stoletja se je očitno uspešno identificiralo tudi z donosno fundacijo. Predsednik sveta fundacije Tone Vogrinc, ki odloča o javnih sredstvih, je tudi direktor finančnega sklada pri Smučarski zvezi Slovenije, alpsko smučanje pa prejema daleč največ javnega denarja med vsemi zvezami.

ZUP V spomin si še enkrat prikličimo krdelo razjarjenih volkov in plen, ki je še vedno v enem kosu ... V začetku letošnjega leta so na skupščini Športne unije Slovenije, največje organizacije športa za vse v Sloveniji, glasno zaploskali. Na tako veliko odobravanje delegatov je naletela informacija, da je unija vodila in dobila upravni spor s fundacijo. Ta se do tedaj namreč ni odzivala na pozive, da je treba zavrnitve prošnje za financiranje projektov tudi argumentirano obrazložiti oziroma o tem izdati upravno odločbo. Prav tako so na gluha ušesa naleteli pozivi, da se

Tega ne smem preslišati ...

Kdo je zaznamoval letošnje leto?
Zaključek akcije IME LETA 2005 - v živo na Valu 202!

četrtek, 15. decembra 2005, ob 18. uri
Radio Slovenija, Val 202

ON AIR ▶ **Val 202**
Sliši se dobro

 **RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA**

morajo tisti člani fundacije, ki so hkrati tudi predstavniki organizacij, ki pridobijo sredstva, izločiti iz odločanja o teh zadevah. V letu 2004 je bilo namreč razvidno, da so organizacije, katerih člani oziroma funkcionarji so bili tudi člani fundacije (takšnih je bilo 9), prejele 334.756.750,00 tolarjev.

Športna unija je torej (ob)tožila fundacijo, da se pri svojem delovanju ne ravna po zakonu o upravnem postopku (ZUP). Gregor Jurak in Tone Vogrinec, ki jima nova oblast na ministrstvu za šport vse močnejše doliva vodo v grlo, ostro zavračata vse očitke, da fundacija deluje nezakonito: »FŠO deluje povsem

Predstavniki MŠŠ Drago Balent

zakonito in deli sredstva na podlagi pravilnika, ki ga je potrdil državni zbor. O strukturi sveta odloča zakon o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije, na temelju katerega je leta 1998 začela delovati FŠO. Zanj veljajo zakoni o ustanovah in ne ZUP. Sedaj imamo 31 milijonov

stroškov s poslovanjem, pri uporabi ZUP pa bi stroški skokovito narasli.« Fundacija bi se ZUP najraje izognila, češ da bi to močno zapletlo njeno delovanje. Višje sodišče je po pritožbi fundacije sicer razveljavilo prvostopenjsko razsodbo, vendar ne zaradi vsebinskih, temveč iz proceduralnih razlogov. V komentarju pa je med drugim zapisalo, da bi fundacija morala delovati v skladu z ZUP.

Načrtovana gonja? Tone Vogrinec je prepričan, da gre pri vsem skupaj le za pripravo terena za zamenjavo vodilnih v fundaciji. Nedavno je namreč ministrstvo predstavilo pobudo za razrešitev direktorja FŠO Gregorja Juraka in tudi članov sveta FŠO, hkrati pa je na državni zbor naslovilo predlog sprememb zakona o lastninskem preoblikovanju Loterije Slovenije.

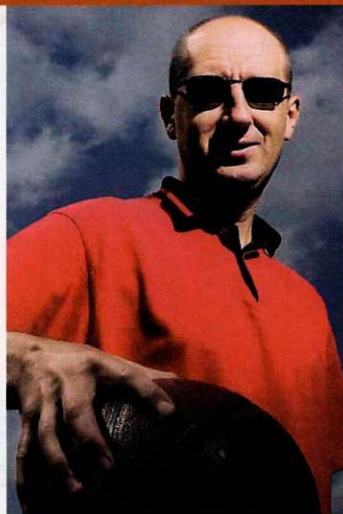
Vedelo se je, da si je nova oblast že na začetku mandata zadala tihi cilj: očistiti, prevetriti in zamenjati strukturo, ki je vsa leta tranzicije odločala o športni politiki in dodeljevanju denarja posameznim športnim panogam. Nekoliko presenetljivo pa je, da je za to opravilo najela nekdanjega državnega sekretarja in nekdanjega člana LDS, ki je bil tudi član FŠO, Draga Balenta. On vleče vse niti v ozadju in z izjavami – ko je bil sekretar, ni nič vedel o nezakonitostih, ko pa je opravil izpit iz ZUP, je videl, da je marsikaj narobe –, v katerih pogosto zagovarja svoje preteklo delo. Nedvomno pa je prevrtil na tem področju potrebna, saj se je do sedaj "športni denar" delil nepregledno in v zelo ozkem krogu. ■

MILENKO AČIMOVIČ je bil na odločilni tekmi Lige prvakov, ki jo je njegov Lille izgubil, kljub odlični formi uvrščen med rezervne igralce. Priložnost je dobil šele v drugem polčasu. Po tekmi je dejal, da želi zapustiti klub, saj ga trener ves čas šikanira.

Letos, ko se je zaradi zgoščenega programa ob olimpijskih igrah 45. POKAL VITRANČIČ iz februarkega termina preselil v decembrskega in s konca tedna na dva delovnika, 21. in 22. december, je narava pravočasno poskrbela za zimsko idilo.

Vrnitev klasike

Esad Babačić

Žreb skupin za SP v nogometu 2006 je nakazal, da bo srečanje najboljših reprezentanc na svetu naslednje leto v Nemčiji dogodek brez primere.

Napovedi nogometnih sladokuscev, da bo to eno najboljših prvenstev doslej, se že zdaj zdijo realne. Po nekoliko ponesrečenem prvenstvu na Japonskem in v Južni Koreji bi morali Nemci vrniti ves blišč temu prestižnemu tekmovanju. Vrnitev v Evropo, ki je poleg Južne Amerike najbolj poklicana za reševanje nogometnih vprašanj, se zdi v tem trenutku pravi balzam. Za mnoge bo to zadnja priložnost, da si od blizu ogledajo največji športni spektakel moderne dobe, saj ni znano, kdaj se bo le-ta spet približal stari celini. Po grobih izračunih se bo to zgodilo šele čez dvanajst let ali več, saj so zdaj na vrsti še nekatere eksotične lokacije, ki pa bodo precej manj zanimive za evropske ljubitelje nogometa. Torej je načrt povsem jasen: ujeti zadnjo priložnost in si naslednje poletje ogledati vsaj kakšno od tekem na enem od čudovitih nemških stadionov. Zdaj nam je lahko še toliko bolj žal, da tam ne bo naših, ki so bili tokrat precej daleč od cilja. Toda tistim, ki res ljubijo nogomet, ne bo težko najti vsaj približnega nadomestka v obliki kakšne druge reprezentance, za katero bodo navijali v vročih poletnih dneh. Vsak pravi navijač ima poleg domače vrste v svojem srcu prostor vsaj še za eno reprezentanco, za katero navija na velikih tekmovanjih. Zato tudi takšno zanimanje za žrebanje, ki je bilo prejšnji teden. Pelejeva roka je bila najboljša prav za gostitelje, ki so pristali v najlažji skupini, skupaj s Kostariko, Ekvadorjem in nekoliko manj prijazno Poljsko. Seveda je četrtfinale že po tradiciji rezerviran za domačine, ki pa bodo morali igrati bolje kot v pripravljalnem obdobju. Toda za Nemce se nam res ni treba bati, mar ne? Izkušnje zadnjih prvenstev nas učijo, da se lahko navidezno lahke skupine kaj hitro prelevijo v pekel za favorite. Edini pravi favorit prihodnjega prvenstva je v bistvu Brazilija, ki se res ne sme bati, da ne bi prišla v naslednji krog tekmovanja. Zdi se, da je najkrajšo potegnila Srbija in Črna gora, ki se je znašla v »skupini smrti«, to je skupaj z Argentino, Nizozemsko in nevarno Slonokoščeno obalo. Ljubitelji italijanske reprezentance ne morejo biti preveč zadovoljni v družbi s Češko in ZDA, kar velja tudi za »galske peteline«, ki imajo le navidezno lahko skupino. Angleži že razmišljajo o nasprotnikih v nadaljevanju, kot da ne bi imeli opravka s Švedsi, ki jim prav nič ne ležijo. Portugalska ima zelo pisano skupino, iz katere pa bi morala priti kot zmagovalka. Uvrščenih je kar nekaj novincev ali takšnih, ki jih že dolgo ni bilo na največjem prizorišču, zato je o njihovih možnostih za zdaj še težko govoriti. Dejstvo je, da klasičnih avtsajderjev, na katerih se izživljajo veliki, že nekaj časa ni več.

Spoštovanim
PREJEMNIKOM,
zaprosenim za pomoč

Požvednica za premoženjskim stanjem – pridobivanje podatkov proti plačilu

Spoštovani, po pooblastilu upnika oz. upnikov poizvedujemo za premoženjem sledečega dolžnika:

roj. [redacted]
STANUJOC: [redacted]
EMŠO [redacted] 1000 Ljubljana

Podatki o garantih: //

Zaradi davno zapadlih obveznosti in nezmožnosti sporazumne rešitve z navedeno osebo (navedenimi osebami), želimo izvesti čim več podatkov o premoženju navedenega (navedenih) za izvedbo izvršilnih postopkov (rubež premoženja). V poštev pridejo tako nepremičnine, osebna vozila in podatki o odprtih transakcijskih računih. Prav tako potrebujemo podatke, kje so navedeni zaposleni, da lahko unovčimo administrativno prepoved.

- Pri nepremičninah potrebujemo podatke o naslovu, vložni številki, katastrski občini in številki parcele – v kolikor je nepremičnina vključena v zemljiški knjigi, oziroma podatke o naslovu, številki stanovanja in nadstropju, v kolikor gre za stanovanje, ki še ni vpisano v ZK.
- Pri osebnih vozilih potrebujemo podatke o tipu vozila in registrski številki.
- Pri transakcijskih računih potrebujemo podatke o tem, pri kateri poslovni banki je račun odprt in številko računa.
- Glede zaposlitve potrebujemo točen naslov in naziv delodajalca.

Nagrada za pravilno dostavljene podatke znaša 10% od kasneje zarubljenega premoženja.

Zaradi resnosti sodelovanja sprejemamo podatke, vprašanja in druge ponudbe izključno po pošti na naslov Delta avto, p.p. 2314, 1000 Ljubljana oz. na tel.št.: 040/982-162

V upanju na sodelovanje vas lepo pozdravljamo.

Delta avto
DELTA AVTO

Z dopisi nad dolžnika

So otroci res naše največje bogastvo?

Dolžnika lahko, pedofila pa ne

Bogdan Sajovic

Verjetno ni protizakonito obveščati državljanke, da je njihov sosed dolžnik. Zagotovo pa je protizakonito obveščanje, da je njihov sosed pedofil. Avtomobil je tako očitno več vreden kot otrok.

Te dni so se v Šiški v poštnih nabiralnikih pojavili letaki, s katerimi podjetje Delta avto prosi občane, naj posredujejo podatke o svojih sosedih, ki so dolžniki Deltave avta. Za informacije, ki bi omogočile Deltavi rubež, obljublja informatorjem deset odstotkov vrednosti zarubljenega. Delta avto želi izvesti podatke o dolžnikovem premoženju, o nepremičninah, bančnih računih, karticah in podobnem. Inšpektorji za varstvo osebnih podatkov menijo, da takšno zbiranje podatkov verjetno ni nezakonito (je ali ni?), kajti dolžniki so menda s podpisom pogodbe tudi soglašali, da upniki zbirajo o njih potrebne podatke, če se pri vračanju dolga zatakne.

Seveda pa se vprašamo, zakaj upniki že pri sklenitvi pogodbe niso preverili zelenih podatkov. Zdi se precej butasto, da nekemu izročiš več milijonov vreden avtomobil na lepe oči, kasneje,

ko ni ne avta in ne denarja, pa pošiljaš po okolici pisma in pozivaš sosede, naj ti posredujejo dolžnikove premoženjske podatke. Zanimivo, takšnih podatkov na sodišču recimo v zapuščini ne more dobiti niti zakonec dediča, ampak le dedič osebno. Očitno gre res bolj za maščevanje oziroma surovo obliko opozarjanja dolžnikovih sosedov, naj nimajo več opravka s takšnim človekom.

Kaj je zakonito? Načelno se s tem sicer strinjamo, vendar bi morali tolerirati tudi druga takšna opozorila. Na primer, če bi v okolici pedofila nekdo raztrosil letake s pedofilovimi podatki in nemara še sliko z opozorilom, naj se ga ljudje izogibajo. V tem primeru bi zarjaveli vsi dežurni varuhi človekovih pravic z inšpektorji za varstvo osebnih podatkov vred. In v tem primeru ne bi bilo samo »verjetno«, ampak bi natančno vedeli, kaj je zakonito in

kaj ne. Sklicevali bi se na zakon o varstvu osebnih podatkov, opozarjali na pozive k linču. Policija ne sme posredovati niti začetnic osumljencev, sodišča pa ne smejo objavljati imen spolnih iztirjenec, kaj šele da bi v javnost posredovala njihove slike, ker osumljenemu še ni dokazana krivda.

Je bila Deltinemu dolžniku krivda dokazana? Imena pedofila se

Avtomobil je vreden več kot otrok.

ne sme objaviti niti tedaj, ko je pravno močno obsojen. Ime dolžnika pa lahko? Pri tem ne smemo pozabiti, da je podjetje navezalo poslovni stik z neplačnikom ali pa goljufom, kakor hočete, po svoji volji. Otrok pa, ki ga je recimo pedofil napadel, stika z njim nikakor ni navezal prostovoljno. V naši državi so torej javne zasebne tiralice podjetij, ki so se v poslu nasmolila, (verjetno) v skladu z zakonom, zagotovo pa niso v skladu z njim javne državne tiralice za hudim zločincem. Pa pravimo, da je človek in še posebej otrok naše največje bogastvo. Vse kaže, da je vreden manj od avtomobila srednjega cenovnega razreda.

Državne tiralice na internetu so skope in ne ponujajo nagrad. Država bodisi nima denarja ali pa okostenela birokracija še vedno računa na brezplačno državljansko zavest pri iskanju zlikovcev. Podjetniki ponujajo deset odstotkov plena in ustvarjajo poklicne ovaduhe. ■

Več sreče kot pameti

Ljubljančan je kazen za posest pištole preстал že v priporu, za povzročitev poškodb zaradi streljanja pa je bil oproščen.

Drugega junija letos je bil 22-letni Danilo Vugrinec iz Ljubljane zapleten v jutranje streljanje pred Namu. Mladenič si je prejšnji večer od prijatelja sposodil pištolo, nato pa mu jo je hotel vrniti. A med čakanjem se je zapil v lokal Global, zato sta se s prijateljem zgrešila. V ranih jutranjih urah je Vugrinec odšel iz lokala in se srečal z družbico treh fantov in dveh deklet. Začel se je peteliniti pred dekletoma, pa ga je ena od njiju nekam poslala. Užaljen je potegnil pištolo, da bi naredil vtis. A fantje, ki so bili prav tako pošteno okrogli, so skočili nanj. Vugrinec je dvakrat ustrelil v tla, potem pa so se vsi zapletli v klopčič. Med puljenjem za pištolo so počili še trije streli. Ena krogla je prestrelila nogo Jožetu G., druga oplazila po roki Igorja

D. Najhuje jo je skupil naključni mimoidoči Igor L., ki ga je krogla zadela v trebuh in ga je rešila le hitra operacija. Vugrinec je po pretepu pobegnil in se kasneje sam vdal policiji ter sojenje pričakal v priporu.

Ker niso mogli natančno ugotoviti, kdo je v vsesplošnem prerivanju pravzaprav streljal, sodišču ni preostalo drugega, kot da Vugrinca oprosti povzročitve poškodb. Nedvomno pa je imel pištolo, za kar mu je sodnica izrekla polletno zaporno kazen. To je odsedel že v priporu, zato so ga po obravnavi izpustili. Sodnica mu je položila na srce, da je imel več sreče kot pameti, in mu svetovala, da zvečer, ko bo proslavljal oprostitev, malo manj pije, predvsem pa naj ne nosi naokoli orožja, četudi prijateljevega. B. S.

Nastradali nedolžni pešci

Ljubljančan je z audijem kljub prepovedi zavil levo na Šubičevo. Vanj je trčilo drugo vozilo in potem zapeljalo v pešce.

Pred dnevi je po Slovenski v smeri od Erjavčeve proti Cankarjevi 53-letni Ljubljančan vozil audi A8 quattro s švicarsko registracijo, prijavljen na ime švicarske firme. Mesto je tistega večera preživljalo tridnevni prometni kolaps zaradi zasedanja OVSE v naši prestolnici. Del Dunajske je bil tiste dni zaprt za promet in gneča na obvoznih poteh je bila velika. Morda je bil to vzrok, da je Ljubljančan s svojim avtomobilom zavil levo s Slovenske na Šubičevo, čeprav vozniki vedo, da je tam zavijanje na levo prepovedano. Na to opozarja tudi prometna signalizacija. Voznik audija je torej s svojim vozilom zaprl pot mercedesu, ki ga je upravljal 19-letni Ljubljančan. Počilo je in mercedesa je odbilo naravnost v gručo nič hudega slutečih pešcev. Trije pešci so

dobili poškodbe, dva lažje, 24-letnik pa hude. Celo tako hude, da so mu morali pod kolenom odrezati popolnoma zmečkano nogo. Huje je bil ranjen tudi devetnajstletni voznik mercedesa,

medtem ko jo je povzročitelj odnesel z lažjimi poškodbami. Neka priča je dejala, da se je kmalu nato na kraju nesreče pojavil ugleden slovenski politik in besno telefoniral. Ne vemo pa, koga je klical, pomoč za ponesrečene ali pomoč za nediscipliniranega voznika. B. S.

ŽEJEN JE BIL Okoli sedme zvečer je približno tridesetletnega možaka zvila huda žeja, pa se je podal v trgovino po steklenico žganega. A se je kot navadno zataknilo pri denarju. Možak je bil pripravljen pijačo spiti, ni pa je bil pripravljen plačati. Zato je skrnil pijačo pod bundo in se poskušal izmuzniti mimo blagajne. Prodajalka ga je opazila in zahtevala, da pijačo plača ali pa vrne, vendar je žejni lopov postal nasilen. Udaril jo je v obraz, prav tako tudi nekega kupca, ki je priskočil prodajalki na pomoč, in jo pobrisal s steklenico vred.

NE DELA, AMPAK KRADE Potem ko poštteni delavci zvečer odložijo orodje in odidejo na zaslužen počitek, pridejo na plan tiči, ki se jim ne ljubi delati, ampak živijo od kraje. Očitno je bil takšne sorte tudi zlikovec, ki se je lotil vloma v hišo na Miklošičevi, ki jo prenavljajo. Zaželel si je orodja, ki so ga obrtniki pustili na delovnem mestu, in z njim izginil v noč. Glede na to, da je prijavljene škode v višini okoli tri milijone tolarjev, je očitno šlo za kar lep kup orodja, zato obstaja sum, da je za zadaj še neznani lopov imel vsaj enega pomočnika.

VESELI
DECEMBER
NA 102.4 in 103.7
POSTAJI CENTER

S PRAVILNIM ODGOVOROM
DO 1.000.000 TOLARJEV

PREPOZNAJTE SKRITI HIT
IN SILVESTRUJTE V
RIMU, PARIZU,
BARCELONI ALI
JORDANIJI

S CENTROVO RULETO DO
BOGATIH DNEVNIH PREMII

POSTAJA CENTER

102.4, 103.7
MHz

Namesto balade udarni ritmi

Optimistična Manca

V letošnjem letu je na slovenski glasbeni sceni na svojevrsten način zablestela Manca Špik. Čeprav so ji mnogi po festivalskem uspehu njenega prvenca Solze z neba že pripisali vlogo odlične interpretke baladnih pesmi, pa je zdaj presenetila s hitrimi in udarnimi ritmi svojega najnovejšega singla Hišica iz kart. Manca pravi, da je v nasprotju z njenim prvencem tokratna skladba zelo optimistično naravnana in da še zdaleč ne gre za ljubezensko pesem, saj le-ta govori predvsem o volji do življenja, prijateljstvu in o tem, da nobena

ovira ni nepremagljiva, če slediš svojim sanjam. Pesem je nastala v tesnem sodelovanju z njeno stalno avtorsko ekipo, ki je zaslužna za zelo spevno melodijo, ki poslušalcu hitro zleze v uho. Za glasbo in aranžma je poskrbel njen producent Raay, besedilo pa je prispeval Amon. Manca se tudi pospešeno pripravlja na snemanje prvega videospota, ki bo ugledal luč sveta v bližnji prihodnosti. Pesem Hišica iz kart je vsekakor pravnjaka za veseli december in praznike, ki se bližajo, za Manco pa pomeni uspešen konec uspešnega leta.

Brad Pitt bo očka

Pitt in Jolie, eden najbolj vročih hollywoodskih parov, ki še vedno nima uradne potrditve, je presenetil z novico o očetovstvu. Predstavnica za javnosti v službi Brada Pitta je potrdila, da je igralec vložil zahtevo za posvojitvev otrok Angeline Jolie. Brad bo tako tudi pravno očka malega Maddoxa in Zahare.

Zvezdnik bo posvojil Angelinine otroke.

Bradova nekdanja žena Jennifer Aniston pa je tolažbo poiskala pri soigralcu iz filma The break up Vinceu Vaughnu, s katerim sta po koncu snemanja filma pred vso ekipo med plesom skoraj trgala obleko drug z drugega, potem pa se ves večer na veliko poljubljala.

Sebastianovo samospraševanje

Štajerski pevec Sebastian, ki velja za ljubljenca mlajšega občinstva, je ob koncu leta zaplaval v drugačno smer, kot smo bili vajeni. Predstavil se je namreč z eno najnežnejših in najčutnejših pesmi do sedaj. Nova skladba nosi naslov Tvoja slika (bledi) in je tudi tokrat njegovo avtorsko delo tako po glasbeni kot besedilni plati. Aranžiral jo je uspešni producent Boštjan Grabnar.

Če je Sebastianov prejšnji hit Kdo misliš, da si?! govoril o besu po razpadu ljubezenske zveze, potem nova pesem Tvoja slika (bledi) govori o umirjenem obdobju, ki nastopi po tem: o spraševanju samega sebe o svojem mestu pod soncem, o tem, ali je bila odločitev o koncu zveze pravilna ... Morda bo odgovor našel v kakšni izmed svojih naslednjih skladb.

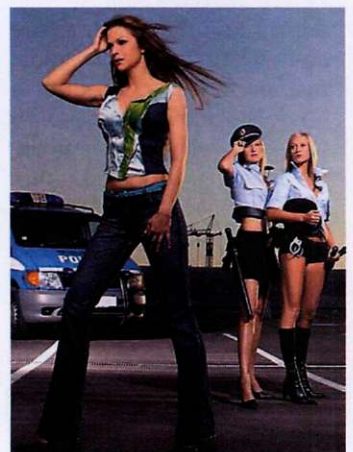

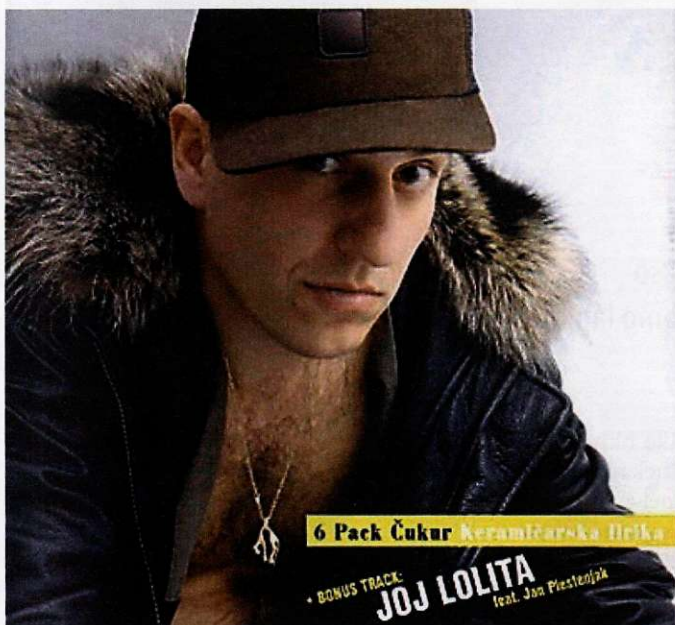
Ne glejte je v oprsje!

Natalija Verboten, imetnica enega najbolj zaželenih oprsij pri nas, je nedavno na spletni klepetalnici MMC dejala, da ne izključuje možnosti, da bi nekoč pozirala naga. Dodala pa je, da je za zdaj še nobena ponudba ni prepričala. Moški, ki strmijo v njene prsi, se ji včasih zdijo nadležni. Pravi, da je popoln moški zanjo tisti, s katerim sta na "isti valovni".

Sicer pa se lahko vsi, ki si želite Natalijine bližine, z njo družite pri Jožovcu vsak petek ob 20. uri na prvem programu TV Slovenija. Sama je na oddajo zelo ponosna, saj sodeluje z odlično ekipo.

Simpatična Natalija pa je še vedno skrivnostna glede svoje zasebnosti. »Zaupala« pa je, da obožuje tradicionalno kuhinjo, na primer močnate jedi »na žlico« in prekmursko gibanico. Znano je še, da pri njej veseli december traja že od novembra – z družitvijo dela in zabave. Silvestrskih načrtov še nima.

»Polagalec ploščic« zažiga ...

Lejga, Čukurja!

Udarni Velenjčan, znan kot 6 Pack Čukur, je na našem glasbenem prizorišču prava poživitev, saj mu izvirnih idej za besedila nikoli ne zmanjka. Letošnje leto je mladenič dobera izkoristil za predstavitev svojega drugega albuma in nabiranje novih idej za naslednjega. Po nizu uspešnic se je 6 Pack odločil za predelavo Plestenjakove Lolite, ki je prijetno presenetila tako Čukurjeve kot tudi Janove poslušalce. Do nepričakanega sodelovanja je prvič prišlo na snemanju oddaje NOD, ko se je Jan kot posebni gost pridružil 6 Packu in njegovi spremljevalni skupini Pimp Panthers. Dejstvo, da pred oddajo niso imeli nobene skupne vaje, je pripomoglo k spontanosti odmevnega nastopa, po katerem se je 6 Pack odločil stu-

dijsko različico skladbe uvrstiti v ponatis svojega aktualnega albuma Keramičarska lirika. 6 Pack je s svojim triom na televiziji nastopil tudi konec avgusta, posnetek pa je bil prvič predvajan minuli konec tedna na 2. programu nacionalne televizije. Na enournem koncertu je poleg najnovejše Lejga, Lejga predstavil tudi nekatere skladbe iz svojega prvenca Ne se čudit', s katerim se je pred štirimi leti prebil na domače glasbene lestvice in odre. Letošnje leto je bilo za mladega Velenjčana zelo uspešno, in če verjamemo numerologiji, bi moralo biti leto 2006 zanj nadvse primereno za izdajo napovedanega novega albuma in nove podvige, za katere si želimo, da bodo tako uspešni in dobri kot doslej.

Melanija Trump – lepotica ali pošast?

Neverjetno je, kako hitro lahko pride do motenj v komunikaciji zaradi napačno izbranih besed. Slednje se je zgodilo tudi multimilijonarju Donaldu Trumpu. V radijskem šovu Howarda Sterna se je namreč malo preveč (ali pa napačno) razgovoril. O svoji noseči ženi Melaniji in njenem pridobivanju teže v času nosečnosti je izjavil: »Kar napihnile so se ... na vseh pravih mestih. Res je postala prava pošast!« Potem ko ga je Stern opozoril, da »pošast« morda ni najboljša beseda za tako lepotico, kot je Melanija, se je Trump popravil: »Pošast seveda mislim v zelo pozitivnem smislu. Hotel sem reči, da je postala zelo velika ... na vseh pravih mestih.« To, ali mu je lepotica slovenskega rodu izjavo zamerila, pa nam ni znano.

Donald se je o svoji ženi preveč razgovoril.

Gotovina

Lovro Kastelic

Kdor ima v rokah gotovino, je preskrbljen, pa naj je to v Zagrebu, Ljubljani, Haagu ali kje drugje. Kdor pa ima v rokah hrvaškega heroja Anteja Gotovino, ima v rokah usodo! Ante Gotovina je potemtakem glavni junak Aristotelove Metafizike, za katerega so si na vse kripnje prizadevali tako v banskih dvorih kot na haaškem Mednarodnem sodišču za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije. Ker pa je resnica ena sama in je tudi vsakršna usoda vselej v njeni službi, Gotovina lahko pripade le eni strani. Tista si bo potem lastila resnico, usoda pa se bo najverjetneje iztrgala najrazličnejšim mitom in popkulturi.

Vsaka od strani, Zagreb in Haag, je njegovo poslanstvo razumela nekoliko drugače: za Hrvate je Gotovina simbol (mit) zgodovinske osamosvojitvene vojne, za haaško sodišče pa pomeni simbol (še nedokazanega) genocida. Obe strani se bosta krčevito bojevali za svojo (pravo) resnico, v poplavi najrazličnejših dejstev in zgozbic pa so na dan pricurjali tudi takšni cinizmi: »Ali Karla še išče »gotovino«? Še! Ali za kartice in čeke še ni slišala!« Tudi Ljubljani se je zdelo nadvse pametno, da povpraša sosede: »Kako je lahko LB pokradla denar, če pa je »gotovina« še vedno na prostosti!?»

Po 7. decembru ni več prostora za cinizem! Tistega večera so namreč Gotovino ujeli, medtem ko je večerjal z Josipom Grgićem (hrvaško-avstralskim podjetnikom) v razkošnem hotelu Bitacora v priljubljenem letovišču Playa de las Americas na Tenerifih. Španski agentje so mu zadnjih 15 dni ves čas sledili. Očitno pa je hrvaški predsednik Mesić vedel že veliko prej, kje je Gotovina, saj so se prve informacije o Tenerifih kot mogoči destinaciji Gotovine, pojavile že leta 2001. Hrvaškega obveščevalca Veselina Marinova, ki mu je nekaj časa sledil, so kmalu zatem ubili v nekem zagrebškem lokalnu. Del hrvaškega državnega vrha in avstralska povezava (financiranje in logistika prek pokojnega generala Anteja Rose) sta mu v štirih letih in pol bežanja močno pomagala. Tudi odlično ponarejen potni list, s katerim je brisal sledove, je bil zagotovo narejen s pomočjo državnega vrha. A kot kaže, ga je prav ta izdal, saj so ga španski policisti že imeli v svojih arhivih pod imenom Christian Horvat.

Po zadnjih podatkih kar 97 odstotkov Hrvatov še vedno stoji za »hrvaško« resnico ...

Ta drugi direndaj

Magična gledalka

Če oče vztraja, da si ob petkih zvečer ogledamo Natalijo, sem našo družino v nedeljo ob 18. uri pred TV-zaslone posedla jaz. »Da bomo lahko primerjali,« sem jim razložila.

Na komercialki so namreč tudi v začetku decembra začeli z oddajami o (narodno)zabavni glasbi, in sicer s že preverjeno ekipo nekdanje TV 3, z Raketo pod kozolcem in priljubljenim Boštjanom Romihom. Brez dvoma dobra odločitev, a v naši družini smo se strinjali z vprašanjem, naslovljenim na Televizijo Slovenija in Pop TV: Ali sta oddaji Pri Jožovcu in Raketa pod kozolcem prišli v gledljive termine samo v decembru, ko televiziji izkoriščata naše pogostejše sedenje pred ekrani, in bosta s pomladjo spet izginili ali pa so vodilni spremenili svoj odnos do glasbenih oddaj z narodno in ljudsko glasbo?

Kar nekam nenavadna je odločitev, da sta se prav v decembru oba medija potrudila zadovoljiti ljubitelje tovrstne glasbene zvrsti. Pred leti so na Popu takšno oddajo že imeli, a le za kratek čas. Potem so voditeljico Betko Šuhelj odslovili, oddajo pa meni nič tebi nič ukiniti.

No, Boštjan Romih je imel prvo oddajo na miklavževo. V prijaznem klepetu, z obdarovanjem, ki je bilo za posameznike bolj ali manj domiselno, z Rebeko Dremelj na začetku in z Domnom Kumrom med drugim v nadaljevanju. Oddaja je po glasbenih gostih bolj spominjala na oddajo s popglasbo kot narodnozabavno. V drugi oddaji pa jih je popolnoma potegnilo v folklorne vode. Ne le da se je res prikupna misica Živa Vadnou oblačila v narodne noše, tudi plesalcev je bilo več iz tovrstnih logov. Pokazalo pa se je, da so se odgovorni za to oddajo, uspelo mi je prebrati le imeni Jožeta Potrebujesha in Boštjana Romiha, odločili za bistveno več slovenskih ljudskih izdelkov in prikazov obrti, kot je bila to v preteklosti navada v Raketi pod kozolcem. Mene na primer predstavlja-

nje več običajev in kulinarike hkrati v eni oddaji moti, pa tudi oče je nekajkrat zazelhal, češ, »ali bo že kdo kaj zapel«?

No, oddaja je imela sicer nekaj klasičnih napak, ki jih je zakrivil režiser. Očitno je bila predvajana oddaja krajša od posnete, saj sta se Romih in Vadnova v delčku sekunde preselila z odra za mizo h kulinariko, česar si profesionalci ne bi smeli dovoliti. Opazen rez je tisto, zaradi česar se pri režiji pade na izpitu. Nemudoma. Kot če bi v prometu prevozil rdečo luč!

No, tudi Boštjan ni bil brez voditeljskih napak. Kakšen dovtip ali smešnica ni bila do konca domišljena, čeprav tako neokusnih, kot jih stresajo trije humoristični liki v oddaji Natalije

Verboten na nacionalki, na Popu le ne spravijo skupaj. V oddaji so se na primer kitili z gostovanjem očeta Vadnovove; dejali so, da ima rojstni dan, očitno enega bolj častitljivih, niso pa povedali ali povprašali, kateri rojstni dan praznuje. Pri moških se to vendarle sme!

Naj strnem. Ljubitelji tovrstne glasbe imajo končno izbiro. Ponujata jo TV3 in POP TV. Nacionalka za zdaj vodi z glasbenim izborom, komercialka s pravšnjim voditeljem, predvsem pa se ne trudijo biti smešni s humorističnimi vložki, ampak jim sproščenost uspeva sama po sebi. ■

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Včasih pretiravate do neskončnosti. Veliko pametneje bi bilo, če bi se lotili česa koristnega. Sicer pa boste v svojem delu uspešni kot le malokdo. Proti koncu tedna se boste morali zamisliti in se odločiti, kam se boste odpravili na veselico.

Bik
21.4.-21.5.

Imeli boste nenavadno izpraznjen bančni račun in boste morali pošteno premisliti, ali se vam splača zapraviti še nekaj denarja za nakup športne opreme. Kljub pičlim finančnim sredstvom boste preživeli čudovit konec tedna v nekem letovišču.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Odločili ste se, da boste, če bodo vaši sorodniki izrazili kakršno koli zahtevo, nekoga izključili iz svojega življenja. To ni preveč priporočljivo, saj prav od tega človeka pogosto kaj pričakujete. Potrditev boste poiskali v nakupih.

Rak
22.6.-21.7.

Zelo koristno bo, če se boste kdaj pa kdaj posvetili branju kakšne poljudnoznanstvene knjige. Prineslo vam bo več miru in občutka polnosti življenja, ki se vam spriče enoličnega dela zdi malo dolgočasno. Predlagajte komu še kakšen izlet.

Lev
22.7.-21.8.

Ježilo vas bo veliko stvari, na katere pravzaprav nimate vpliva. Dolgočasenje vam ne bo prineslo nič dobrega, zato se spomnite kakšnega nujnega opravila, ki ga že dlje časa odlašate in ne naredite nič, da bi se stvar odvila v pravo smer.

Devica
22.8.-21.9.

Spet vam po glavi rojijo same bedarije. Vaše odločitve niso med najpametnejšimi, zato bi bilo koristno, če bi poiskali druge. Nič čudnega, da vas ne marajo. Najbolje se boste počutili, ko boste nekemu vrtili nekaj, kar bi mu že zdavnaj morali.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Spet vas zasledujejo premisleki, vendar bi bilo tokrat bolje, da ne razmišljate in naredite po trenutnem impulzu. Samske tehtnice bodo imele proti koncu tedna nekaj priložnosti najti svojo drugo polovico. Toda pazite, da vas ne zanese v napačno smer.

Škorpion
23.10.-21.11.

Ne izsiljajte tistega, česar se ne da izsiliti! Bolje bo, če se posvetite drugim načrtom, ki imajo več možnosti za uresničenje. Delajte tisto, kar je nujno potrebno za vsak dan, in ne mislite predaleč naprej. Tudi Bog ni ustvaril sveta v enem samem dnevu.

Strelec
22.11.-20.12.

Tistim, ki praznujete rojstni dan okoli petnajstega decembra, se bodo uresničile davne želje, in sicer da bi na svoji zabavi videli vse najboljše prijatelje skupaj. Prijetno bo opazovati, kako dobro se vsi razumejo med seboj.

Kozorog
21.12.-19.1.

Zunaj je mraz in najprijetneje je sedeti doma na toplem in opazovati življenje na ulici. Pa vendar boste prisiljeni kdaj pa kdaj zapustiti toplo skrivališče in se podati po nekaterih opravkih, za katere se vam zdi, da jih je vsak dan več.

Vodnar
20.1.-18.2.

Končno se vam bo zazdelo, da se nekatere stvari premikajo na bolje in da se bo nekaj bistvenega spremenilo. Veliko bolj se počutite, ker vam ni več treba tako strašno skrbeti za vse nevedčnosti, ki izvirajo iz spleta okoliščin.

Ribi
19.2.-20.3.

Resnično živite kot ribe v vodi – vendar to pomeni, da mnogi ne vidijo vaših solz. Prav zaradi tega se morate potruditi in odpreti svoje srce bolj na široko – stvari, ki težijo, je treba namreč povedati. Veliko lažje vam bo ob zanesljivih prijateljih.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- › **12. 12. 64 pr. Kr.** je Cezar postal pontifex maximus, to je prvi med duhovniki. Ko so ga posvarili, naj bo previden, ker mu strežijo po življenju, je odgovoril: "Bolje je enkrat umreti, kot se vse življenje bati smrti."
- › **12. 12. 1866** se je na Braniku pri Gorici rodil narodni delavec Andrej Pavlica. Urejal je Primorski list in sodeloval pri ustanovitvi založbe Goriška matica.
- › **13. 12. 1921** so v Gorici ustanovili pokrajinski odbor za Goriško. Odbor je izglasoval resolucijo o avtonomiji. Fašistična vlada ga je konec leta 1923 razpustila.
- › **13. 12. 1981** je poljski voditelj general Jazuzelski razglasil izredno stanje in dal aretirati vse voditelje sindikata Solidarnost.
- › **14. 12. 1870** so odprli železniško progo Ljubljana–Jesenice–Planica–Trbiž. Zapri so jo 1. aprila 1966.
- › **14. 12. 1914** se je rodil slovenski humorist, igralec in pisatelj Frane Milčinski - Ježek.
- › **14. 12. 1920** je Poverjeništvo za uk in bogočastje sklenilo, da se Državna obrtna šola v Ljubljani preoblikuje v Tehniško srednjo šolo.
- › **15. 12. 1465** je ljubljanski škof Lamberg posvetil oltar v Marijini cerkvi na Blejskem otoku.
- › **15. 12. 1613** se je rodil francoski pisatelj La Rochefoucauld. Rekel je: "Svoje drobne hibe priznamo samo zato, da bi dokazali, da nimamo velikih."
- › **16. 12. 1936** so v Londonu podpisali protokol o nevmešavanju v špansko državljansko vojno.
- › **16. 12. 1941** je madžarski okupator Prekmurje priključil Madžarski, čeprav so uvedli civilnopravno priključitev že 15. avgusta.
- › **17. 12. 1819** je postal Simon Bolivar predsednik Kolumbije, ki je nastala iz Venezuele in Nove Grenade.
- › **17. 12. 1834** se je v Strmcu pri Vojniku rodil Lavoslav Gregorec, eden pomembnejših katoliških politikov na Štajerskem.
- › **17. 12. 1853** se je v Laškem rodil geograf in zgodovinar Fran Orožen. Bil je prvi načelnik Slovenskega planinskega društva, ustanovljenega 27. februarja 1893 v Ljubljani.
- › **17. 12. 1900** se je v Gradcu rodil slovenski skladatelj Lucijan Marija Škerjanc.
- › **18. 12. 1582** se je rodil francoski pisatelj Jean-Pierre Camus. Ko so mu povedali, da je neka razpita vojvodinja prodala svojo čudovito posteljo, je dejal: "Zagotovo je to dober znak. Kadar obrtnik proda svoje orodje, to pomeni, da bo opustil obrt."
- › **18. 12. 1918** je uredba slovenske narodne vlade SHS uvedla institucijo delavskih zaupnikov.

POGLED NAZAJ (OD 12. 12. DO 19. 12.)

Heinrich Heine

13. decembra 1797 se je v Düsseldorfu rodil najvidnejši lirik nemške romantike, pesnik Heinrich Heine. Njegova poezija pomeni vrhunec nemške romantike. Iz judovske vere je prestopil v protestantsko. Bil je zagovornik načel francoske revolucije in nasprotnik razmer v Nemčiji. Zaradi svoje ostre in nekompromisne kritike je postal v Nemčiji osovražjen in se je moral leta 1831 preseliti v Pariz. Štiri leta pozneje so prepovedali širjenje njegovih del. Drugič se je Nemčija odrekla velikega pesnika v času nacizma. Njegove knjige so sežigali, njega pa tako rekoč izbrisali iz zgodovine nemške književnosti. Kar predolgo je trajalo, da je Heine dobil zasluženost mesto v literarni zgodovini svoje domovine.

Ko je Heine govoril o življenju po smrti, je dejal: "Pekla se ne bojim. Bojim se tega, da bi dobil, če pridem v raj, prostor poleg kakega cepca."

Vojeslav Mole

V Kanalu ob Soči se je **14. decembra 1886** rodil slovenski pesnik in umetnostni zgodovinar Vojeslav Mole. Poleg literarnih esejev, prevodov, spominov in spisov iz umetnostne zgodovine je izdal tudi pesniški zbirki *Ko so cvetele rože* in *Tristia ex Siberia*.

Kot umetnostni zgodovinar je bil eden izmed Slovencev, ki jim je uspelo v svetu. Potem ko je doktoriral na Dunaju, je dve leti delal v Splitu. Leta 1914 je bil mobiliziran. Kmalu so ga odpeljali v ujetništvo v Sibirijo. Po vojni je postal docent in izredni profesor za klasično arheologijo in bizantinsko umetnost na Univerzi v Ljubljani. Leta 1926 je prevzel stolicu za zgodovino slovenskih narodov na Univerzi v Krakovu.

Med drugo svetovno vojno je vodil stoli-

co za bizantologijo v Ljubljani, po vojni pa se je vrnil v Krakov, kjer je prevzel svoje nekdanje mesto. Leta 1947 je postal redni član Poljske akademije umetnosti, leta 1961 pa dopisni član SAZU. Od leta 1966 je živel v ZDA.

Aleksander Karađorđević

V času komunističnega enoumja smo zelo malo vedeli o prvem jugoslovanskem kralju Aleksandru I. Karađorđeviću. Rodil se je **17. decembra 1888** na Cetinju. Šolal se je Ženevi, Sankt Peterburgu in Beogradu. Kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev je bil od leta 1921 do 9. oktobra leta 1934, ko je bil umorjen v atentatu v Marseillu.

Po vidovdanski ustavi je dobil leta 1921 velika pooblastila. Leta 1929 je razpustil parlament, uvedel osebno diktaturo in preimenoval Kraljevino SHS v Kraljevino Jugoslavijo. Zaradi čedalje hujšega političnega in socialnega odpora proti njegovemu vladanju je leta 1931 razglasil oktroirano centralistično ustavo.

Kralj Aleksander je prišel z ladjo 9. oktobra 1934 na obisk v Francijo. Ubili so ga kmalu po izkrcanju v Marseillu v atentatu, ki so ga iz-

vedli hrvaški in makedonski nacionalisti. Pri tem je bil smrtno ranjen tudi večkratni francoski ministrski predsednik, takratni francoski zunanji minister Louis Barthou. Atentat sta pripravili makedonska in hrvaška emigracija v Italiji. Sam atentat pa je izvedel član VMRO, organizacije, ki se je bojevala proti srbski dominaciji v Makedoniji.

Kraljeva oporoka je novemu mladoletnemu kralju Petru določila tri namestnike. Med njimi je igral najpomembnejšo vlogo knez Pavle Karađorđević.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 48/65

Minuta molka (1)

Gospa Mariji Vodišek bi na nje članke v Demokraciji št. 47 in 48 odgovorila kar z njenimi besedami: »Razgalil se je kot klošar, ki fehta za vsakdanji drink. Se evropski poslanec Lojze Peterle ne zaveda, da podaja orožje z naboji levi opoziciji in s svojim driblingom škoduje Sloveniji?«

Menim, da bi te besede v obratnem smislu veljale za gospo Vodiškovo, da s svojimi napadi na g. Peterleta sama še bolj podarja orožje z naboji levi opoziciji in s svojim pisanjem škoduje Sloveniji.

Članek v Demokraciji št. 48, v katerem zliva gnojnico na g. Peterleta, presega vse meje dobrega okusa. Kar gospa domneva, je zanj že obtožba. Iz Peterletovega govora na kongresu NSi iztrga del stavka in ga razlaga po svoje. O kakem Peterletovem polomu na kongresu stranke navzoči nismo bili prepričani. Večina delegatov na kongresu pa tudi drugi člani se zavedamo, da sta stranki potrebna oba spoštovana gospoda, dr. Bajuk in Peterle. Zato smo dr. Bajuka izvolili za predsednika stranke, g. Peterle pa je kandidiral za člana sveta stranke in bil izvoljen z največ glasovi (od 252 oddanih jih je bilo 177 ZA). Zato to ni noben poraz, čeprav bi si ga, kot kaže, nekateri zelo želeli.

Gospod Peterle je zapisan v slovenski zgodovini kot prvi predsednik vlade samostojne Slovenije. Kako drugačna bi bila danes Slo-

venija, če leta 1992 ne bi zrušili Peterletove vlade.

Ugled g. Peterleta v Sloveniji so pokazale evropske volitve, na katerih je naša stranka zmagala. Nobeno vaše blatenje mu tega ugleda ne bo odvzelo, odvraca pa člane naše stranke od branja revije.

O tej temi piše v 48. številki Demokracije tudi g. Ivan Glušič, s katerim se v celoti strinjam in se mu za kulturni članek brez vsakršne žalitve lepo zahvaljujem.

Jožica Ahaj, Vitanje

Ponavljanje zgodovine?

Stare sile so se ob razpadanju federacije potuhnile. Razmere so bile nevarne, zato so dovolile Demosu, da izpelje osamosvojitve. A zasluge so bile močan kapital, zato smo doživeli demontažo osamosvojiteljske organizacije z ustavljanjem desnice pa tudi s samovoljno takratne vlade. Ni bil le eden, ampak bilo je kar nekaj trojanskih konjev. Skratka, Demos je dobil mandat za osamosvojitve, a nikoli za vladanje. Nekaj podobnega se je zgodilo leta 2000. Takrat največja pomladna stranka je po združitvi stopila na stran nomenklature, da bi si zagotovila kontinuiteto vladanja. Cena je bila visoka, pa vseeno se danes znova kažejo ideološka in interesna nasprotovanja vladi. Temu se pridružuje tudi najmanjši partner v koaliciji, ki pa je že po svoji naravi bolj interesno združenje kot verodostojna politična opcija. Vse te interesne ideološke sile znotraj in zunaj vladne koalicije bodo verjetno še dovolile uveljavitev določenih reform, nato pa bi znova prevzele oblast.

Prepričan sem, da se izkušeni protagonisti vladne koalicije zavedajo nevarnosti delovanja notranjih in zunanjih razdiralnih sil, a prednost vlade je, da se velika večina državljanov zaveda nujnosti reform. Seveda so nasprotniki glasni in trdijo, da je največji problem enotna davčna stopnja (EDS). Po mojem mnenju predlog o EDS že izpolnjuje svoj namen. Vlada lahko meri javno mnenje, dobiva še druge predloge in na koncu se EDS umakne in reforme bodo lahko z velikim soglasjem poslale na pot uresničitve. Seveda tako preprosto ne more biti, pa vseeno

sem prepričan, da je to najverjetnejši scenarij.

Po letu dni vladanja je koalicija dokaj uspešno izvajala svoj program, vendar je hkrati z reformami odprla tudi nekaj drugih front, kjer ima nasprotnike ne le v opoziciji, ampak tudi širše. Priporočljivo bi bilo, da ta področja čim prej z večjimi ali manjšimi kompromisi zapre in se temeljito loti samih reform. Različni kazalci – od izobraževanja in raziskav do produktivnosti in dodane vrednosti – kažejo, da zaočujemo, zato je tudi celotna družbena učinkovitost na nizki stopnji. Ni najpomembnejše, kdo je odgovoren za napake preteklosti, pomembno je, da jih ugotovimo in začnemo odpravljati. Pravilno zastavljeni programi reform so lahko tudi zagotovilo, da se zgodovina iz časov Demosa ne bo ponovila.

Ernest Pušnik, Hrušica

Upor rdečih sindikalistov

Pravo politično barvo so sindikati pokazali takoj po osamosvojitvi, saj so tedaj nastale frakcije, ko se je prejšnja Zveza sindikatov Slovenije preimenovala v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, vendar je bila vseskozi naklonjena politični usmeritvi vladajočih koalicij pod vodstvom Janeza Drnovška in Antona Ropa. Sedaj so se vsi sindikati, ki jih je skupaj petnajst – razen sindikatov Solidarnost in Alternativa, znašli v opoziciji ter z raznimi shodi in stavkami želijo pokazati svojo moč, ker politične moči nimajo več. Sindikati, za katerimi stoji politika, napadajo vlado brez argumentov in gredo celo tako daleč, da v svoji nemoči napadajo sindikata Alternativa in Solidarnost, ki podpirata vladne reforme. Zgodovina prvega sindikalista Dušana Semoliča pove, da je začel politično kariero in na prvih svobodnih volitvah postal po-

slanec. Semolič, ki mu marsikdo očita, da se za delavske pravice zavzema tako, da stanuje v razkošnih Murglah, kjer živijo nekdanji politični veljaki, vodi ZSSS že skoraj šestnajst let. Pri tem je značilno, da osebno še ni obiskal svoje baze – delavcev v podjetjih, ki ga podpirajo s članarino. Tudi v evropskem prostoru je Semolič vse bolj politični »player« ter manj sindikalist, ki bi dihal z delavstvom. Je zagovornik minimalne plače, katere višina je uzakonjena, nima pa pregleda nad osebnimi prejemki direktorjev, ki znašajo tudi do 8,5 milijona tolarjev mesečno – primer Zoran Janković! Slovenija tako visokih plačnih nesorazmerij do zatona socializma ni poznala. Direktorji maksimirajo svoje osebne prejemke na račun minimiziranja cene dela delavcev. Delavec mora dati državi celih 60 odstotkov davkov in prispevkov in je zato nasprotovanje ZSSS uvedbi enotne davčne stopnje cinizem prve vrste. ZSSS tako bolj varuje interese direktorjev kot delavcev!

Marko Jevnikar, Maribor

Jurišniki na pohodu

Oblečeni v rdeče pelerine in pokriti z rdečimi kapami so korakali proti Kongresnemu trgu. Partijski voditelj Semolič, odet v enako opravo, je spodbujal množico k enakosti. Tudi Rebolj, oblečen nekoliko drugače, je grmel proti vladi. Rdeči sindikalisti so grozili vsevprek, niso pa povedali bistvenega. Prvič, da so karikatura sindikalistov, in drugič, kako zmanjšati stomilijonske odpravnine. Niso niti povedali, da imajo sami nenormalno visoke plače in da jim je v resnici kaj malo mar za delavstvo in upokojece.

Ne bom govoril o upokojencih. Kje so bili pred štirimi leti, ko jih je prejšnja vlada dobesedno siromašila. Sedanja skuša vsaj nekoliko ▶

► popraviti škodo anarholiberalcev in komunistov. Nikdar niso povzdignili glasu, ko je rdeča nomenklatura dobesedno okradla Slovenijo in Slovence. Nič jim ni mar za nenormalne plače raznih direktorjev, ki so se preimenovali v menedžerje. Sedanja vlada skuša dvigniti gospodarstvo in s tem tudi blaginjo vsega prebivalstva. Zanimivo je tudi to, da največji sindikat že od zlo ma jugokomunizma vodi partijski aparatčik Semolič. Podedoval je celotno premoženje. Dolga desetletja v komunizmu so sindikati skrbeli za sindikalne izlete in ozimnico. Bili so pač ena izmed družbenopolitičnih organizacij. Kar nenadoma pa jih skrbi za delavstvo, za tiste torej, ki so jih komunistični direktorji pahnili v bedo in dobesedno okradli. Ali smo Slovenci narod naivnežev ali pa smo norci, da nasedamo Reboljem in Semoličem? To so ljudje, ki se pasejo na račun delavstva in izkoriščajo neurejenost sindikalizma. Sindikati in njihovi voditelji bi imeli vso pravico sodelovati pri pogajanjih za plače in vse drugo. Nikakor pa tega ne bi smeli delati nasledniki tistih, ki so povzročili, da slovenski delavec, vzgojen v totalitarnem duhu, ne loči zrnja od plev. Predsednik vlade je javno dejal, da sprejema vse rešitve, ki so boljše od predlaganih. Toda sindikalisti so hoteli pokazati mišice. Seveda stoji za njimi rdeča kamara, ki si celi rane po volitvah. Spremembe so potrebne, potrebna je tudi večja socialna pravičnost. Vlada mora udariti po kapitalistih, ki so obogateli čez noč na račun delavcev. Slovenci smo za kapitalizem s socialnim pridihom. Nas ne zanima ameriški kapitalizem pa tudi ne kapitalizem iz začetka 20. stoletja.

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

Prav tako nočemo vladavine komunistov in njihovih oprod. Vlada bi se morala pogajati s pravimi lastniki in tistimi sindikati, ki nima jo rdeče preteklosti. Četrta milijona delavcev in prav toliko upokojenec živijo v bedi. Prejemajo manj kot sto tisoč na mesec, po drugi strani pa si direktorji izplačujejo nenormalne odpravnine, in to v podjetjih, ki so v državni lasti. Tu je pred novo vlado velik izziv in zaupam v njeno modrost. Reforme so nujne na vseh področjih, seveda pa ne na račun tistih, ki so bili v tranziciji najbolj prizadeti. Udariti je treba po tajkunih in rdečih baronih. Vlada si mora pridobiti zaupanje vseh slojev in prisluhniti delavcem, tako da rdeči sindikalisti ne bodo mogli ribariti v kalnem. Napačno je bilo tudi to, da so bili glavni razlagalci reforme svetovalci in ne odgovorni ministri. Vendar je še čas za pogovor. Volivci bodo nagradili vsako vlado, ki bo delala v prid najširših slojev prebivalstva. Imamo dobro in po Demosu prvo demokratično vlado. Vlada, ki deluje samovoljno, kot je to počela Ropova, mora izgubiti volitve. Volivci pričakujemo pozitivne ukrepe. Izviti se moramo iz primeža levičarjev, postati moramo država, primerljiva z drugimi evropskimi državami. Netilci neredov in mitingov sodijo na

Balkan, s katerega smo se umaknili. Vlada si bo hitro znova pridobila še več ugleda, če bodo najširši sloji državljanov zadovoljni z njo. Odpravi naj vse privilegije – tu ne bi smel biti izjema niti nekdanji predsednik Kučan! Komunizem je temeljil na lažni zgodovini in privilegijih, zdaj mora biti vse pridobljeno z delom. Delavci in večina upokojenec ne potrebujemo bančnih sefov. Preglednost na vseh področjih je glavno zagotovilo vladi, da je na pravi poti.

Alojz Dragoš, Ljubljana

Komunistični Semolič proti potrebnim reformam

V petek, 18. novembra 2005, ob 13. uri je bil v dvorani Mercatorja Celje shod vodstva sindikatov s sindikalnimi zaupniki iz Celja in okolice. Shod je bil tajen in z vabili. Ko sem izvedel, da so si g. Semolič in družina vzeli pravico, da na shodih po Sloveniji govorijo v imenu raznih skupin, celo dijakov, studentov in upokojenec, se nisem motil. Tako hujskaških govorov še nisem slišal, nisem verjel, da so še sploh mogoči, kajti na tiskovni konferenci z novinarji česa takega niso govorili. Vsi govori so bili tempirani tako, kot da je pred to deželo apokalipsa (konec sveta), kot da ta

vlada (imenovali so jo kar janševci) nima mandata, da bi smela kar koli urejati v tej državi. Ekipo mladih ekonomistov, ki reforme pripravljajo, pa so žalili, in sicer zato, ker so študirali v Ameriki (škoda, da ni več kumrovske partijske univerze!) in hočejo prenesti v našo deželo surovi ameriški kapitalizem, česar pa oni ne bodo dopustili.

Tovariš Semolič je v svoji razlagi grobo napadel predsednika države Janeza Drnovška, ki je prejšnji večer na TV izjavil, da so reforme nujne in stavke nepotrebne. Po Semoličevu je bila ta izjava nedopustna, škodljiva, saj bi moral predsednik države z izjavo počakati na sestanek z njimi. Po svoji predstavitvi je Semolič na hitro zapustil dvorano in odšel, kot da bi se ustrašil morebitnih neprijetnih vprašanj. Tovariš Čater je dovolil govoriti samo vnaprej izbranim tovarišem – sindikalistom. Okoli sto zaupnikov je lahko samo poslušalo vse neumnosti, čeprav imajo mnogi lastno glavo in so »laži govornika« čutili in zaznali.

Podpisani sem se oglasil, se predstavil kot upokojenec in obžaloval, ker se mi je tovariš Semolič izmuznil. Shod bi se morda končal v kulturnejšem dialogu, kot se je, če ne bi tovariš Čater tega grobo onemogočil in predstavnike upokojenec v grobimi besedami in žaljivkami naganjal ven iz dvorane, češ, kdo vas je povabil, in nas zmerjal z »janševci«.

V sredo, 16. tega meseca, je tovariš Semolič izjavil, da so reforme spremembe celotnega obstoječega sistema in do sedaj veljavnih vrednot, seveda utemeljenih na socialističnih vrednotah. Pa saj za korenite družbene spremembe tudi gre. Če so se nekdanji komunisti, upravniki, direktorji preobrazili v kapitaliste, bi se morali preobraziti tudi sindikati in ne slediti zveli-

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL
Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

čavni kumrovški ideologiji.

Med ljudmi se govori o milijon-
skih plačah vodilnih sindikalistov;
pobirajo dnevnice, svojemu član-
stvu pa priznavajo miloščino in
najnižje dnevnice. Teh vprašanj se
tovariš Semolič in njegovi lakaji ob
vsakem srečanju izogibajo in papa-
gajsko ponavljajo, da gre za podat-
ke, ki niso javni (višek cinizma!).

Zgodovina je do danes sindikali-
stične pobude o protireformaciji v
celoti zavrnila, saj je vseskozi v več
stoletjih še vedno zmagala nepo-
sredna reformatorska misel. Zma-
gala bo tudi pri nas v Sloveniji, in
to kljub sindikalističnim demon-
stracijam in pozivanju ljudi k sin-
dikalnemu uporu in ZRUŠITVI
demokracijo izvoljene vlade.

Marijan Manček, Celje

Razpad Demosa in zdaj morda liberalne demokracije

Že od nekdaj velja ljudski rek, da
po smrti ni življenja. Pa se vedno
znova dogaja, da se poraženci voli-
tev lotevajo analize vzrokov šele po
polomu in takrat iščejo razloge pri
volivcih, češ da niso razumeli nji-
hovitih programov in predvolilnih
obljub, čeprav so jim vse razložili
praktično na domačem pragu.
In potem sledi skrb za volilno telo,
kako se mu bo maščevalo njegovo
zmotno ravnanje itd. Takšna anali-
za je nerealna in podcenjevalna za
volilno telo. Analitiki ne morejo ali
pa nočejo verjeti, da jih volilno telo
spremlja v celotnem mandatu, ne
pa samo v evforični volilni kampa-
niji. Zato so volilni programi in
obljube postranskega pomena.

Spominjam se razmišljanja po-
membnega povojnega evropskega
državnika, ki je v svojih spomi-
nih napisal nekako takole: "Kadar
koli se je v parlamentu razpravljalo
in so se sprejemali pomembni
zakoni, sem jih temeljito pre-
bral in jih poskušal razumeti. Ko
sem jih razumel, sem se odpra-
vil med preproste ljudi in preiz-
kušal, ali je zadeva tudi zanje ra-
zumljiva in sprejemljiva. Če sem
ugotovil nasprotno, sem v parla-
mentu zahteval vnovično razpra-
vo." Naši politiki žal ne razmišljajo
tako. Zato ni čudno, da preprosti
ljudje razmišljajo nekako takole: v
samostojni Sloveniji smo doživeli
dva pomembna politična preobra-

ta; prvi je bil razpad Demosa, dru-
gi pa poraz LDS. Prvemu so verje-
tno botrovali trije zakoni, ki so bili
nehote premalo domišljeni, za vo-
lilno telo pa so imeli dolgoročne,
predvsem negativne posledice. To
so bili denacionalizacija, lastninje-
nje in prodaja stanovanj. Upamo,
da bo o tem izdelana še temeljita
analiza. O drugem, to je o porazu
LDS in o zavestnem preobratu vo-
lilnega telesa, pa nekoliko več. Ni
res, da so bili ljudje naveličani istih
obrazov, res pa je, da se niso stri-
njali z nerazumnimi dejanji ljudi s
temi obrazi. Naj jih naštejemo le ne-
kaj: veliko razslojevanje ljudi, neu-
pravičeno zakonito bogatenje po-
sameznikov na račun privatizacije
družbene lastnine; navidezno do-
bronamerna zakonodaja o varstvu
osebnih podatkov in s tem prikri-
vanje neupravičenih tajnih pogod-
benih prejemkov anonimnežev;
sprejemanje vedno novih zakonov
s kratkim rokom trajanja in neneh-
nim dopolnjevanjem le-teh, nava-
dno v škodo malega človeka; spre-
jemanje zakonov, ki so jih pisali
lobiji sebi na kožo, nerazumna od-
ločitev vladajoče politične opcije v
Ljubljani, da se noče seznaniti s po-
godbo o nakupu deleža v SIB; ne-
verjetna aroganca, nedostopnost
in neprijaznost do preprostih drža-
vljanov s strani državnih institucij
in organov, plačilna nedisciplina.

Vse to pa ne pomeni, da tako
Demos kot LDS v času svojega
obstoja in delovanja nista izkaza-
la tudi pozitivnih učinkov, vendar
oblast ni nikomur dana za vse več-
ne čase, na kar mnogi dostikrat po-
zabljajo. Za LDS velja, da je izgubila
številne pomembne glasove iz la-
stnih vrst. Ker vladajoča garnitu-
ra v času svojega vladanja ne ute-
gne prisluhniti dobronamernim
pripombam volivcev, se jim to kot
bumerang vrne ob volitvah.

Volivci so jasno pokazali, da se
z marsičim ne strinjajo. To pa ne
pomeni, da so vrgli puško v ko-
ruzo in preprosto podelili man-
dat drugemu, četudi se z njegovim
programom ne strinjajo v celo-
ti. To so storili v upanju, da se je
ta drugi iz napak prvega česa nau-
čil, da bo vladal v imenu ljudstva,
ne le v svojem imenu. Če bo nova
oblast po izteku svojega mandata
dokazala, da je dobra učenka, se
bo ta napoved uresničila.

Štefan Horvat, Ljubljana

Raziskovalci

Marija Vodišek

Kaj si predstavljamo pod tem pojmom? Najprej pomisli-
mo na raziskovalne novinarje, ki pa jih je na žalost v na-
šem okolju še vedno premalo. Še bolj kot novinarji pa
morajo, če hočejo, da so verodostojni, to biti zgodovinarji. Tudi
tu je še velika praznina, čeprav imamo že kar nekaj poštenih
raziskovalnih zgodovinarjev. To so predvsem tisti, ki delujejo
v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije. Če pa »uradno« sloven-
sko novejšjo zgodovino pišejo zgodovinarji, ki so jo pisali tudi
v prejšnjem enostrankarskem režimu, ne more biti »prava«. Je
le plonkanje že večkrat napisanega, včasih malo spremenjene-
ga, jedro pa ostaja enako. Heroji so nesporni »junaki«, pa če-
prav so bili največkrat le likvidatorji, ki so morili sami ali so to
komu ukazali. Prav zato je pred kratkim objavljena knjiga oz.
mednarodna pravna študija z naslovom Okupacija in revoluci-
ja v Sloveniji (1941–1946), izdajatelj je že navedeni Muzej no-
vejšje zgodovine Slovenije, pravi biser za vsakega, ki mu je re-
sniča življenjsko načelo. Ves potek tako imenovanega, vendar
zlorabljenega pojma osvobodilne fronte oziroma boja je obrav-
navan z vidika mednarodnopravnega standarda. Knjigo je tre-
ba prebrati in premisliti, zato navajam le 14. člen poglavja Sklep
in pogled naprej, ki pravi: »Napade (PIF) Osvobodilne fronte
na slovensko prebivalstvo gre do priznanja Titovih partizanov
kot vojskujoč se strani ocenjevati kot NAVADNA KRIMINAL-
NA DEJANJA in jih presojeti v skladu s tedaj veljavnim kazens-
skim pravom.« Kot vojskujočo se stran priznane Titove čete in
njihove organe pa so vezala pravila mednarodnega vojnega pra-
va, katerih kršitve se kaznujejo kot VOJNI ZLOČINI. SIC! Brez
dvoma bo ta knjiga lahko tudi vodilo in pojasnilo tistim razi-
skovalnim novinarjem, ki se ne bojijo resnice in nasprotnikov,
ki se krčevito držijo večnega ponavljanja svoje popačene zgo-
dovine. Lahko živi v zmoti nekdo, ki je o teh »junaštvih« le sli-
šal ali se naučil iz učbenikov, ki so nekatere za vse čase pone-
umili. Tudi to je zločin, ki je le nadaljevanje med vojno in po
vojni izvršenih pomorov in krivičnih sodnih procesov. Med te
poleg pobojev domobrancev in njihovih svojcev spadajo duhov-
niški, dachavski in informbirojski procesi. Na slednjih so bili žr-
tve izključno njihovi somišljeniki, ki so vse delali po navodilih
komunistične partije, pa bili zaradi nekaterih popolnoma nera-
zumnih razlogov še bolj trpinčeni in zaničevani kot tako imeno-
vani tabeli. S temi sodnimi farsami in sodišči, ki so bili najboljše
orodje takratne komunistične oblasti, je partija na čelu s Titom
hotela znova pridobiti izgubljeno zaupanje Sovjetske zveze in
zato brezvestno žrtvovala tudi svoje najzvestejše. Tito, Maček,
Ribičič in vsi, ki so se »šolali« v SZ, bi morali vedeti, da Sta-
lin nikoli ni nikomur odpustil. Ko prebiraš dnevno časopisje,
ugotoviš, da je zastarele partijske miselnosti še vse polno, tudi
med mlajšimi, zlasti v medijskih krogih, vodi pa jih predvsem
miselna otopelost in nezmožnost lastne presoje.

Politični semafor

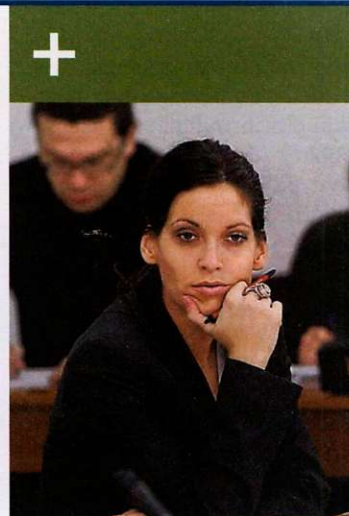
Izogiba se zaporu Čeprav bi se moral nekdanji direktor Hita Danilo Kovačič konec preteklega tedna že drugič zglasiti v zaporu na Dobu, kjer naj bi začel s prestajanjem tri leta in osem mesecev zaporne kazni, se slednje niti tokat ni zgodilo. Kovačič se je namreč pritožil na sklep okrajnega sodišča, ki je odločilo, da je zdravstveno zmožen prestajati kazen, kar je njegov prihod na Dob znova preložilo. Upamo, da se bo igranje mačke z miško kmalu končalo.

0

Večno jezni mladenič Poslanec SNS Sašo Peče je na tiskovni konferenci v začetku decembra zelo kritično ocenil delo Janševe vlade v prvem letu mandata, pri čemer je izpostavil njen odnos do državnega zbora, slabo kadrovsko politiko in denacionalizacijo. Ostre kritike nekoliko preseñečajo glede na to, da se je Peče v zadnjem letu dni »bojeval« predvsem z LDS in SD, še zlasti potem ko je prišlo do spora s poslankama Majdo Širca in Majdo Potrata.

+

Kritična poslanka Eva Irgl je najmlajša poslanka v državnem zboru. Kljub mladosti pa si upa izreči to, česar nekateri nočejo povedati na glas. Irglova se je namreč vprašala, čigav varuh je Hanžek. Takšno vprašanje si je postavila zaradi njegovih kritik o predvidenih reformah, ki jih je izrekel na tiskovni konferenci, seveda v vlogi varuha človekovih pravic. Irglova je dokaz, da mladi razmišljajo s svojo glavo in svoje nestrinjanje tudi glasno in argumentirano predstavijo.

Ko prijatelj reče dost''mam

Enainpetdesetletnemu Dušanu Šešoku, predsedniku uprave Iskre, d. d., v kateri je peščica zaposlenih, prihodek pa ustvarjajo predvsem iz uporabljanja blagovne znamke Iskra, se v zadnjih tednih ne dogaja nič lepega. Iskra Avtoelektrika iz Šempetra pri Novi Gorici je namreč objavila ponudbo za prevzem Iskre. Šešok je nemudoma objavil, da bo Iskra objavila nasprotno ponudbo oziroma na novogoriško sodišče vložila tožbo, s katero naj bi izpodbijala sklep o prevzemu, ki ga je sprejel nadzorni svet Iskre Avtoelektrike. Izkazalo se je, da Iskra, d. d., tožbe ni vložila. Iskra Avtoelektrika pa naj bi v teh dneh objavila ponudbo za prevzem. Glede na to, da Šešok zlepa ne odneha, teoretično še vedno obstaja možnost, da bo poskušal izpolniti napoved, to je, da bo objavil ponudbo nasprotnega prevzema. Za to bi potreboval vsaj 8,5 mi-

lijarde tolarjev. Zanimivo je, da sta Šešok in Aleš Nemeč, predsednik uprave šempeterske Iskre, dolga leta veljala za zaveznika in prijatelja. Po zdajšnjih informacijah naj bi bilo Nemeču dovolj nenehnega plačevanja za nekaj, kar je njihovo, naveličal pa naj bi se bil tudi rednega posojanja denarja.

Oglas

ŠPORTNI DECEMBER NA PRVI TV

- Sobota, 17.12. ob 20:25, serie A

Lazio : Juventus

- Nedelja, 18.12.

ob 11:25

FIFA klubsko SP - Japonska 2005, finale

ob 22:05, Ameriška nogometna liga (NFL)

Dallas : Washington

- Torek, 20.12.

ob 20.55 Angleški Carling Cup

Birmingham City : Manchester Utd.

- Sreda, 21.12.

ob 20.55 Angleški Carling Cup

Doncaster Rovers : Arsenal

- Četrtek, 22.12. ob 20:30

Dobrodelna nogometna tekma proti revščini:

Ronaldo in prijatelji : Zidane in prijatelji

UMTS internet: hitrost do 384 kb/s.

S podatkovno kartico UMTS enostavno in poceni do interneta in e-pošte.

Informacije na brezplačnih številkah:
naročniki Mobitel GSM/UMTS: 031/041/051 700 700,
Mobiuporabniki: 031/041/051 121, ostali: 080 70 70.
www.mobitel.si

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

